Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
29 A
19

DICTYS CRETENSIS,

ET

DARETIS PHRYGII,

DE BELLO TROIANO HISTORIA.

Declamationes tres Libanij Sophiſtæ, eiuſdem ferè argumenti.

VIRTVTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

LVGDVNI,
APVD ANTONIVM GRYPHIVM.
1569.

FRANCISCVS FARAGONIVS MAGNIFICO VIro Bernardo Rictio Meſſanenſi patritio, Oratori, atque Poëtæ eruditiſsimo S. P. D.

DICTYN Cretenſem grauem hiſtoricum, qui apud Troiã ſub Idomeneo Cretenſium rege militauit, ex Gnoſo Cretæ oppido, Græcum hominem à Septimio viro Romano olim Latina veſte mutatum, iuſſu tuo Bibliopolæ imprimendum exhibui, Bernarde vir præſtantiſsime: tum pro iure quo tibi omnes literati maximè debent, quippe qui ob ſingulares virtutes tuas de eruditis eruditiſsimus optimè mereris: tum quia ſolus propè es qui vniuerſas diſperſa vetuſtatis reliquias ſedulus perquirere, & admirari nõ deſinis, interq́; multiplices reipublicæ curas nõ intermittis literarũ ſtudia. Proinde hiſtoricis, poëtis, oratoribusq́; lectitandis ſucciſsiuas horas impendis, vt non temere inter primos cuiuſcũq; ætatis poëtas, oratoresq́; connumerari poſsis. Eſt tibi præterea in colloquijs affabilitas, prudentia, atq; humanitas. Virtutũ es fecũdus, inimicus vitiorũ acerrimus, amicis iucũdus, ciuibus charus, apud omnes es deniq; amabilis. Et quod difficilius eſt, in Cræſo viuis

Numam. Es tu quoq; Vnicũ totius nobilitatis exemplar, & Rictiorũ antiquiſsima, atq; generoſiſsimæ familiæ fulgentiſsimum decus. Sed de his plura aliâs. Accipies interim læta fronte, ac hilari Vultu libellũ. quẽ ſi à Republica muneribus quibus iugiter diſtineris, feriatus perlegeris, mirũ ſcriptoris acumẽ argutamq; denſitatẽ deprehẽdes. Eſt enim rerũ frequẽtia creber, Verbis preſſus, ſermo ſententiarum numero ac concionibus argutus. Quẽ ſi tibi cõtubernalem reddideris, iucũda te hiſtoriæ Veritate recreabit. Scripſit enim ea quæ Vidit, quibus interfuit, quæ geſsit. Idẽ mirifi è rei militaris diſciplina, aliarumq; rerum multiplici Varietate oblectare te poterit. Nã ſi aſtutiã in bello quæris, habes Vlyſſem. Si præſtantiã fortitudinẽq; deſideras, intuere Achillem. Si concionandi grauitatem peroptas, Neſtorem præ oculis pone. Nónne denique Veſtigia ac mores illius antiquiſsimi ſæculi pernoſcere, & omiſsis poëticis fabulis, Hiſtoriæ Veritate imbui atq; refici iucundiſsimũ erit? At illud nimirũ in hoc libello anxium me, ſollicitúmq; detinuit, quòd pluribus locis adeò mendoſus erat, Vt Vix ſenſus Vllus elici poſſet. Ego Verò pro Virili parte collatis multis exemplaribus, & archetypis, emaculatiſsimum reddere niſus ſum. At hoc nulli profectò mirum Videri debet, quum Conſtantinus Laſcaris Vir Vtraq; lingua peritiſsimus mi-

bi.

hi aſſeruerit, ſuperiorũ tẽporũ incuria Dictyn apud Græcos ne quidẽ inueniri. Retulit tamen hæc paucula ex Suida aſſerente, Dictyn Cretenſem, Cnoſium hiſtoricũ, belli Troiani ephemeridem, id eſt diurnalem literis Punicis (quibus vniuerſa Græcia tunc vtebatur) abſoluiſſe, ſub Idomeneo merentẽ. Dein poſt multũ temporis apud Gnoſon monumento terræmotu ſeu vetuſtate collapſo, repertos libellos, Atticiſq; literis cõmutatos, Claudio Cæſari Neroni oblatos, demum Latine conuerſos. Hæc ille. Quare multum tibi Bernarde vir magnifice, ſtudioſi debebunt vniuerſi, qui Dictyn luculentum Hiſtoriographum tot iam ſeculis ſitu ſqualentem, & vix in lucem prodire auſum, nunc ſolertiſſime tuis ſumptibus, pulchroq; charactere impreſſum, haud difficulter habebunt. Ego tandẽ ne Mineruam erudire, ac noctuas Athenas deferre videar, hic finem faciam, præſertim ne præbita ſit vituperatoribus oblatrandi facultas, qui obtrectatione alienæ ſcientiæ ſibi famã aucupari, denteq; Theonino aliena carpere, ac edentuli dentatus, & oculatus talpa capreata fronte inuidere ſolent. Vale togæ ſagiq; candidiſſimum decus, & me, quod facis, ama.

VITA DICTYS CRETENSIS PER SEPTIMIVM ROMANVM.

Dictis, Cretenſis genere, Gnoſo ciuitate, iiſdem temporibus quibus & Atrides fuit, peritus vocis ac phœnicũ literarum, quæ à Cadmo in Achaiã fuerant delatæ. Hic fuit ſocius Idomenei, Deucalionis filij, & Meronis, ex Molo, qui duces cum exercitu contra Ilium venerant. A quibus ordinatus eſt, vt annales belli Troiani conſcriberet. Igitur de Troiano bello, in quo & ipſe militauit ſex volumina in tilias digeſſit Phœniceis literis: quæ iam reuerſus ſenior in Cretã, præcepit moriens vt ſecũ ſepelirentur. Itaq; vt ille iuſſerat, memoratas tilias in plumbea arcula repoſitas, eius tumulo condiderunt. Verùm ſecutis temporibus, videlicet tertiodecimo anno Neronis imperij, in Gnoſo ciuitate terræmotus facti, cum multis tum etiam ſepulcrum Dictis ita patefecerunt, vt à tranſeuntibus arcula viſeretur. Paſtores itaque prætereũtes quũ eam vidiſſent, theſaurum rati, ſepulcro abſtulerunt. Et aperta ea, inuenerunt tilias incognitis ſibi literis conſcriptas. Continuoq; ad eius loci dominum, Eupraxidem quendã nomine, pertulerunt. Qui agnitas quænam eſſent, literas, Rutilio Ruffo illius inſulæ tunc præſidi obtulit. Ille cum Eupraxide ad

de ad Neronem oblatas tranſmiſit, exiſtimans quædam in his ſecretiora contineri. Has autem quum Nero accepiſſet, aduertiſſetq́ Phœniceas eſſe literas, interpretes ad ſe vocauit. Qui quũ veniſſent, interpretati ſunt omnia. Quũq́ verò cognouiſſet, antiqui viri qui prælio apud Iliũ interfuerat, hæc eſſe monumenta, iuſsit in Græcum ſermonem trãsferri. E quibus Troiani belli verior textus innotuit. Tunc Eupraxidem muneribus donatum, ex Romana ciuitate ad propria remiſit. Annales verò nomine Dictys inſcriptos, in Græcam Bibliothecam recepit. Quorum ſeriem, qui ſequitur textus, oſtendit.

De eodem, Q. Septimij Romani Epiſtola.

Q. SEPTIMIVS ROMANVS
Quinto Arcadio S. D.

E*Phemeridem belli Troiani, Dictis Cretenſis (qui in ea militia cum Idomeneo meruit) cõſcripſit literis Punicis, quæ tum Cadmo & Agenore autoribus per Græciam frequentabantur. Dein poſt multa ſæcula collapſo per vetuſtatem apud Gnoſon (olim Cretenſis regis ſedem) ſepulcro eius, paſtores quum eò deueniſſent, fortè inter cæteram ruinam loculum ſtanno affabro clauſum, offendere: ac theſaurum rati, mox diſſoluunt, non aurum, nec aliud quicquam prædæ, ſed libros ex philyra in*

lucem producturi. At vbi ſpes fruſtrata eſt, ad Praxim dominum loci, eos deferunt. Qui commutatos literis Atticis (nam oratio Græca fuerat) Neroni Romano Cæſari obtulit, pro quo plurimis ab eo donatus eſt. Nobis quum in manus fortè libelli veniſſent auidis veræ Hiſtoriæ cupido inceſſit, ea vti erant, Latinè diſſerere: non magis confiſi ingenio, quàm vt ocioſi animi deſidiã diſcuteremus. Itaq; priorum quinq; voluminum, quæ bello contracta, geſtaq; ſunt, eundem numerum ſeruauimus. Reſidua quidem de reditu Græcorum in vnum redegimus, atque ad te miſimus. Tu Ruffine mi, vt par eſt, faue cœptis.

DARETIS PHRYGII HIſtorici ex Volaterrano vita.

Dares Phrygius Hiſtoricus, ſcripſit bellum Troianum Græce, in quo & ipſe militauit, vt ait Iſidorus, primus ferè Hiſtoricorum. Qui tandem capto Ilio, cum Antenoris factione remanſit, vt ſcribit Cornelius Nepos: qui opus eius è Græco ſermone conuertit, dicauitq; Criſpo Salluſtio.

DICTYS

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO

LIB. I.

Q. Septimio Romano interprete.

CVNCTI *reges, qui Minois Iouegeniti pronepotes Græciæ imperitabant, ad diuidendas inter ſe Atrei opes, Cretam conuenère. Atreus nanq; ex Minoe poſtrema ſua ordinans, quicquid auri atq; argẽti, pecorum etiam fuit, nepotibus, quos filiæ genuerant, ex æquo diuidẽdum reliquerat, excepto ciuitatum terrarumq; imperio. Hæc quippe Idomeneus cum Merione Deucalionis, idomeneus alter Molus, iuſſu eius ſeorſum habuere. Cõuenère autẽ Clymenæ & Nauplij filius Palamedes, & Aeas, Dictys ex Creta Ida: Item Menelaus Aeropa & Pliſthene genitus, à quo Anaxibœa ſoror (quæ eo tempore Neſtori denupta erat) & Agamemnon maior frater, vt vice ſua in diuiſione vteretur, petiuerant. Sed hi non Pliſthenis, vt erant, magis quàm Atrei dicebantur: ob eam cauſam, quòd quùm Pliſthenes admodum paruus, ipſe agẽs in primis annis vita*

 functus,

functus, nihil dignum ad memoriam nominis reliquiſſet, Atreus miſeratione ætatis ſecum eos habuerat, neque minus quàm regios educauerat. In qua diuiſione ſinguli pro nominis celebritate inter ſe quiſque magnificè tranſegêre. Adeò re cognita omnes ex origine Europæ, quæ in ea inſula ſumma religione colitur, confluunt, benignéque ſalutatos in templum deducunt. Ibi multarum hoſtiarum more patrio immolatione celebrata, exhibitiſque epulis, largè magnificéque eos habuere. Itemq́ꝫ inſecutis diebus reges Græciæ, & ſi ea quæ exhibebantur magnificè cum lætitia ſuſcipiebant, tamen multo magis templi eius magnifica pulchritudine, pretioſaq́ꝫ extructione operum afficiebantur, reſpicientes repetentéſque memoria, ſingula quæ ex Sidone Phœnicia patria eius, atque nobilibus matronis tranſmiſſa magno tum decori erant. Per idem tempus Alexander Phrygius, Priami filius, cum Aenea aliiſq́ꝫ ex conſanguinitate comitibus, Spartæ in domum Menelai hoſpitio receptus, indigniſſimum facinus perpetrauerat. Is namque vbi animaduertit regem abeſſe, quòd erat Helena præter cæteras Græciæ fœminas miranda ſpecie, amore eius captus, ipſam multaſq́ꝫ opes domo eius aufert, Aethram quoque & Clymenam Menelai affines, quæ ob neceſſitudinem cum Helena degebant. Poſtquam

Cretam

Cretam nuncius venit, & cuncta ei quæ ab Alexandro aduerſus domum Menelai commiſſa erant, aperuit: per omnem inſulam, ſicut in tali re fieri ſolet, fama in maius diuulgatur. Expugnatam quippe domũ regis, euerſamq́; regnum, & alia in talem modum ſinguli diſſerebant. Quibus cognitis Menelaus, etſi abſtractio coniugis animum permouerat, multò amplius tamen ob iniuriam affinium, quas ſuprà memorauimus, conſternabatur. At vbi animaduertit Palamedes, regem ira atque indignatione ſtupefactum, conſilio excidiſſe: ipſe naues parat, atque omni inſtrumento compoſitas terra applicat. Dein pro tempore regem breuiter conſolatur: poſitis etiam ex diuiſione, quibus in tali negotio potiebantur, nauem aſcendere facit: atque ita ventis ex ſententia flantibus, paucis diebus Spartam peruenère. Eò iam Agamemnon & Neſtor, omnésque qui ex origine Pelopis in Græcia regnabant, cognitis rebus confluxerant. Igitur poſtquam Menelaum aduenisſe ſciunt, omnes in vnum coëunt. Et quanquam atrocitas facti ad indignationem, vltumq́; iniurias rapiebat, tamen ex conſilij ſententia legantur prius ad Troiam Palamedes, Vlyſſes, & Menelaus. Iiſq́; mandatur, vt conqueſti iniurias, Helenam, & quæ cum ea abrepta erãt, repeterẽt. Legati paucis dieb. ad Troiã veniũt:

neque

neque tamen Alexandrum in loco offendere. Tum namq; properatione nauigij inconſultè vſi ventis, ad Cyprum appulere. Vnde ſumptis aliquot nauibus Alexander Phœnicem delapſus Sydoniorum regem qui eum amicè ſuſceperat, noctu inſidijs necat: eademq; qua apud Lacedæmoniam cupiditate, vniuerſam domum eius in ſcelus proprium conuertit. Ita omnia quæ ad oſtentationem regiæ magnificentiæ fuere, indignè rapta, ad naues differri iubet. Sed vbi lamentatione eorum qui caſum domini deflentes, reliquæ prædæ aufugerant, tumultus ortus, populus omnis ad regiam concurrit. Inde quòd iam Alexander abreptis quæ cupierat abſceſsionem properabat, paruo tempore armati ad naues veniunt, ortóque inter eos acri prælio, cadunt vtrinque plurimi, quum obſtinatè hi regis necem defenderent, hi ne ammitterent partam prædam ſummis opibus anniterentur. Incenſis dein duabus nauibus, Troiani reliquas ſtrenuè defenſas liberant, atque ita ſagittatis iam prælio hoſtibus euadūt. Interim apud Troiam legatorum Palamedes (cuius maximè ea tempeſtate domi belliq; conſilium valuit) Priamum adijt: conductoq; conſilio, primùm de Alexandri iniuria conqueritur, exponens communis hoſpitij euerſionem. Dein monet, quantas ea res inter duo regna ſimultates concitatura eſſet, interiacens

ciens memoriam diſcordiarum Ilij & Pelopis, aliorumq́; qui ex cauſis ſimilibus ad internitionem vſque gentium perueniſſent. Ad poſtremum belli difficultates, contraq́; pacis commoda aſtruens, non ſe ignorare ait, quantis mortalibus tam atrox facinus indignationem inuteret: ex quo autores iniuriæ ab omnibus derelictos, impietatis ſupplicia ſubituros. Et quum plurima dicere cuperet, Priamus medium eius interrumpens ſermonem: Parcius quaſo Palamedes, inquit: iniquum etenim videtur, inſimulare eum qui abſit: maximè quũ fieri poßit, vt ſi qua criminoſè obiecta ſint, præſenti refutatione diluantur. Hæc atque alia eiuſmodi Priamus inferẽs, differri querelas ad aduentum Alexandri iubet. Videbat enim, vt ſinguli, qui in eo conſilio aderant, Palamedis oratione mouerentur, vt taciti vultu tantũ admiſſum facinus condemnarẽt, quũ ſingula miro genere orationis exponerentur: atq; in ſermone Græci regis ineſſet quadã permixta miſerationis vis. Atq; ita eo die concilium dirimitur. Sed legatos Antenor, vir hoſpitalis, & præter cæteros boni honeſtiq́; ſectator, domum ad ſe volentes deducit. Interim paucis pòſt diebus, Alexãder cum ſupradictis comitibus reuertitur, Helenã ſecũ habẽs. Cuius aduentum tota ciuitas quũ partim exemplo facinoris execraretur, alij iniurias in Menelaum admiſſas

dole-

dolerent, nullo omniũ approbãte, poſtremò cunctis indignãtibus, tumultus ortus eſt. Quibus reb⁹ anxius Priamus filios conuocat, eosq́ quid ſuper tali negotio agendum videretur, conſulit: qui vna voce, minimè reddẽdam Helenam, reſpondent: Videbãt quippe quanta opes cum ea adducta eſſent: qua vniuerſa ſi Helena traderetur, neceſſariò amitterent. Praterea permoti forma mulierũ, qua cum Helena venerant, nuptias ſibi ſingulatim iam animo deſtinauerãt: quippe qui lingua moribusq́ barbari, nihil pẽſi aut conſulti faciẽtes, prada atq́ libidine tranſuerſi agebãtur. Igitur Priamus relictis his, ſenes conducit, ſentẽtiam filiorum aperit. Deinde cunctos quid agẽdum eſſet, conſulit. Sed priuſquam ex more, ſententia dicerẽtur, reguli concilium repentè irrũpunt, atq́ inconditis morib⁹ malũ ſingulis minitãtur, ſi aliter quàm ipſis videretur, decernerent. Interim omnis populus indignè admiſſam iniuriã, atq́ in hunc modũ multa alia, cũ execratione reclamabat. Ob qua Alexander cupidine animi praceps, veritus ne quid aduerſum ſe à popularibus oriretur ſtipatus armatis fratribus, impetũ in multitudinem facit, multosq́ obtruncat. Reliqui interuentu procerum, qui in concilio fuerant, duce liberantur Antenore. Ita infectis rebus, populus contemptui habitus, non ſine pernicie ſua, domum diſceſſit. Dein ſecuta die rex hortatu Hecuba Helenã adijt, eamq́ benignè ſalutans, bonum

animũ vti gereret hortatur: quæ, cuiuſq; eſſet, requirit. Tum illa, Alexandri ſe affinẽ reſpondit. magiſq; ad priamũ & Hecubã, quàm ad Pliſthenis filios genere pertinere, repetens originem omnem maiorum. Danaum enim atq; Agenorem, & ſui & Priami generis autores eſſe. Namq; ex Pleione Danai filia, & Atlante, Electram natam, quam ex Ioue grauidam Dardanum genuiſſe. Ex quo Tros, & deinceps inſecuti reges Ilij. Agenoris porrò Taigetum, eamq; ex Ioue habuiſſe Lacedemonem, ex quo Amiclum Muſculam natum, & ex eo Argalum patrem Oebali, quem Tyndari (ex quo ipſa genita videretur) patrem conſtaret. Repetebat etiam cum Hecuba materni generis affinitatem. Agenoris quippe filium Phœnicem, & deinde Hecuba & Leda conſanguinitatis originem diuiſiſſe. Quæ poſtquã memoriter cũcta retexuit, ad poſtremum flens, orare, ne ſe, quæ in fidem ſemel illorũ recepta eſſet, prodendam putarẽt. Ea ſecum de domo Menelai apportata, quæ propria fuiſſent: nihil præterea ablatum. Sed vtrum in modico amore Alexandri, an pœnarũ metu, quas ob deſertã domũ à coniuge metuebat, ita ſibi conſulere maluerit, parum conſtabat. Igitur Hecuba, cognita voluntate, ſimul ob generis coniunctionem cõplexa Helenã, ne proderetur, ſummis opibus annitebatur: quũ iam Priamus & reliqui reguli non amplius differendos legatos dicerent, nec reſti-

ſtendum populariũ voluntati: ſolo omniũ Deiphobo Hecubæ aſſenſo, quem non aliter atque Alexandrum, Helenæ deſiderium à recto conſilio præpediebat. Itaq; quum obſtinatè Hecuba nũc Priamum, modò filios deprecaretur: nec à complexu eius ullo modo, ulla ratione diuelli poſſet, omnes qui aderant in voluntatem ſuam traduxit. Ita ad poſtremum bonum publicũ materna gratia eſt corruptum. Dein poſtero die Menelaus cũ ſuis in concionẽ venit, coniugem, & quæ cum ea abrepta eſſent, repetens. Tũc Priamus inter regulos medius aſtãs, facto ſilentio, optionẽ Helenæ, quæ ob id in conſpectum populariũ venerat, offert, ſi ei videretur, domum ad ſuos regrediendi. Quam ferunt dixiſſe, neq; ſe in patriã regredi velle, neq; ſibi cum Menelai matrimonio conuenire. Itaq; reguli habẽtes Helenã, non ſine exultatione è cõcione diſcedunt. His actis, Vlyſſes conteſtandi magis gratia, quàm aliquid ex oratiõe promoturus, cuncta quæ ab Alexandro contra Græciam indignè cõmiſſa eſſent, retexuit. Ob quæ vltionẽ breui teſtatus eſt Deinde Menelaus ira percitus, atroci vultu ixitiũ minatus, conciliũ dimittit. Quæ vbi ad Priamidas perlata ſunt, confirmant inter ſe clàm, vt per dolum legatos circũueniat. Credebant quippe (quòd non fruſtra eos conſiliũ habuit) ſi legati imperfecto negotio reuertiſſent, fore vti aduerſum ſe grande

prælium concitaretur. Igitur Antenor, cuius de ſanctitate morũ ſuprà memorauimꝰ, Priamũ conuenit, coniurationemq́; factam cõqueritur: filios quippe eius non legatis, ſed aduerſum ſe inſidias parare, neq; id ſe paſſurum. Dein non multo poſt legatis rem aperit. Ita exploratis omnibus adhibito præſidio, quũ primùm opportunũ viſum eſt, inuiolatos eos dimittit. Dum hæc apud Troiam aguntur, diſſeminata iã per vniuerſam Græciam fama, omnes Pelopidæ in vnum conueniunt, atq; interpoſita iuriſiurãdi religione, ni Helena cũ abreptis redderetur, bellum ſe Priamo illaturos confirmãt. Legati Lacedæmona redeunt, de Helena eiuſq́; voluntate narrant. Dein Priami filiorũq́; eius aduerſum ſe dicta geſtaq́;, grande præconiũ fidei erga legatos Antenoris præferẽtes. Quæ vbi accepere, decernitur vti ſinguli in ſuis locis atq; imperijs opes belli parent. Igitur ex conſilij ſentẽtia, opportunus locus ad conueniandũ, & in quo de apparatu belli ageretur, Argi Diomedis regnũ deligitur. Ita vbi tempus viſum eſt, primus omnium ingenti nomine virtutis atq́; corporis Aiax Telamonius aduenit, & cum eo Teucer frater. Dein haud multo poſt Idomeneus & Meriones, ſumma inter ſe iuncti concordia. Eorum ego ſecutus comitatũ, ea quidẽ quæ antea apud Troiam geſta ſunt ab Vlyſſe, cognita quàm diligentiſsimè retuli. Et reliqua

quæ deinceps inſecuta ſunt, queniã ipſe interfui, quã veriſſimè potero exponã. Igitur poſt eos quos ſuprà memorauimus, Neſtor cum Antilocho & Thraſymede (quos ex Anaxibœa ſuſceperat) ſuperuenere. Eos Peneleus inſecutus, cum Leito & Archeſilao conſanguineis. Dein Prothenor & Clonius, Bœotiæ principes. Itẽq; Schedius & Epiſtrophus, Phocenſes. Aſcalaphus, & Ialmenus, Orchomenij. Tum Diores & Meges, ex Phyleo genitus. Thoas ex Andræmone, Eurypilus Euemonis, Orchomenius, & Leontheus. Poſt quos Achilles Pelei & Thetidis, qui imbutus bellis ex Chirone dicebatur. Hic in primis adoleſcentia annis procerus, decora facie, ſtudio rerũ bellicarũ omnes iam tum virtute & gloria ſuperabat. Neq; tamen aberat ab eo vis quædã inconſulta, & effera morum impatientia. Cum eo Patroclus & Phœnix, alter propter coniunctionẽ amicitiæ, alter cuſtos atq; rector eius. Tlepolemus. dein Eutraphates. Inſecuti ſunt, Phidippus & Antiphus, inſignes armorum ſpecie, auo Hercule. Poſt hos Proteſilaus Iphicli, cum Podarce fratre. Affuit & Eumelus Pheræus, cuius pater Admetus quondam vicaria morte coniugis fata propria pertulerat. Podalyrius & Machaon, Tracenſes, Aeſculapio geniti, acciti ad id bellum ob ſolertiam medicæ artis. Deinde Pœantis filius Philoctetes, qui comes Herculis, poſt diſceſſum

eius,

eius, à dijs ſagittas diuinas induſtriæ præmium conſecutus eſt. Nereus pulcher ex Syme. Ex Athenis Mneſtheus, & Aiax Oili ex Locride. Ex Argis Amphilochus Amphiarai, & Stelenus Capanei, & cum his Eurialus Meciſtei. Deinde ex Aetolia Theſandrus Polinicis. Poſtremò omnium Demophoon, atq; Athamis fuere, cuncti ex origine Pelopis. Sed eos quos ſuprà memorauimus, plures alij ex ſuis quiſq; regionibus, partim ex regũ comitibus, alij ipſius regni participes inſecuti ſunt: quorũ nomina ſigillatim exponere haud neceſſarium viſum eſt. Igitur vbi Argos omnes venere, Diomedes hoſpitio cunctos recipit neceſſariaq́; præbet. Deinde Agamemnon grande auri pondus Mycenis apportatum per ſingulos diſpartiens, promptiores animos omnium ad bellum quod parabatur, facit. Tum communi conſilio ſuper conditione belli, iuſiurãdum interponi hoc modo placuit: Chalcas filius Neſtoris, praſcius futurorum, porcum marem in medium forum afferri iubet, quẽ in duas partes exectũ, orientẽ occidẽtiq; diuidit, atq; ita ſingulos nudatis gladijs per mediũ tranſire iubet. Deinde mucronibus ſanguine eius oblitis, adhibitis etiã alijs ad eam rẽ neceſſarijs, inimicitias ſibi cũ Priamo per religionẽ cõfirmãt, neq; prius ſe bellum deſerturos, quàm Iliũ atq; omne regnũ eruiſſent.

Queis perfectis purè lauti, Martem atq; Concordiam multis immolationibus ſibi adhoſpitauere. Dein in templo Iunonis Argiuæ rectorem omniū declarari placuit. Igitur ſinguli in tabellis quas ad deligendū belli principē, quē cuiq; videretur, acceperant, Punicis literis nomen Agamemnonis deſignant. Ita conſenſu omnium ſecundo rumore, ſummā belli atq; exercitus in ſe ſuſcipit: quod ei propter germanū cuius gratia id parabatur bellum, & propter magnā opum vim, quibus præter cæteros Græciæ reges magnus atq; clarus habebatur, meritò acciderat. Dein duces præfectosq; nauium Achillem, Aiacem, Phœnicemq; deſtinant. Præponitur etiam campeſtri exercitui Palamedes cum Diomede & Vlyſſe, ita vt inter ſe diurnas, vigiliarūq; vices diſpartiāt. His peractis, ad parandas opes atq; inſtrumēta militiæ, ſinguli in ſua regna diſcēdunt. Interim belli ſtudio ardebat omnis Græcia: arma, tela, equi, naues, atq; hæc omnia toto biennio præparantur: quum iuuentus partim ſua ſponte, alij æqualium ad gloriam æmulatione ad munia militiæ feſtinarēt. Sed inter hæc ſumma cura, vis magna nauiū præcipuè fabricatur, ſcilicet ne multa milia exercituum vndiq; verſum in vnum collecta, iniuria nauigandi tardarētur. Igitur peracto biennio ad Aulida Bœtiæ (nam is locus delectus fuerat) ſinguli reges pro facult

cultate opū,regniq́ʒ inſtructas claſſes præmittunt. Ex queis primus Agamemnon ex Mycenis naues centum,aliasq́ʒ ſexaginta, quas ex diuerſis ciuitatibus quæ ſua,eo erant, conſtruxerat, Agapenorem præfecit. Neſtor nonaginta nauium inſtructam claſſem. Menelaus ex omni Lacedamōe naues ſexaginta. Mneſteus ex Athenis quinquaginta. Elephenor ex Euboia triginta. Aiax Telamonius ex Salamina X L. *Diomedes ex argis* L X X X. *nauium claſſem, Aſcalaphus & Ialmenius Orchomenij,naues* X X X. *Oileus Aiax* X I I. *Item ex omni Bœotia Archeſilaus, Prothenor, Peneleus,Leitus,Clonius,naues* L. *Ex Phocide Schedius & Epiſtrophus,* X L. *Dein Thalpius & Diores cū Amphimacho & Polyxino ex Elide, alÿſq́ʒ ciuitatib⁹ regionis eius, naues* X L. *Thoas ex Aetolia* X L. *Meges ex Dulichio & ex inſulis Echinadib⁹,* X L. *Idomeneus cū Merione ex omni Creta claſſem nauiū* L X X X. *Ex Ithaca Vlyſſes* X I I. *Proteus Magnus* X L. *Tiepolemus ex Rhodo, alÿſq́ʒ inſulis quæ circa eum erant,octo. Eumelius* X I. *Ex Pelaſgicis quinquaginta. Nireus ex Symetres, Podarces & Proteſilaus ex Philaca, alÿſq́ʒ quibus praerant locis,naues* X L. *Podalyrius & Machaon* X X X. *Philoctetes ex Methone alÿſq́ʒ ciuitatibus,naues ſeptē. Eurypilus Orchomeneus,* X L I I. *Guneus,* X X. *Leonteus &*

Polyxetes, ex ſuis regionibus XL. *Ex inſulis Niſyro, Caprate, Coo Eutraphrates, Antiphus, & Philippus* XXX. *Theſandrus Polinicis quē ſuprà memorauimus, ex Thebis naues quinquaginta. Chalchas ex Arcadia viginti. Mopſus ex Colophona* XX. *Epeus ex inſulis Cycladibus triginta. Eaſq; magna vi frumenti, alijs que q; neceſſarijs cibi gratia repleuēt. Quippe ita ab Agamēnone mandatum acceperant ſcilicet ne tanta vis militum, neceſſariorum penuria fatigaretur. Igitur inter tantū claſſium apparatum, equi atq; currus bellici locorū conditione multi, ſed pedeſtris militis pars maxima. Ob eam cauſam, quia per omnē Græciam multo maior egeſtate pabuli, equitatus vſus prohibebatur. Præterea fuere multi, qui ob artis peritiam neceſſarij nauium apparatui credebantur. Per idem tempus Lycius Sarpedon, neque pretio, neque gratia Phalidis Sidoniorum regis allici potuit vt virtutis ſocietatem militiæ noſtræ aduerſus Troianos ſequeretur. Quippe quē iam Priamus donis amplioribus, iiſq; poſteà duplicatis, fidiſſimū ſibi retinuerat. Omnium autem claſſium numerus, quem ex diuerſis Græciæ regnis contractum ſuprà expoſuimus, toto quinquennio inſtructus, præparatusq; eſt. Ita quū nulla iam res profectionem niſi abſentia militis retardaret, cuncti duces veluti ſigno dato, vno atque eodem tempore Auli-*

dam

dam confluunt. Interim in ipſa nauigādi feſti natione Agamemnon, quem à cunctis regem omnium declaratum ſuprà docuimus, longius, paulò ab exercitu progreſſus forte conſpicit circa lucum Dianæ paſcentem capream: imprudensq́; religionis quæ in eo loco erat, iaculo transfigit. Neq; multo pòſt ira Dianæ ob mutationem aëris corporibus pertentatis, lues inuadit: atq; interim indies magis magisq́; ſæuiens, multa milia fatigare, & promiſcuè pecora atq; exercitum grauari. Prorſus nullus funeri modus, neq; requies: Vti quidq; malo obuium fuerat, Vaſtabatur. Quibus rebus ſolicitis, ducibus mulier quadā deo plena Dianæ iram fatur. Eam nanq; ob necem capreæ, quā maximè lætabatur ſacrilegij pœnas ab exercitu expetere: nec leniri priuſquam autor tanti ſceleris filiam natu maximam, Vicariam Victimā immolaſſet. Quæ Vox Vt ad exercitū Venit, omnes duces Agamemnonē adeunt. Eum quippe primo orare, recuſantemq́; ad poſtremum cogere, Vti malo obuiam properaret. Sed Vbi obſtinatè renuere Vident, nec Vlla Vi queūt flectere, plurimis conuitijs inſecuti, ad poſtremū regio honore ſpoliauere: ac ne tanta Vis exercitus ſine rectore profuſius, ac ſine more militiæ Vagaretur, præficiūt ante omnes Palamedem. Dein Diomedem, & Aiacem Telamonium. Quartum, Idomeneum. Ita per æquationē nu-

meri atq; partium, quadripartitur exercitus. Neq; interim vllus finis vaſtitatis. Tū Vlyſſes ſimulata ex pernicacia Agamemnonis iracundia ob id domum demigrationem confirmans, magnum atq; inſperabile cunctis remedium excogitauit. Profectus namque Mycenas, nullo conſilij participe, falſas literas tanquam ab Agamemnone ad Clytemneſtram perfert, quarum ſententia hæc erat. Iphigeniam, nam ea maior natu erat, deſponſam Achilli: eúmque non prius ad Troiam profecturum, quàm promiſsi fides impleretur, ob quæ feſtinaret eamq; et quæ nuptijs vſui eſſet, maturè mitteret. Præterea multa pro negotio ementita argumenta locutus, fidem fecerat. Quæ vbi accepit Clytemneſtra, tum propter gratiam Helenæ, tum maximè quod tam celeberrimi nominis viro filia traderetur, læta Iphigeniam Vlyſsi committit. Isq; confecto negotio, paucis diebus ad exercitum reuertitur, atque ex improuiſo in luco Dianæ cum virgine cōſpicitur. Quis cognitis, Agamemnon affectione paternæ pietatis motus, ne tam illicito immolationis ſceleri intereſſet, fugam parat. Eumq; re cognita Neſtor, longam exorſus orationem, ad poſtremum in ſuadendi genere, in quo præter cæteros Græciæ viros iucundus acceptusq; erat, à propoſito cohibuit. Interim virginem Vlyſſes & Menelaus cum Calchante (quibus id negotium datum erat) re-

motis

motis procul omnibus, ſacrificio adornant. Quum ecce dies fœdari, & cœlum nubilo tegi cepit. Dein repentè tonitrua, coruſcationes fulmina, & præterea terræ mariſq; ingens motus atque ad poſtremũ confuſione aeris ereptum lumen. Neque multo poſt imbriũ atque grandinis vis magna præcipitata: inter quæ tã tetra nulla requies tẽpeſtatis. Menelaus cũ his qui ſacrificium curabant, metu atque haſitatione in diuerſa agebatur. Terreri quippe primo ſubita cœli permutatione, idque ſignũ diuinum credere. Dein ne ceptam omitteret, detrimento militum commoueri. Igitur inter tantã animi dubitationem, vox quædam luco emiſſa Aſpernari numen ſacrificij genus, & ob id abſtinẽdum à corpore virginis: miſereri nãq; eius deam. Cæterum pro tanto facinore, ſatis pœnarum Agamemnoni à coniuge eius poſt Troianã victoriam comparatum: itaq; curarẽt id, quod in vicem virginis oblatũ animaduerterẽt, immolare. Deinde cepere vẽti atque fulmina, aliaq; quæ in magno cœli motu eriri ſolent, conſeneſcere. Sed quum hæc in luco aguntur, Achilles literas ſeorſum miſſas ſibi à Clytemneſtra, cum auri magno pondere accipit, in quibus ei filiam atque omnem domum ſuam commendauerat. Quas poſtquam perlegerat, & Vlyſsis conſilium patefactũ eſt, omiſſis omnibus, properè ad lucum pergit Achil-

les, magna voce Menelaum, & qui cum eo erant, inclamans, ab inquietudine Iphigeniæ cohiberent ſeſe, comminatus perniciem omnibus, niſi paruiſſent. Mox attonitis his atque ſtupefactis ipſe ſuperuenit, reformatoq; iā die virginem abſtrahit. Interim deliberantibus cunctis, quia'nam & vbi eſſet, quod immolari iuberetur, ceruæ forma corporis admiranda, ante ipſam aram intrepida conſiſtit. Eam prædictam hoſtiā rati, oblatamq; diuinitus, comprehendere, moxq; immolant. Quibus peractis, ſedata lues, inſtarq; æſtiui temporis cœlum reſeratum eſt. Cæterum virginem Achilles, atq; hi qui ſacrificio præfuere, clàm omnibus regi Scytharum, qui eo tempore aderant, commendauere. At vbi duces ſedatam vim mali animaduertêre, ventorumq; flatus nauigādi proſperos, atq; æſtiuam maris faciem, omnes læti Agamemnonem adeunt. Eumq; interitu filiæ permæſtum conſolati, honorem regni rurſum concelebrant. Quæ res pergrata atq; accepta per exercitum fuit. Eum quippe optimum conſultorem ſuum, quē non ſecus quàm parentem miles omnis percolebat. Sed Agamemnon ſiue eorum quæ præceſſerant ſatis prudens, ſiue humanarum rerum neceſſitatem animo reputans, ob id aduerſus infortunia firmiſſimus, diſſimulato quod ei acciderat, honorem ſuſcipit, atque eo die duces omnes in conuiuium ad

ſe de

ſe deducit. Dein haud multis poſt diebus, exercitus ordinatus per duces, quum opportunum iam tempus nauigandi ingrueret, aſcendit naues repletas multis precioſiſſimis rebus quæ ab incolis regionis eius offerebantur. Cæterum frumenta, vinum, aliaq́ʒ ſibi neceſſaria Anius & eius filiæ præbuere, quæ Cenotropæ & diuinæ religionis antiſtites memorabantur. Hoc modo ex Aulide nauigatum eſt.

DICTYS CRETENSIS
DE BELLO TROIANO
LIBER II.

POSTQVAM ad Myſiorũ regionem vniuerſas claſſes venti appulere, properè omnes ſigno dato, naues littori admouerunt. Dein egredi cupientibus, à cuſtodibus loci eius obuiam itum eſt. Eos namque Telephus, qui tum Myſiæ imperator erat, quo omnis regio ab incurſione maritimorum hoſtium defenſaretur, littori præfecerat. Igitur vbi deſcendere prohibentur, neqʒ prius permittitur terram attingere quàm regi qui nam eſſent, nunciaretur, noſtri primò quæ dicebantur negligere, & ſinguli nauibus egredi. Dein poſtquam à cuſtodibus nihil remittebatur, & ſumma vi reſiſt

reſiſti ac prohiberi ceptum eſt, duces omnes manu iniuriam vindicandam rati, arreptis armis euolant nauibus. Incenſiq; ira cuſtodes cædere, neque verſis his in fugam parcere, ſed vti quiſque fugientem comprehenderat, obtruncare. Interim ad Telephũ, qui primi fuga Græcos euaſerant, veniunt, irruiſſe multa hoſtium milia, eosq; cæſis cuſtodibus littora occupaſſe. Multa præterea pro metu ſuo adijcientes, nunciant. Dein re cognita, Telephus cum his quos circum ſe habebat, alijsq; qui in ea feſtinatione in vnum conduci potuere, properè Græcis obuiam venit, ac ſtatim condenſatis vtrinque frontibus vi magna cõcurritur. Dein vti quiſque in manus venerat, interficitur: quum interim his atque illis ex cauſa ſuorum perculſis, vehementius inuicem inſtaretur. Sed in ea pugna Theſandrus quem Polinicis ſuprà memorauimus, cõgreſſus cum Telepho, ictúsq; ab eo cadit, multis tamen hoſtium antè interfeſtis. In quibus Telephi comitem, quem rex ob induſtriam virium atque ingenij inter duces habebat, ſtrenuè dimicantem obtruncarat. Atque ita paulatim elatus ſecundo belli euentu, & ob id maiora viribus aggreſſus, interficitur. Atque eius cruentum corpus Diomedes, quod etiam tum à parentibus ceptum cum eo ſocietati ius perſeuerabat, humeris extulit: idque igni crematũ, quod ſuperfuerat more patrio

trio ſepeliuit. At vbi animaduerterat Achilles, & Aiax Telamonius, magno ſuorum detrimento euentum belli trahi, exercitum in duas partes diſpartiunt. Ac pro tempore cohortati ſuos, tanquam reſtauratis viribus acrius hoſtes incurrunt: ipſi duces principesq́; certaminis, quum modò inſequerētur fugientes, modò ingruentibus ſemet inſtar montis opponerent. Atque ita omnino primi, aut inter primos bellantes, præclaram iam tum virtutis ſuæ famam apud hoſtes atque inter ſuos effecere. Interim Teutratius, ex Teutratio & Auge genitus, frater Telephi vterinus, vbi animaduertit Aiacem tanta aduerſum ſuos cum gloria dimicātem, properè ad eum ſe conuertit, ibiq́; pugnando ictus telo mox occubuit. Eius caſu Telephus non mediocriter perculſus, vltionémq́; fraternæ mortis expetens, infeſtus Aiacem inuadit, atque fugatis quos aduerſum ierat, quum obſtinatè Vlyſſem inter vineas, quæ loco adiunctæ erant, inſequeretur, præpeditus trunco vitis ruit. Id vbi Achilles procul animaduertit, telo iaculatus femur ſiniſtrum regi transfigit. At Telephus impigrè ſurgens, ferrumq́; ex corpore trahit, & protectus concurſu ſuorum, ab inſtanti periculo liberatus eſt. Iamq́; diei plurimum proceſſerat, quum vtraque acies intenta prælio, ſine vlla requie, ac iugi certamine ſtrenuis ad

uerſum

uerſum ſe ducibus fatigaretur. Namque noſtros multorum dierum nauigatione aliquantum exhauſtos, maximè præſentia Telephi exanimauerat. Is namque Hercule genitus, procerus corpore, ac pollens viribus diuinis patris virtutibus propriam gloriam æquiparauerat. Igitur aduentante nocte cunctis cupientibus requies belli facta eſt. Ac Myſij ad domum, noſtri ad naues digrediuntur. Cæterum in ea pugna multi mortalium interfecti vtriuſque exercitus, ac vulnerati pars maxima. Prorſus nulli, aut perpauci cladis belli expertes. Dein inſecuta die, legati inuicem de ſepeliendis, qui in bello ceciderant, mittuntur. Atque ita inducijs interpoſitis collecta corpora, atque igni cremata ſepeliunt. Interim Tlepolemus, & cum fratre Antipho Phidippus, quos Theſſalo genitos, nepotes Herculis ſuprà memorauimus, cognito Telephum in his locis imperitare fiducia cognationis ad eum veniunt, eiq́; qui nam eſſent, & quibuſcum nauigaſſent, aperuere. Deinde multa inuicem conſumpta oratione, ad poſtremum noſtri acrius incuſare, quod tam hoſtiliter aduerſum ſuos verſaretur. Agamemnonem nanque & Menelaum Pelopidas, non alienos generis ſui, eum exercitum contraxiſſe. Dein qua circa domum Menelai ab Alexandro commiſſa eſſent, raptumq́; Helenæ docent: atque

de.a

decere eum, cùm propter conſanguinitatem, tum præcipuè ob ſcelus violati communis hoſpitij, Græcis vltro adferre auxilium, in quorum gratiam ipſius etiam Herculis, plurimæ laborum monumenta, per totam Græciam exiſterent. Ad ea Telephus, etſi dolore vulneris immodicè affligebatur, benignè tamen reſpondens, ipſorum potius ait culpa factum, quòd amiciſsimos, & iunctos ſibi generis affinitate, regno ſuo appulſos ignorauerit: præmittendos etenim fuiſſe, per quos cognito eorum aduentu obuiam ire gratulantem opportuerit: atque amicè hoſpitio receptos, donatosq́ꝫ muneribus, quum commodum ipſis videretur, remittere. Cæterum militiam aduerſum Priamum recuſare. Aſtiochem enim Priami filiam ſibi matrimonio iunctam, ex qua Eurypilus genitus, arctiſsimum affinitatis pignus intercederet. Deinde properè popularibus vti ab incepto deſiſterent, nunciari iubet: atq; ita noſtris liberam egrediendi nauibus poteſtatem permittit, ac pro tempore cohortari ſuos. Túmque Tiepolemus, & qui cum eo venerant, Eurypilo traduntur: hique peractis quæ cupierant, ad naues pergunt, nunciantq́ꝫ Agamemnoni ac reliquis regibus pacem, concordiámque cum Telepho. Quæ vbi accepère, apparatum belli læti omittunt: Dein ex conſilij ſententia Achilles

les cum Aiace ad Telephum perueniũt, eumq́ꝫ iaſtatum magnis doloribus conſolati, & viriliter incommodum ferret, precabantur. At Telephus vbi aliquantum requies doloris interceſſerat, Græcos incuſare, quod ne nuncium qui dem aduentus ſui præmiſiſſent. Dein percontatur quinam, & quanti Pelopidæ in ea militia eſſent: doctusq́ꝫ multis precibus orat, vt ad ſe omnes veniant. Tum noſtri, facturos ſe quæcunqꝫ vellet polliciti, deſiderium regis reliquis nunciauere. Igitur omnes Pelopidæ, præter Agamemnonem & Menelaum, in vnũ congregati, ad Telephum veniunt, multumq́ꝫ gratulationis & lætitiæ præſentia ſua regi obtulere. Ac deinde muneribus largiter donati, hoſpitio recipiuntur. Neqꝫ tamẽ miles reliquus qui apud naues erat, munificẽtiæ regis expers erat. Nanqꝫ ex numero nauium frumentum, aliaq́ꝫ neceſſaria affatim portabãtur. Cæterũ rex vbi Agamẽnonem, fratremq́ꝫ eius abeſſe animaduertit, multis precibus Vlyſſem deprecatur, vti ad eos acciendos pergeret. Hi itaqꝫ ad Telephũ veniunt, ac more regio inuicẽ acceptis datisq́ꝫ donis, Machaonem & Podalyrium Aeſculapij filios venire, ac vulneri mederi iubent: qui inſpecta cura, properè apta dolori medicamina imponunt. Sed vbi tritis aliquot diebus, tempus nauigandi remorari, ac ventis aduerſantib⁹ mare in dies magis magisq́ꝫ ſæuire cœ

cipit

cipit, Telephum adeunt, eumq́; de opportunitate temporis conſulunt: atque ab eo docti, initio veris ex his locis ad Troiā nauigandi tempus eſſe, reliqua aduerſa, cunctis volentibus Bœotiam reuertuntur. Ibiq́; ſubductis nauibus, ſinguli in regna ſua hyematum diſcedunt. Interim in eo otio regi Agamemnoni cum Menelao fratre exercere diſcordias vacuum fuit, ob proditam Iphigeniam. Is nanque autor, & veluti cauſa tanti luctus eius credebatur. Per idem tempus, vbi de coniuratione vniuerſæ Græciæ apud Troiam compertum eſt, autoribus nuntijs ſecutis Barbaris, qui mercandi gratia, per omnem Helleſpontum commutare merces cum accolis ſueti, vltro citroq́; vagabantur, metus atque mœror vniuerſos inuaſere. quum ſinguli, quibus ab initio Alexandri facinus diſplicuerat, malè actum aduerſus Græciam, & ob id paucorum prauitate in communem perniciem præcipitatum iri teſtarentur. Inter quæ tam ſolicita, magna cura plurimi ex omni ordine lecti, ad contrahenda ex finitimis regionibus auxilia, ab Alexandro, alijsq́; peſsimis conſultoribus dimittuntur: eisq́; mandatur, vti quamprimum expedito negatio remearent, quod ea gratia maximè à Priamidis feſtinabatur, vti properè inſtructo exercitu, tempus profectionis antecaperent. atque omne quod parabatur bellum,

in regiones Græciæ transportaretur. Quum hæc apud Troiam geruntur, Diomedes incepti eorum certior factus, magna celeritate per omnem Græciam peruagatus, vniuersos duces conuenit. Eisq́; consilium Troianorum aperiens, monet atque hortatur, vti quamprimum instructi rebus bello necessarijs, ad nauigandũ festinarent. Neq; multo pòst re cognita, Argos ab omnibus conuenitur. Ibi Achilles regi indignatus. quod propter filiam renueret profectionem, ab Vlysse ad gratiam reductus est. Is nanque diu mœsto ac luctu obsito Agamemnoni insinuans, quæ circa filiam eius euenissent, animum atque ornatum magis reformauit. Igitur cunctis præsentibus, quanquam à nullo officia militiæ negligebantur, præcipuè tamen Aiax Telamonius, & Achilles cum Diomede curam maximam, studiumq́; importandi belli susceperant. Hisq́; placet, vti præter contractam classem, naues quibus loca hostilia incursarent, præparentur. Ita diebus paucis, quinquaginta nauium classem instructam omni genere compingunt. Cæterum ab incepto militiæ eius, octauo iam anno ad hoc vsque tempus consumpto, initium noni acceperant. At vbi instructa omnino classes, & mare nauigij patiens, neque vlla res impedimẽto erat, Citas, qui forte mercandi gratia eò appulerant, conductos mercede, duces protectionis

eius

eius delegere. Per idem tempus Telephus dolore vulneris eius, quod in prelio adverſum Græcos acceperat, diu afflictatus, quum nullo remedio mederi poſſet, ad poſtremum Apollinis oraculo monitus, vti Achillem atque Aeſculapij filios adhiberet, properè Argos nauigat. Deinde cunctis ducibus cauſam aduentus eius admirantibus oraculum refert: atque ita orat, ne ſibi prædictum remedium ab amicis negaretur. Quæ vbi accepere, Achilles cum Machaone & Podalyrio adhibentes curam vulneri, breui fidem oraculi firmauere. Cæterum Græci multis immolationibus Deos adiutores incepto inuocantes, Aulida cum prædictis nauibus veniunt. Atque inde properè nauigare incipientes, dux Telephus ob acceptam gratiam factus. Ita aſcenſis nauibus, ventos nacti ex ſentētia, paucis diebus ad Troiam peruenere. Per idem tempus Sarpedon Lycius Xanthi, & Laodamiæ filius, frequentibus nuntijs à Priamo accitus, cum magna armatorum manu aduentabat. Is vbi animaduertit procul magnam vim claſium admotam littori, ratus vt negotium erat, properè ſuos inſtruit, Græcóſque egredi incipientes inuadit. Neque multo pòſt Priamidæ recognita, arreptis armis accurrunt: quum interim Græci infeſtis hoſtibus, & omni modo inſtantibus, neque egredi ſine pernicie, neque

arma capere turbatis omnibus, & ob id cunćta impedientibus poſſent. Ad poſtremum tamen, hi quibus in ea feſtinatione armandi ſe met poteſtas fuit, confirmati inter ſe inuicem, acriter hoſtes incurrunt. Sed in ea pugna Proteſilaus, cuius nauis prima omnium terræ admota erat, inter primos bellando, ad poſtremum telo Aeneæ ictus ruit. Occidere etiam duo Priami filij, neque reliqua multitudo vtraque ex parte cladis eius expers fuit. Cæterũ Achilles, & Aiax Telamonius, quorũ virtute Græci ſuſtentabantur, magna gloria dimicantes, metum hoſtibus, & fiduciã ſuis effecere. Neque amplius reſiſti aduerſum eos poterat, quin paulatim decedentibus his quos aduerſum ierant, ad poſtremum cuncti fugarentur. Ita libero ab hoſtibus tempore, Græci ſubductas naues, atque in ordinem poſitas tutò collocant. Dein ex omnibus Achillem atque Aiacem Telamoniũ, quorum virtute maximè fidebant, cuſtodes deligunt: eisq́; tutelam claſſium atque exercitus per latera atque cornua diſtribuentes, tradũt. Igitur ordinatis diſpoſitisque omnibus, Telephus, cuius ductu ad Troiam nauigatũ eſt, magna ſui apud exercitum gratia domum diſcedit. Neque multo poſt circa Proteſilai ſepulturam noſtris occupatis, nihilq́; tali tempore hoſtile metuentibus, Cygnus, cuius haud procul à Troia regnum erat, cognito aduentu noſtro,

clàm.

clàm atque ex inſidijs Græcos inuadit: eoq; ancipiti malo territos, ſine vllo ordine ac diſciplina militari fugere coëgit. Dein properè reliqui, quibus non ea humatio mandata erat, re cognita armati contrà eunt. In quibus Achilles congreſſus cum rege, eúmque & magnã vim hoſtium interfecit. Mox in fugam conuerſis reliquis, noſtri quoque hoc modo liberati ſunt. Cæterum ſolicitis ducibus, & multorum clade ob crebras hoſtium incurſiones anxijs, decernitur, vti primùm finitimas Troiæ ciuitates cum parte exercitus adeãt, easq; omni modo incurſent. Ita omnium primam Cygni regionem inuadunt, vaſtantq; circùm omnia. Sed vbi Metorenſium ciuitatẽ, quæ regni caput, filiorumq; Cygni altrix memorabatur, nullo reſiſtente inuaſere, atque ignẽ ſubijcere cœperũt, ciues eius multis precibus, lacrymisq; orare, vt ab incœpto deſiſterent: per omnia humàna atque diuina nixis genibus deprecantes, ne delicta peßimi ducis ciuitatem innoxiam, ac paulo pòſt fidam ſibi luere paterentur. Hoc modo per miſerationem ſeruata ciuitas. Cæterum regios pueros Cobim & Corianum, eorúmque ſororem Glaucen, expetentibus Græcis tradidere. Quam noſtri Aiaci, ob fortia facta eius, excepta reliquæ præda, habendam concedunt. Neque multo pòſt Metorenſes ſupplices, & cum pace ad Græcos perueniunt: amicitiam, & omnia quæ

imperaſſent facturos polliciti. Quis perfectis, Græci Cyllam aggreſsi expugnauere. Neque tamen Coronen quæ haud procul aberat, contingunt, in gratiam Mæandrinorum, qui contermini ciuitatis eius, fideles atque amiciſsimi nobis ad hoc tempus permanſerant. Eadem tempeſtate oraculum Pythij Græcis perfertur, concedendum ab omnibus, vti per Palamedem Apollini Smynthio ſacrificium exhiberetur. Quæ res multis grata ob induſtriam & amorem viri, quem circa omnem exercitum exhibebat, nonnullis ducum dolori fuit. Cæterum immolatio centum victimarum, ſicut prædictũ erat, pro cuncto exercitu exhibebatur, præeunte Chryſe loci eius ſacerdote. Interim re cognita Alexander congregata armatorum manu, ad prohibendum venit. Quem quidem Aiaces duo, prinſquam ad templum appropinquaret, interfectis plurimis fugauere. Sed Chyſes, quem ſacerdotem Smynthij Apollinis ſuprà diximus, vtrinſq; exercitus offenſam metuens quiſquis partium ad eum venerant, cum his ſe adiunctum eſſe ſimulabat. Interim in eo ſacrificio Phyloctetа, haud procul ab ara templi eius aſtans, morſu ſerpentis forte contingitur. Dein ab omnibus qui animaduertẽrant, clamore ſublato, Vlyſſes accurrens ſerpentem interficit. Neque multo pòſt Philoctetа cum paucis, vti curaretur, in Lemnum

inſulam

inſulam mittitur. Nanque in ea ſacri Vulcani antiſtites inhabitare ab accolis dicebantur, ſoliti mederi aduerſum venena huiuſmodi. Per idem tempus Diomedes & Vlyſſes conſilium de interficiendo Palamede ineunt, more ingenij humani, quod imbecillum aduerſum dolores animi, & inuidia plenum, anteiri ſe à meliore haud facilè patitur. Igitur ſimulato quod theſaurum repertum, in puteo cum eo partiri vellent, remotis procul omnibus, perſuadent, vt ipſe potius deſcenderet. Eumq; nihil inſidioſè metuentem, adminiculo funis vſum deponunt: ac properè arreptis ſaxis, quæ circum erant, deſuper obruunt. Ita vir optimus acceptusq; in exercitu, cuius neq; conſilium vnquam, neque virtus fruſtra fuerat, circumuentus à quibus minimè debuerat, indigno modo interijt. Sed fuere, qui eius conſilij haud expertem Agamemnonem dicerent, ob amorem ducis in exercitum. Et quia pars maxima regi ab eo cupiens, tradendum ei imperium palàm loquebantur. Igitur à cunctis Græcis, veluti publicum funus eius crematum igni, aureo vaſculo ſepultum eſt. Interim Achiles miniſtras, & veluti officinam belli proximas Troiæ ciuitates raptus, ſumptis aliquot nauibus, Lesbum aggreditur, ac ſine vlla difficultate eam capit. Et Forgaritam loci eius regē, multa aduerſus Græcos hoſtiliter molitū,

interfi.it. Atque inde Diomedæam filiam regis cũ magna præda abducit. Dein Pyrrham & Hierapolim Vrbes refertas diuitijs, cunctis ſuorum poſcentibus, Vi magna aggreſſus, paucis diebus ſine Vlla difficultate excindit. Cæterum quà pergebat, agri refertı iugi pace, deprædati, omnibusque Vexati rebus: neq; quicquam quod amicum Troianis crederetur, non euerſum atq; Vaſtatũ reliquit. Quibus cognitis, finitimi populi Vltro ad eum cũ pace accurrere: ac ne Vaſtarentur agri, dimidium fructũ pacti, dant fidem pacis, atq; ab eo accipiunt. His actis, Achilles ad exercitũ regreditur, magnam Vim gloriæ atq; prædæ apportans. Eodẽ tempore rex Scytharũ cognito aduentu noſtrorũ, cum magnis donis aduentabat. Cæterum Achilles haud contentus eorum quæ geſſerat, Cylicas aggreditur: ibiq; Lyrneſum paucis diebus pugnãdo, cœpit. Interfecto dein Eetione, qui his locis imperitabat, magnis opibus naues replet, abducẽs Aſtynomẽ Chryſis filiam, quæ eo tẽpore regi denupta erat. Properè inde Pedaſum expugnare cœpit, Lelegonum Vrbẽ. Sed eorum rex Briſes Vbi animaduertit in obſidẽdo ſæuire noſtros, ratus nulla Vi prohiberi hoſtes, aut ſuos ſatis defendi poſſe, deſperatione ſuffugij ſalutiſq;, attentis cæteris aduerſum hoſtes domum regreſſus, laqueo interijt. Neque multo pòſt capta ciuitas, atq; interfecti multi mortales, & abduct

abducta filia regis Hippodamia. Per idem tempus Aias Telamonius Thracum Cherroneſum omni modo infeſtabat. Sed vbi rex eorum Polymneſtor, virtutem atque gloriam viri cognouit, diffidens rebus ſuis, deditionem occœpit. Túmque Polydorus Priami filius, quem rex recens natum clàm omnibus alendum ei tranſmiſerat, merces pacis ab eo traditur. Aurum etiã, aliaq́; huiuſmodi dona ad conciliandos hoſtium animos, affatim præbebantur. Dein frumentum per omnem exercitum totius anni pollicitus, naues onerarias, quas ob id Aiax ſecum habuerat, repiet: multisq́; execrationibus amicitiam Priami aduerſum Græcos renuens, in pacem fidemq́; receptus. His actis Aiax iter ad Phrygas conuertit: ingreſſusq́; eorum regionem, Teutrantem dominum locorum ſolitario certamine interficit. Ac poſt paucos dies expugnata atque incenſa ciuitate, magnam vim prædæ abſtrahit, abducens Tegmeſſam filiam regis. Igitur ambo duces multis vaſtatis atque expugnatis regionibus, ipſi clari atque magnifici ingenti nomine per diuerſa loca, atque quaſi de induſtria, eodem tempore ad exercitum remeauere. Deinde per præcones conductis in vnum cunctis militibus, ducibúsque, progreſſi in medium, ſinguli laborum ſuorum, atque induſtria documenta in conſpectu omnium expoſuere. Quæ vbi Græci

animaduertêre. fauore ingenti ac laudibus eos proſecuti, mediosq́ ſtatuentes ramis olea coronauere. Dein conſilium de diuidenda preda cœptum: Neſtore & Idomeneo in decernendo optimis autoribus. Itaque cunctorum ſententia, ex omni præda quam Achilles aſportauerat, excepta Eaëtionis coniuge Aſtynome, quam Chryſis filiam ſuprà docuimus, ob honorem regium Agamemnoni obtulere. Ipſe etiam Achilles præter Briſei filiam Hippodomiã, Diomedeã quoq; ſibi retinuit, quod eiuſdem ætatis atq; alimoniæ non ſine magno dolore diuelli poterat: ob id iam antea genibus Achillis obuolutæ, ne ſepararentur magnis precibus orauerant. Cæterũ reliqua præda viritim ob ſingulorum merita diſtributa eſt. Dein quæ Aiax aſportauerat Vlyſſes & Diomedes rogatu eius in medios intulere. Ex quib. auri atque argenti quantum ſatis videbatur, Agamemnoni regi datur. Ac deinde Aiaci ob egregia laborum facinora Teuthrantis filiam Tegmeſſam concedunt. Ita diuiſis in ſingulos quæ ſuperfuerant, frumentum per exercitum diſpartiunt. His actis, fidem pacti quod cum polymneſtore interceſſerat, traditúmque Polydorum refert. Ob quæ à cunctis decernitur, vt Vlyſſes cum Diomede profecti ad Priamum, Helenam cum abreptis reciperent, atque Polydorum regi traderent. Igitur his pergentibus,

tibus, Menelaus, in cuius gratia id negotium gerebatur, legationis officium pariter cum ſupradictis capit. Itaq; habentes Polydorum ad Troianos veniunt. Sed vbi animaduetêre populares electos, ac magni nominis viros aduētaſſe, properè ſenes omnes, quorum conſilium haberi ſolitum erat, in vnum ducunt, Priamo à filijs domi retento. Igitur reliquis præſentibus Græcorum, Menelaus verba facit: Secūdò iam ſe ob eandem cauſam veniſſe; cùm multa alia aduerſum ſe domumq; ſuā admiſſa, tùm magno cum gemitu filiæ orbitatem per abſentiam coniugis queri. Quæ cuncta ab amico quondam, & hoſpite, non ſecundum meritum ſuum eueniſſe. Eam ſeniores lamentationem immodicam cum lacrymis accipientes, ad omnia quæ ab eo dicebantur, tanquam iniuriæ eius patiētes, annuere. Poſt quæ Vlyſſes medius aſtans, huiuſcemodi orationem habuit. Credo ego vos Troiani principes ſatis compertum habere, nihil temerè Græcos, nihil inconſultum incipere ſolere: ac ſemper ijs iam tum à maioribus prouiſum atque elaboratum, vti facta geſtáque eorum laus potius quàm culpa ſequeretur. Et vt præterita bene conſulta omittam, iam hoc licet recognoſcere: iniurijs cōtumelijsq; Alexandri paulo antè læſa Græcia, non ad vim neque ad arma decurſum eſt, quod iracundia refugium eſſe ſolet. Nam de conſilij ſen-

tentia, legati ad recipiendam Helenam, vt meminiſtis, cum Menelao venimus. Quibus præter ſuperbas verborũ minas & inſidias occultas, nihil à Priamo atque ab eius regulis remiſſum. Imperfecta igitur re, vt opinor, cõſequens fuit arma capere: iusque per vim extorquere, quod amicè impetrare nequitũ eſt. Itaque peracto exercitu totius Græciæ, atque tot egregijs atque inclytis ducibus, ne ſic quidẽ præliũ aduerſum vos inire cõſiliũ fuit: ſed imitati morẽ, modeſtiamq; ſolitam, iteratò vos ob eandẽ cauſam oratum venimus. Cætera in manu veſtra ſita ſunt Troiani. Neque nos pigebit cõſuluiſſe vobis, ſi modò ſana mens eſt, decretis ſalubribus priora malè conſulta corrigere. Per deos immortales reputate animis veſtris, quanta clades, & veluti contagio huiuſce exempli orbem terrarũ occupatura ſit. Quis enim poſthac, vbi virile ingenium eſt, recordatus Alexandri facinus, non omnia ſuſpecta & inſidioſa ab amico metuere cogetur? aut quis frater fratri aditum patefaciet? Quis hoſpitem aut cognatum non tanquam hoſtem cauebit? Denique ſi hoc, quod haud ſpero, probaueritis, omnia fœderis iura ac pietatis apud Barbaros Græcosq; clauſa erũt. Quocirca Troiani principes, bonũ atque vtile eſt, Græcos receptis vniverſis quæ per vim extorta ſunt, amicè, atq; vti par eſt domũ mitti, neq; opperiri vt duo regna

inter

inter ſe amiciſſima, manus conſerant. Quæ cũ conſidero, dolendam mehercule vicem veſtram puto, qui innoxij & culpae eius vacui, tot tantiſque paucorũ libidine paulo poſt alieni ſceleris Pœnas ſubire cogemini. An vos ſoli ignoratis, vt affecta ſint amica atque vicina vobis ciuitates, vel quæ reſiduis indies præparentur? Nam captum Polydorum, atque apud Græcos retineri, cognitum vobis eſt: qui, ſi Helena cum abreptis nunc ſaltẽ reuocetur, inuiolatus Priamo reſtitui poterit. Alioquin bellum differri non poteſt: neque finis bellandi fiet, quin aut omnes Græciæ duces ad eruendam ciuitatem veſtram, qui ſinguli ſatis idonei ſunt, mortem obierint: aut quod magis ſpero conſore, capto Ilio, crematoq; igni, poſteris etiam impietatis veſtræ exẽplum relinquatur. Quapropter dum adhuc res integra vobis in manibus eſt, etiam prouidete. Poſtquam finem dicẽdi fecit, magno ſilentio cũctis, vti in tali negotio fieri ſolet, alienam ſententiã expectantibus, quum ſe quiſque minus idoneum actorem crederet, Panthus apud eos clara voce ait: Vlyſſe verba facis, quibus præter voluntatem mederi rebus poteſtas nulla eſt. Dein poſt eum Anthenor: Omnia quæ memorata à vobis ſunt, ſcientes prudentesq; patiemur: neque voluntas bene conſulẽdi abeſt, ſi poteſtas concederetur. Sed vt videtis, ſumma rei potiuntur illi, quibus cupita vtili-

tate

tate potiıra ſunt. Quæ vbi diſſeruit, mox per ordinem duces omnes qui ob amicitiam Priami, quiq; mercede conducti auxiliarem exercitum duxerant, introduci iubet. Quis ingreſſis, Vlyſſes ſecundam orationem exorſus, iniquiſſimos appellare vniuerſos, neque diſpares Alexandri: quippe qui à bono honeſtóque elapſi, autorem peßimi ſceleris ſequerentur. Neque ignorare quenquam, quin ſi tam atrox iniuria probanda ſit, fore vti malo exemplo diſſeminato per mortales, ipſos etiam qui haud longè abeſſent, ſimilia aut grauiora hiſce ſequerentur. Ea vt erant atrocia, cuncti taciti reputare inter ſe animo: atq; ita exemplum huiuſcemodi abhorrentes, indignatione rerum permoueri. Dein ſolito more perrogatis ſeniorum ſententijs, pari conſenſu omnium, Menelaum indignè paſſum iniuriam decernitur: ſolo omnium Antimacho in gratiam Alexandri, aduerſum cunctos reclamante. Ac ſtatim, qui de omnibus nunciatum ad Priamum mitterentur, electi duo: hiq; inter cætera quæ mandata erant, etiam de Polydoro docent. Ea vbi rex accepit, maximè conſternatus filij nuncio, ante ora omnium corruit. Deinde à circumſtantibus refectus pauliſper, erigitur: atque ire in conſilium cupiens, à regulis cohibitus eſt. Ipſi nanque relicto patre, conuentum irrumpunt, ad id tempus quo Antimach

timachus multis in contumeliam Græcorum iactis probris, tum demum dimitti Menelaum aiebat, ſi Polydorus reſtitueretur. Poſtremò, eundem caſum atque exitum vtriuſque cuſtodiendum. Aduerſum quæ cunctis ſilentibus, Antenor reſiſtere, ac ne quid huiuſmodi decerneretur, magna vi repugnare. Sed poſtquam inuicem multa conſumpta oratione, certamen eorum ad manus proceſſerat, omnes qui aderant, inquietum ac ſeditioſum Antimachum pronuntiantes, è curia proiecere. Sed vbi Priamidæ egreſſi ſunt, Panthus Hectorem obſecrans (nam is inter regulos cùm virtute, tum conſilio bonus credebatur) hortari, vti nunc Helena potiſſimum, quum Græci ſupplices ob eam cauſam veniſſent, cum amicitia redderetur. Neque parum Alexandro ad explendum amorem, ſi quem circa Helenam habuerat, tranſactum. Quocirca verſari ante omnium oculos oportere præſentiam regum Græcorum, eorúmque fortia facta, ac recens partam gloriam erutis amiciſſimis Troiæ ciuitatibus. Ob eam etiam cauſam Polymneſtorem exemplum admiſſi abhorrentem, vltro Græcis Polydorum tradidiſſe. Ex quo etiam verendum, ne quid per tale commentum finitimæ regiones, pernicioſa conſilia aduerſum Troiam molirentur. Nihil exploratum neque fidum eſſe: inſidioſa cuncta, atque aduerſa in obſidione fore. Quæ ſi

omnes

omnes ita vti res eſt, animo reputarẽt, neq; vlterius differendos legatos paterentur: & Helena cũ gratia remiſſa, maius atq; arctius amicitiæ pignus inter duo regna coaleſceret. Quæ vbi accepit Hector, recordatione fraterni facinoris triſtior aliquantum, ſuffuſiſq; cum mœrore lacrymis, Helenam tamen prodendam minimè rebatur: quippe ſupplicem domus, & ob id fide interpoſita tuendam. Si qua autem cum ea abrepta docerentur, reſtituenda cuncta. Nanq; pro Helena Caſſandram, vel Polyxenam, vel quæ legatis videretur, nuptum cum præclariſſimis donis Menelao tradendam. Ad ea Menelaus irracundè atrox: Egregiè Herculè nobis actum eſt, ſi quidem proprio ſpoliatus, commutare matrimonium arbitrio meorum hoſtium cogor. Aduerſum quem Aeneas: Ac ne hæc quidem concedentur, contradicente ac reſiſtente me, reliquiſq; qui affines amicique Alexandro in rem eius conſulimus. Sunt enim, atq; erũt ſemper, qui domum regnumq; Priami tueantur: neq; amiſſo Polydoro, orbitas Priamũ inſequetur, tot talibuſq; filijs ſuperſtitibus. An ſolis qui è Græcia ſunt raptus huiuſmodi conceduntur? Quippe Creta Europam à Sydone, Ganimedem ex hiſce finibus atque imperio rapere licuerit? Medeam ignoratiſ'ne à Colchis in Colchorũ fines tranſuectam? Et ne primum illud rapiendi initium

prat:

prætermittam, Io ex Cydoniorum regione abducta, Argos meauit. Hactenus vobiſcum verbis actum. Ac niſi mox cum omni claſſe ex hiſce locis aufugeritis, iamiam Troianam virtutem experiemini. Deorum quippe ope atque auxilio, iuuentus perita belli abunde nobis eſt, atq; indies auxiliorum creſcit numerus. Poſtquam finem loquẽdi fecit, Vlyſſes placida oratione: Iam hercule vlterius, ait, differre inimicitias haud integrũ vobis eſt. Date igitur belli ſignum, atq; vt in inferendis iniurijs, ita in inchoando prælio ſite autores: nos ſequemur laceſſiti. Talibus inuicem conſumptis verbis, legati conſilio abeunt. Ac mox per populum diſſeminatis, quæ aduerſus legatos Aeneas dixerat, tumultus oritur, ſcilicet per eum vniuerſam Priami domum odio regni eius, & peſſimo intercedendi exemplo euerſum iri. Igitur vbi legati ad exercitum reuenere, cunctis ducibus dictagestaq; Troianorum aduerſum ſe exponunt. Itaq; decernitur, vti Polydorum in conſpectu omnium, atque ante ipſos muros necarent. Neq; vlterius dilatum facinus: quippe productus in medium, viſentibus ex muris pleriſq; hoſtium lapidibus ictus, fraterna impietatis pœnas luit. Ac mox vnus ex præconibus nunciatum Ilienſibus mittitur, vti Polydorum ſepeliendum peterent. Miſſusq; ad eam rem Idæus, cum ſeruis regis fœdatum ac dilania-

tum lapidibus Polydorum matri eius Hecubæ refert. Interim Aiax Telamonius, ne quid quietum finitimis Troiæ regionibus, atq; amicis relinqueretur, hoſtiliter eas aggreſſus, Botyram, Cyllamq; ciuitates diuitijs nobiles, capit. Neq; contentus his, Gargarum, Mariſbam, Geniten, Scepſim, Lariſſam, miranda celeritate depopulatur. Dein doctus ab incolis, multa huiuſcemodi pecora in Idæo monte ſtabulari, expoſcentibus qui cum eo erant cunctis, cito agmine montem ingreſſus, interfectis gregum cuſtodibus, magnam vim pecorum abducit. Deinde nullo omnium aduerſante, cunctis quà pergebat in fugam verſis, vbi tempus viſum eſt, cum magna præda ad ſuos conuertit. Per idem tempus Chryſes, quem ſacerdotem Smynthij Apollinis ſuprà docuimus, cognito filiam ſuam Aſtynomen cum Agamemnone degere, fretus religione tanti numinis, ad naues venit, præferens Dei vultus, & quædam ornamentorum templi eius, quo facilius recordatione præſentis numinis veneratio ſui regibus incuteretur. Dein oblatis auri atque argenti donis plurimis, redemptionem filiæ deprecatur: deprecans vti magnificarent præſentiam Dei, qui ſecum oratum eos ob ſacerdotem proprium veniſſet. Præterea commemorat, quæ indies aduerſum ſe ab Alexandro, eiusq; conſanguineis, ob exhibitam à ſe paulo antè

immol

immolationem, inimica hoſtiliaq; pararētur. Quæ ubi accepere, reddendam filiam ſacerdoti, neque ob id accipiendum præmium, uniuerſis placet. Quippe cum per ſe amicus fidelisq; nobis, tum præcipuè ob religionem Apollinis nihil non meriti, credebatur. Nanque iam multis documentis ac fama inclarum, obſequi numini eius per omnia deſtinauerant. Quæ poſtquam Agamemnon accepit, obuiam cunctorum ſententijs ire pergit. Itaque atroci uultu exitum ſacerdoti comminatur, ni recederet: perditum ſenem atque extrema metuentem, imperfecto negotio ab exercitu dimittit. Tali modo conuentu diſſoluto, ſinguli reges Agamemnonem adeunt, eumq; multis probris inſectantur: quippe quod ob amorem captiuæ mulieris, ſeq;, &, quod indigniſſimum uideretur, tanti numinis deum contemptui habuiſſet, ac mox uniuerſi execrati deſeruere. Ob idq; & memores Palamedis, quē gratum acceptumq; in exercitu haud ſine conſilio eius, Diomedes atque Vlyſſes dolo circumuentum, necauiſſent. Cæterùm Achilles in ore omnium, ipſumq; & Menelaum contumelijs lacerabat. Igitur Chryſes ubi iniuriam perpeſſus ab Agamemnone, diſceſſit: neque multi fluxere dies, incertum alióne caſu, an uti omnibus uidebatur, ira Apollinis, morbus grauiſſimus exercitum inuaſit. Principio

graſſandi facto à pecoribus: deinde malo paulatim magis magisq; ingraueſcente, per homines diſpergitur. Tum verò vis magna mortalium corporibus fatigatis peſtifera ægritudine, infando ad poſtremum exitio interibant. Sed regum omnino nullus, neq; mortuus hoc morbo, neque tentatus eſt. Cæterùm poſtquam nullus morbi modus, & indies plures intereunt, cuncti duces conuerſo iam in ſe quiſq; timere, in vnum coëunt. Ac dein flagitare Calchanta, quem futurorum præſcium memorauimus, vti cauſam tanti mali ediſſeret. Ille enim perſpicere ſe originem huiuſce morbi, ſed haud liberũ eſſe quicquam eloqui: ex quo accideret, vt potentiſſimi regis contraheret offenſam. Poſt quã Achilles reges ſingulos adijt, vti interpoſita iuſiurandi religione confirmarent, nequaquam ſe ob eam cauſam offendi. Hoc modo Calchas, vbi cunctorum animos in ſe conciliauit, Apollinis iram pronunciat. Eum nanque ob iniuriã ſacerdotis infeſtum Græcis, pœnas ab exercitu expetere. Dein perquirente Achille mali remedium, reſtitutionem virginis pronunciat. Tum Agamemnon conteſtans, quod mox accidit, conſilio tacitus egreſſus, cunctos quos ſecum habuit in armis eſſe iubet. Id vbi Achilles animaduertit, commotus rei indignatione ſimul pernicie defeſſi exercitus anxius defunctorum corpora miſerandum in modum

dum confecta, vndique in conuentu ante ora omnium proijci fecit. Quo ſpectaculo adeò commoti reges gentesq́; omnes, vti aduerſus Agamemnonem à cunctis pergeretur, duce atq; autore Achille: & ſi perſtaret ſuadere, exitio vindicandum. Quæ vbi regi nunciata ſunt, pertinaci animo ab amore captiuæ nullo modo ſeiungi, apparatus experiri nihil de ſententia remittendum deſtinauerat. At poſtquam Troiani cognouere conflagrationem corporum aſſiduam: crebrasq́; ſepulturas animaduertentes: doctiq́;, etiam reliquos incommodo cladis eius debiles agere, cohortati inter ſe arma capiunt, ac properè cum manu auxiliari effuſi portis, pergunt aduerſum. Ac dein per campos exercitu bipartito, Troianis Hector, Sarpedon auxiliaribus duces facti. Tum noſtri, viſis contrà hoſtibus, armati atque inſtructi pro negotio ſimplicis forma aciem compoſuere, circa cornua diuiſis ducibus. Dextrum Achilles cum Antilocho, alterum Aiax Telamonius cum Diomede curabant: Medios accepere Aiax Oileus, & Idomeneus dux noſter. Hoc modo exercitu vtrinque compoſito, pergunt obuiam. At vbi in manus ventum eſt, cohortati ſuos quiſque, acie conflixere. Tum verò aliquantulum tracto certamine, plurimi vtriuſque partis cadunt, præcellentibus in ea pugna Barbarorum

Hectore & Sarpedone, Græcorum Diomede cum Menelao. Dein nox communis amborum requies, diremit prælium. Igitur reducto exercitu corpora ſuorum cremata igni ſepeliunt. Quîs perfectis, Græci ſtatuunt inter ſe, Achillem, cuius in aduerſis Græcorum caſibus ſolicitudo præcipua videbatur, regem omnium confirmare. Sed Agamemnon anxius ne decus regium amitteret, in conſilio verba facit: Sibi maximè cordi eſſe exercitus incolumitatem: neque vlterius differre, quin Aſtynome parenti remitteretur, maximè ſi reſtitutione eius inſtantem perniciem ſubterfugerent. Nec quicquam deprecari amplius, modo in locum eius Hippodamiam, quæ cum Achille degeret, vicarium munus amiſſi honoris acciperet. Quæ res, quanquam atrox omnibus & indigna videretur, tamen conniuente Achille, cui id præmium pro multis atq; egregijs facinoribus fuerat, effectum habuit. Tantus amor erga exercitum, curaq́; animo egregij adoleſcentis inceſſerat. Igitur aduerſa cunctorum voluntate, neque tamen quoquam palàm recuſante, Agamemnon tanquam ab omnibus conceſſa res videretur, lictoribus vti Hippodamia ab Achille abſtraheretur imperat: hiq; breui iuſſa efficiunt. Interim Aſtynomen Græci per Diomedem atque Vlyſſem cum magna copia victimarum, ad phanum Apollinis tranſmiſere.

Dein

Dein perfecto ſacrificio, vis mali leniri paulatim viſa, neque amplius attentari corpora: & eorum qui antè fatigabantur, tanquam ſperato diuinitus leuamine, relaxari. Ita breui per vniuerſum exercitū ſalubritas vigorq́ꝫ ſolitus renouatus eſt. Mittitur etiam Philoctetæ Lemnon, portio eius prædæ, quam Græci per Aiacem, atque Achillem aduectam, inter ſe viritim deſtribuerant. Cæterum Achilles memor iniuriæ ſupradictæ, abſtinendum publico concilio decreuerat, odio maximè Agamemnonis. Abolitoq́ꝫ amore quem circa Græcos habuerat, ſcilicet quòd eorum patientia poſt tot bellorum victorias, ac facta fortia, Hippodamia, conceſſum pro laboribus præmium, per iniuriam abducta eſſet. Dein venientes ad ſe duces, aditu prohibere: neque cuiquam eorum ignoſcere, qui ſe aduerſus Agamemnonis contumelias, quum defendere liceret, deſtruiſſent. Intus igitur manens, Patroclum & Phœnicem, hunc morum magiſtrum, alterum obſequijs amicitiæ charum, & aurigam Autumedontem ſecum retinebat. Per idem tempus apud Troiam exercitus ſociorum, quiq́ꝫ mercede conducti auxiliares copias adduxerant, tempore fruſtrato, ſeditione, odio, an recordatione ſuorum, bellum non occipiebant. Quod vbi animaduerterit Hector, coactus neceſsitate, militibus apud arma eſſe iubet, ac mox vbi ſignum da-

retur, ſequerentur ſeſe. Igitur poſtquam tempus viſum eſt, & omnes in armis nunciabantur, iubet egredi ipſe dux atque imperator militia. Res poſtulare videtur, eorum reges qui ſocij atq. amici Troiæ, quiq; ob mercedem aux liares diuerſis ex regionibus contracti Priamidarum imperium ſequebãtur, edicere. Primus igitur portis erumpit Pandarus Lycaone genitus, ex Lycia: Dein Ippothus Pylei ex Lariſſa Pelaſgidarum, Agamas ex Thracia. Poſt quos Euphemus Trœzenius Ciconis imperitans, Philemenes Paphlagonius patre Melio glorioſus, Dius & Epiſtrophus filij Numaganorum regis, Sarpedon Antho genitus, rector Lyciorum. Ex Iole Monathes, & Amphimachus, Nomionis Decalanti filius, Menethles genitore Telamenes, Meoneantus Hippoliti Lycius, quem ſibi Sarpedon, quòd præter cæteros regionis eius conſilio atque armis pollebat, participem bellicarum rerum aſciuerat, Phorcis & Aſcanius Phryges, Fronius Midionis ex Myſia, Pyregamus Pæonis, Ampius & Adraſtus Meropo geniti, ex Agreſtina, Aſtrus Hirtacus. Dein alter Aſtrus Dimantho genitus, Hecubæ frater ex Phrygia. Hos omnes quos memorauimus, ſecuti multi mortales inconditis moribus, ac diſpari vocis ſono, ſine vllo ordine aut modo, prælia inire ſoliti. Quod vbi noſtri animaduertere,

in

in campum progreſſi, more militiæ aciem ordinant, magiſtro ac præceptore componendi Mneſtheo Athenienſi: ordinante autem eo gentes atque regiones ſingulas ſeorſum manente Achille cum Mirmidonum exercitu. Is nãque ob illatam ab Agamemnone iniuriam, & abductam Hippodamiam, nihil animi remiſerat: tamen maxime indignatus Achilles quòd reliquis ducibus ad cœnam deductis, ſui eius contemptui habitus intermitteretur. Cæterum ordinato exercitu, at tum primùm omnibus copijs aduerſum ſe inſtructis hoſtibus, vbi neutra pars committere audet, pauliſper in loco retentis militibus, tanquàm de induſtria vtrinque receptui canitur. Iámque Græci regreſſi ad naues, arma deponere, ac ſinguli per loca ſolita corpus cibo curare cœperant: quum Achilles vltum ire cupiens iniurias, ignaros conſilij ſui noſtros, & ob id ociosè agentes, clàm inuadere tentat. At vbi Vlyſſes à cuſtodibus, qui eruptionem eius præſenſerant, rem comperit, properè duces circumcurſans cum magna voce monet, atque hortatur vti armis arreptis tuerentur ſeſe. Dein conſilium, inceptúmque Achillis, ſingulis aperit. Quo cognito, clamor ingens oritur, feſtinantibus ad arma cunctis, ac ſeorſum ſingulis ſibi conſulentibus. Ita Achilles præuerſo de ſe nuncio, vbi in armis omnes ſunt, neque

conata precedere queunt, intentato negotio ad tentoria regreditur. Ac mox duces noſtri rati repentino ſuorum clamore moueri Ilienſes, & ob id noui quid negotij incepturos, augenda cuſtodiæ cauſa, mittunt duos Aiaces, Diomedem atq; Vlyſſem. Hiq́; inter ſe regionem, qua hoſtibus aditus erat, diſpartiunt. Quæ res non fruſtra eos habuit. Namq; apud Troiam Hector cauſam tumultus eorum cupidus perſciſcere. filium Eumedis Dolonem multis præmijs promiſsisq́; illectum, Vti ad poſtremū exploratum res Græcorum egrederetur, emittit, Isq́; nō longè à nauibus auidus ignota cognoſcendi, dum cupit ſuſcepti negotij fidem complere. in manus Diomedis qui eum locum cum Vlyſſe cuſtodiebat, deuenit. Ac mox ab his comprehenſus refert cuncta, atq; occiditur. Dein diebus aliquo in otio tritis, productio Vtriuſq; exercitus præparatur. Diuiſoq́; campo inter ſe, qui medius inter Troiam & naues interiacet, Vbi tempus bellandi Videbatur, magna cura Vniuerſus miles inſtructus armis, Vtrinque procedere. Dein ſigno dato, denſatis frontibus, confluxere acies compoſitæ, Græcis ac ſingulis per diſtributionem imperia ducum exequentibus: contrà, ſine modo atq; ordine Barbaris ruentibus. Cæterum in ea pugna interficiūtur multi mortales Vtriuſq; partis, quum neq; inſtantibus cederetur: & exēplo ſtrenuiſsimi cuiuſq; qui iuxtà ſteterat,

rat, æquiparare gloriam feſtinarent. Interim vulnerati grauiter ex ducibus, bello decedere coacti ſunt: Barbarorum, Aeneas, Sarpedon, Glaucus, Helenus, Euphorbius, Polydamus: noſtrorum, Vlyſſes, Meriones, Eumulus. Cæterum Menelaus fortè conſpicatus Alexandrum, magno impetu irruit: quem euitans, nec diutius ſuſtinere auſus Alexander, fugam capit. At vbi procul animaduertit Hector, concurrens cum Deiphobo, comprehendere fratrem, eumq; verbis maledictis acrioribus inſecuti, ad poſtremum cogunt, vt progreſſus in medias acies, eundem Menelaum conquieſcentibus cæteris, ſolitario certamine laceſſeret. Igitur producto ad bellandum Alexandro, progreſſoq; ante aciem, quod ſignum laceſſentis videbatur, poſtquam procul animaduertit hunc Menelaus, demum occaſionem inuadendi inimiciſsimi ſibi maximè oblatam, etiam ratus, iamq; confidens omnium iniuriarum pœnas lui ſanguine eius, omnibus animis aduerſum pergit. Sed vbi eos contrà tendere paratos armis atq; animis vterque exercitus animaduertit, cuncti ſigno dato, recedunt. Iamq; vterque pleno gradu aduerſum incedens, intra iactum teli peruenerant: quum Alexander præuenire cupiens, ſimulq; ratus primo iaculi euentu locum vulneri inuenturum, præmiſit haſtam, eaq; illiſa clypeo facilè incuſſa eſt. Dein Menelaus ma

gno

*gno impetu iaculatur, haud ſanè caſu diſſimi-
li. Nanque parato iam ad cauendum, ictumq́;
declinante hoſte, telum humi figitur. At vbi
nonis iaculis manus vtrinſq; redarmata ſunt,
pergunt contrà. Tum demum Alexander
ictus femur, cadit. Ac ne mox hoſti vltionem
cum ſumma gloria concederet, peſſimo exem-
plo interceſſum eſt. Nam quum ad interficien-
dum eum educto gladio irrueret Menelaus, ex
occulto ſagitta Pandari vulneratus, in ipſo im
petu repreſſus eſt. Igitur à noſtris clamore or-
to, ſimulq́; cum ira indignantibus, quod duobꝰ
aduerſum ſe ſeorſum, quorum maximè gratia
conflatum eſſet bellum, decernentibus, repētè à
Troianis peſſimo more intercederetur. Rurſus
globus Barbarorum ingruens, Alexandrum è
medio rapit. Interim in ea permixtione animo
rum, dum noſtri haſitant, Pandarus procul a-
ſtans, multos Græcorum ſagittis configit. Ne-
que prius finis factus, quàm Diomedes atroci
tate rei motus, progreſſusq́; cominus telo ho-
ſtem proſterneret. Hoc modo Pandarus certa-
minis fœdere violato, atq; interemptis multis,
ad poſtremum pœnas ſceleratiſſima militia
luit. Cæterum corpus eius liberatum ex acie,
Priamidæ igni cremant: reliquiasq́; ſocij ſibi
traditas Lycij in ſolum patrium pertulere.
Interim vterque exercitus ſigno dato manus
conſerunt: pugnantesq́; vt ſumma atque anti*

piti

piti fortuna, bellum ad occaſum ſolis producunt. Sed vbi nox aduentabat, vtrinque reges ſubducta haud longè acie, cuſtodibus idoneis exercitus communiere. Ita per aliquot dies tempus bellandi opperientes, militem frequentem apud arma fruſtra habuere. Namq; vbi hyems aduentare, & imbribus crebris compleri cœpere campi, Barbari intra muros abeunt. At noſtri nullo palàm hoſte ad naues digreſsi, munia hyemis diſponunt: mox bipartito campo qui reliquus non pugnæ opportunus erat, vtraque pars aratui inſiſtere. Dein ſerere frumenta, aliaq; quæ tempus anni patiebatur. Interim Aiax Telamonius inſtructo milite quem ſecum adduxerat habens etiam nonnullos de exercitu Achillis, ingreſſus Phrygiæ regionem, multas hoſtiliter vaſtat & capit ciuitates: ac poſt paucos dies præda auctus, ad exercitũ victor rediit. Iiſdem ferè diebus Barbari noſtris per conditionem hyemis quietis, ac nihil hoſtile ſuſpicantibus, parauere eruptionem. Quis Hector dux atque audiendi autor factus. Is namque omnes copias inſtructas armis cum luce ſimul porta educit, ac protinus curſu pleno ad naues tẽdere omnes atq; inuadere hoſtes iubet. At Graij infrequentes, tum incurioſi ab armis turbati, ſimul & à fugientibus, quos primùm hoſtis inceſſerat, quo minus arma caperent impediti, tum cæſi multi

mort

mortales, iamq́ fuſis qui in medio fuerant, Hector ad naues progreſſus, ignem in proras iacere, ac ſæuire incendiis cœperat, nullo noſtrorũ auſo reſiſtere. Qui territi atq; improuiſi tumultu exangues, genibus Achillis prouoluti, auxilium renuentis, tamen obuoluebantur. Ita repentè mutatio animorum noſtros atq; hoſtes inceſſerat. Interea Aiax Telamonius aduenicns, cognito apud naues Hectore, magna armorum ſpecie ibidem apparuit. Deinde moleſtia vrgens hoſtem, multo ſudore ad poſtremum à nauibus extra vallum detrudit. Tum iam cedentibus acrior inſiſtens, Hectorem qui aduerſum eũ promptius ſteterat, ictum immani ſaxo, ac mox conſternatum eiicit. Sed eum concurrentes vndiq; plurimi multitudine ſua tectum, bello atq; Aiacis manibus eripiunt, ſemi necemq́; intra muros ferunt, malè proſpera eruptione aduerſus hoſtes vſum. Cæterum Aiax ſæuior ob ereptam è manibus gloriam. ſumptis iam Diomede, & cum Idomeneo, Aiace altero, territos diſperſosq́; hoſtes ſequi: ac fugientes nunc telo eminus proſternere, modò apprehenſos obterere armis, prorſus nullo qui in ea parte fuerat, intacto. Inter quæ tam trepida Glaucus, Hippolomus, Sarpedon atque Steropus, ad morandum hoſtem pauliſper auſi reſiſtere, mox vulneribus grauati locum amiſere. Queis verſis in fuga, Barbari nullã ſpem

reliquā, ſalutis rat ſine rectoribus, nec vſquam certo ordine palantes, effuſiq; ruere ad portas. Eoq; arcto ac properantium multitudine impedito ingreſſu, quum ſuper alium alius ruina modo præcipitarentur, ſuperuenit cum ſupradictis ducibus Aiax. Tum magna vis Barbarorum trepida impeditaq; inter ſe, cæſa extinctaq;. In quibus filiorum Priami Antiphus & Polites. Ac modò Neſtor, atque Euphemus, Troemus dux egregius Ciconum. Ita Troiani paulo ante victores, vbi aduentu Aiacis fortuna belli mutata eſt, verſis ducibus pœnas luère militia inconſulta. At poſtquam aduentante veſpera, ſignum noſtris receptui datum eſt, victores, lætiq; ad naues regreſſi ſunt. Mox ad Agamemnonem cœnatum deducuntur. Ibi Aiax collaudatus à rege, donis egregijs honoratur. Neq; reliqui duces facta geſtaq; viri ſilentio remittunt. Quippe ſinguli excellentes virtutem, memorant fortia facta, euerſas ab eo tot Phrygiæ ciuitates, abductasq; prædas. Et ad poſtremum, in ipſis nauibus aduerſum Hectorem egregiam pugnā, liberatasq; igni claſſes. Neq; cuiquam dubium, quin ea tēpeſtate, tot egregijs ac pulcherrimis eius facinoribus ſpes omnes, atq; opes militiæ in tali viro ſiſterentur. Cæterum proras nauium duarum, quibus illatus ignis eam partem tantummodo cōſumpſerat, Epeus breui reſtituit. Tumq; Græci

rati

rati poſt malam pugnam Troianos vlterius nihil hoſtile auſuros, quieti ac ſine terrore degere. Per idem tempus Rhœſus de Eroneo genitus, haud alienus à Priami amicitia, pacta merce decum magnis Thracum copijs aduentabat. Is incidente iã veſpere paulíſper moratus apud Oen inſulam, quæ ante poſitam ciuitatem continenti eius adiungitur: ſecundam circiter vigiliam ingreſſus Troianos campos, explicitisq́; tentorijs ibidem opperiebatur. Quod vbi Diomedes, atque Vlyſſes, vigilias in ea parte curantes procul animaduertêre, rati Troianos à Priamo exploratũ miſſos, arreptis armis, mox preſſo gradu circumſpicientes omnia, pergunt ad eum locum. Tum fatigatis ex itinere cuſtodibus, & ob id ſomno preſſis, ijsq́; & interius progreſſi, in ipſis tentorijs regem interficiunt. Dein nihil vltra audẽdum rati, currum eius, & cum egregijs inſignibus equos ad naues ducunt. Ita reliquum noctis in ſuis quiſq́; tabernaculis requieſcentes tranſigunt. At lucis principio reliquos duces conueniũt, eos facinus auſum expletumq́; docent. Ac mox rati Barbaros incenſos cæde regis affore, iubent omnes frequentes apud arma agere, oppeririq́; hoſtem. Neque multo pòſt Thraces viri expergefacti è ſomno, vbi regem interemptum fœda ac miſeranda facie intra tentoria animaduertêre, & veſtigia abducti currus manifeſta ſunt: raptim ac

ſine vllis ordinibus, vt quenq; ſors coglobauerat, ad naues euolant. Quibus procul viſis, noſtri conferunt inter ſe, atque imperia ſeruantes eunt obuiam. Sed Aiaces duo aliquantum in aciem progreſſi, primos Thracū inuadunt atq; opprimunt. Dein reliqui duces vt quiſque locum ceperat, cedere ſingulos: & vbi conferti ſteterant, bini aut amplius congregati, impetu ſuo diſſoluere. Ac mox diſperſos palantesq; interficere, prorſus vti nullus reliquus cadis fieret. Ac ſtatim Graij extinctis qui aduerſum ierant, ſigno dato ad tentoria eorum pergunt. Ac illi qui custodes caſtris relicti ſoli ſuperfuerant, viſis contrà hoſtibus, terrore ipſo miſerandum in modum effœminati, omnibus omiſſis ad mœnia confugiunt. Tum vndique verſus noſtri ingruentes, arma, equos, regias opes, & ad poſtremū vti quidq; ſors dederat, prarīpiunt. Hoc modo victores Graij deletis cum Imperatore Tracibus, onuſti prada ac victoria, ad naues digrediuntur. Quū interim Troiani ex muris reſpectantes, neq; quicquam pro ſocijs auſi, intra mœnia tamen trepidabant. Igitur Barbari tot iam aduerſis rebus fracti, legatos inducias poſtulantes, ad Gracos mittunt. Ac mox noſtris conditionem approbantibus, interpoſito ſacrificio fidem pacti firmauere. Eodem ferè tempore Chryſes, quem ſacerdotem Smynthij Apollinis ſuprà me-

moranimus, ad exercitum venit, actū gratias ſuper his quæ in ſe, recepta filia à noſtris, benignè geſta erant. Ob hacq; tam magnifica, ſimul & quod Aſtynomen honorifice habitam cognouerat, reductam ſecum Agamemnoni tradit. Neque multo pòſt, Phyloctecta cum his qui partem prædæ ad eum portauerant, Lemnum regreditur inualidus, etiā tum neque ſatis firmo greſſu. Interea concilium Græcis agentibus, Aiax Telamonius in medium progreſſus, docet oportere mitti ad Achillem precatores, qui eum Imperatorum verbis atque exercitus peterent, vt remitteret iras, ac repeteret ſolitam cum ſuis gratiam. Minime quippe aſpernandum talem virum: nunc vel maximè, quum ſecundis rebus Græci, vel paulo antè victores, non ob vtilitatem, ſed honoris merito, gratiam eius peterent. Inter quæ deprecari etiam Agamemnonem dare operam, ſimúlque voluntaté agendo negotio adhiberet. Nanque tali tempore in commune ab omnibus conſulendum, præſertim procul à domo locis alienis atque hoſtilibus. Neque enim tam inter grauia bella vndique verſus inimicis regionibus, quàm concordia tutos fore. At vbi finem loquendi fecit, cuncti duces collaudauere conſilium viri, ſimúlque prædicantes ad cælum tollere, ſcilicet quod cùm virtute corporis, tum ingenio vniuerſos anteiret. Poſt quæ

Agam

Agamemnon docere, ſe & antè ad reconciliandum Achillem multos miſiſſe, & nunc nihil aliud cordi eſſe. Ac mox ipſum Vlyſſem atque Aiacem orare, ſuſciperent negotium, atque ad eum nomine omniũ irent: maximè quòd Aiax cognatione fretus, Impetraturus veniam facilius credebatur. Igitur his operam ſuã pollicentibus, iturum ſe vnà Diomedes ſponte ait. His actis, Agamemnon afferre hoſtiam lictores iubet. Ac mox ſublatam ſuper terram, quum eam duo quibus Imperatum erat, ſuſpenſam tenerent, gladiũ vagina educit, eóque bifariã exciſam hoſtiã in conſpectu vti diuiſerat, collocare. Dein ferrũ ſanguine oblitum manu retinens, inter vtramque ſacri partem medius vadit. Interim Patroclus cognito quod parabatur, in concilium ſuperuenit. At rex, ſicut ſuprà diximus, tranſgreſſus, ad proſtremũ iurat, inuiolatã à ſe in eum diem manſiſſe Hippodamiã. Neque cupiditate vlla, aut deſiderio laſum, ſed ira, quæ plurima mala conficiuntur, conſeq; proceſſiſſe. His addit, cupere ſe præterea, ſi etiã ipſe videretur, filiarũ quæ cordi ei eſſet, in matrimoniũ dare: decimamq; regni omnis partẽ, ac talenta quinquaginta doti adiũgit. Quæ vbi accepere, qui in concilio erant, admirati magnificentiã regis, maximeq; Patroclus. Qui cùm oblatione tantarũ opum tũ præcipuè lætus, quòd intacta

Hippodamia affirmaretur, ad Achillem venit, eiq; vniuerſa geſta actáque refert. Dein vbi rex ea quæ audierat, voluta re animo ac deliberare ſecum ipſe occœpit, ſuperuenit cum ſupradictis Aiax. Tum ingreſſos eos, ac benignè ſalutatos, ſedere hortatur, iuxtáque ſe Aiacem. Qui tempus loquendi nactus familiariter, & ob id liberius incuſare atque increpare, quod in magnis diſcriminibus ſuorum nihil iracundiæ remiſerit, potueritq; cladem exercitus perpeti, quum multi eum amici, plurimi etiam affinii obuoluti genibus precarentur. Poſt quem Vlyſſes, illa quidem Deorum eſſe ait. Eorum autẽ, quæ in concilio acta eſſent, ordine expoſito: quæ etiam Agamemnon pollicitus, quæq; iuraſſed, ad poſtremum orat, ne preces omniũ, ne ue oblatas nuptias aſpernaretur. Móxque eorum omnium: quæ vnà offerebantur, enumerationem facit. Tum Achilles longam orationem exorſus, primùm omnium acta geſtáq; ſua exponere. Ac dein admonere, quantas erumnas pro vtilitate pertulerit. quas ciuitates aggreſſus ceperit. Cunctis interim requieſcentibus, ipſe anxius, ac dies noctesq; bello intentus: & quum nec militibus ſuis, neque ſibi ipſe parceret, apportat as nihilominus prædas in commune ſolitum redigere. Pro queis ſolum omnium electum, qui tam inſigni iniuria dehoneſtaretur: ſolum ita contemptum, à quo Hippodamia

mia tot laborum pretium per dedecus abſtraheretur. Neque in ea culpa ſolum eſſe Agamemnonem, ſed maximè cæteros Græcos, qui immemores beneficiorum, contumeliam ſuam ſilentio præterierint. Poſtquam finem loquendi fecit, Diomedes ait: Præterita omittenda ſunt, neque oportet prudentē meminiſſe tranſactorum, quando ea etſi maximè cupias, nequeas reuocare. Interea phœnix, & cum eo Patroclus, circunſtantes, genas atque omnem vultū iuuenis, manúſque adoſculari, contingere genua: rediret in gratiam, atque animos remitteret: cùm propter præſentes qui eum oratum veniſſent, tum præcipuè ob benemeritum de ſe exercitum reliquum. Igitur Achilles præſentia talium virorum, precibus etiam familiarium, ac recordatione innoxij exercitus tandem flexus, ad poſtremùm facturum ſe quæ vellent reſpondit. Et hortatu Aiacis tum primùm poſt malam iracundiam Græcis mixtus, conſilium ingreditur, atque ab Agamemnone regio more ſalutatur. Interea reliquis ducibus fauorem attollentibus, gaudio lætitiáq; completa cuncta ſunt. Igitur Agamemnon manum Achillis retentans, cum eo & reliquos duces cœnatum deducit. Ac paulo pòſt quum læti inter ſe inuitarent, rex Patroclum quæſiuit vt Hippodamiam cum ornamentis quæ dederat, ac tentoria Achillis deduceret:

isq; libens mãdata efficit. Cæterũ per id tempus hyemis ſæpe Græci atque Troiani ſinguli, plures've, vt ſors euenerat, inter ſe ſine vllo metu in luco Thymbræi Apollinis miſcebantur.

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO

LIB. III.

INTERIM per totam hyemem dilato conditionibus in tẽpus bello, Græci cuncta quæ in tali otio militia poſcebat, intenti animo ſummis ſtudijs feſtinabant. Nanque pro vallo multitudo vniuerſa varijs bellandi generibus per duces populoſq; inſtructa, & ob id more optimo diuiſis ad officia ſua quibuſque, hinc iaculis haſtarũ inſtar fabricatis, neque pondere aut menſura inferioribus, & quibus ea non erant præuſtis ſudibus: illinc alij ſagittis certãtes inter ſe inuicem, ad multum diẽ exercere. Alij ſaxis vtebantur. Sed inter ſagittarios maximè anteibant, Vlyſſes, Teucer, Meriones, & Menelaus. Neq; dubiũ, quin inter hos iam præcelleret Philoctetes: quippe Herculis ſagittarũ dominus, & deſtinata feriendi arte mirabilis. At Troiani cum auxiliaribus laſſiores militia, neque circa exercitum ſoliciti, ſecordius

dius agitare. Ac ſæpe ſine vllo inſidiarū metu, hi aut illi multis immolationibus Tymbræo Apollini ſupplicabant. Hiſdem ferè diebus nuntius apportatur, vniuerſas propè Aſiæ ciuitates deſciuiſſe à Priamo, atque eius amicitiam execrari. Nanque facinoris exemplo ſuſpectus iã per vniuerſos populos, gentéſque circa hoſpitiū, omnibus rebus, ſimúlque omnibus prælijs Græcos victores cognitum, & euerſio multarum in ea regione ciuitatum in animis hæſerat. Ad poſtremum, graue odium filiorum, regníque eiꝰ inceſſerat. At apud Troiam fortè quadam die Hecuba ſupplicante Apollini, Achilles volens viſere cerimoniarum morem, cum paucis comitibus ſuperuenit. Erant præterea cum Hecuba matronæ plurimæ, coniuges principaliū filiorum eius, partim honorē atque obſequiū reginæ tribuentes: reliquæ tali obtentu pro ſe quæque rogaturæ, ſupplicaturæq́;, etiā Hecubæ filia innupta, Polyxena, & Caſſandra, Mineruæ atque Apollinis antiſtes, nouo ac barbaro redimita ornatu, effuſis hinc atque inde crinibus precabatur, ſuggerente ei Polyxena apparatū ſacri eius. At tū fortè Achilles verſis in Polyxenam oculis, pulchritudine virginis capitur. Auctóque in horas deſiderio, vbi animꝰ nō lenitur, ad naues diſcedit. Sed vbi dies pauci fluxerūt, & amor magis ingraueſcit, accito Automedonte, aperit ar-

dorem animi, ad poſtremum petit, vti ad Hectorem virginis cauſa iret. Hector verò daturum ſe in matrimoniū mandat, ſi ſibi vniuerſum exercitum proderet. Dein Achilles, ſoluturum ſe omne bellum Polyxena tradita, pollicetur. Tum Hector, aut proditionem ab eo confirmādam, aut filios Plisthenis atque Aiaces interficiendos, alioquì nihil de tali negotio ſe auſurum. Ea vbi Achilles accepit, ira concitus exclamat, ſe eum quum primū tempus bellandi foret, primo prælio interempturū. Dein animi iactatione ſaucius, huc atq; illuc oberrans, interdū tamen quatenus præſenti negotio vtēdum eſſet, conſultare. At vbi Autumedon iactare animo, atq; indies magis magisq; æſtuare deſiderio, ac pernoctare extra tentoria animaduertit, veritus ne quid aduersū ſe, aut in ſupradictos reges moliretur, Patroclo atque Aiaci rem cunctā aperit. Hique diſsimulato quod audierant, cum rege commorantur. Ac fortè quodam tempore recordatus ſui, conuocatis Agamemnone & Menelao, negotium, vt geſtū erat, deſideriumq; animi aperit. A quis omnibus, vt bono animo ageret, reſpondetur: breui quidem dominum eum fore eius, quam deprecando non impetrauerit. Quæ res eo fidem habere videbatur, quoniam iam ſumma rerum Troianarum prope occaſum erat. Omnes nanq; Aſiæ ciuitates execratæ amicitiam

tiam

tiam Priamidarũ, vltrò nobis auxiliũ ſocietatéq́; belli offerebant. Quis à ducibus noſtris benignè reſpondebatur, ſatis ſibi eſſe præſentiũ copiarum, neque auxiliorum egere. Amicitiã ſanè quam offerrent, vltro ſuſcipere, voluntatemq́; eorũ fore gratã omnibus. Scilicet quia fluxa fides, & animi parum ſpectati, neque tã ſubita mutatio ſine dolo credebatur. Iamq́; exactis hybernis menſibus ver cœperat, quũ Graij edicto prius vti omnis miles in armis eſſet: mox ſigno belli edito, exercitũ per cãpos productum ordinant. Neque à Troianis ſegnius agebatur. Igitur vbi vtrinque acies inſtructa aduerſum proceſſere, atque intra teli iactũ ventum eſt, cohortati ſuos quiſque manus conſerunt, in medio locatis equitibus, & ob id primis congreſſis. Túmque primũ reges noſtri atque hoſtium, aſcenſis curribus bellum ineunt, aſcito ſibi quiſque auriga ad regendos equos. Sed primus omnium Diomedes inuectus Rhœſi equis, Pichœmum regem Ciconum haſta fronte ictum, interficit. Dein cæteros, quos ob virtutem rex ſecum ſtipatores habuerat, conglobatos inter ſe atque auſos reſiſtere, partim telo eminus fundit, alios curru per medios concito humi obterit. Dein Idomeneus adhibito equis Merione, Agamanta Thracum regem curru deijcit, ruentique telo occurrit, atque ita interficit. Sed vbi Hector ſitus in parte alia,

 medios

medios ſuorum fundi accepit, diſpoſitis ſatis ſtrenuis vbi pugnabat, accurrit auxilio laborantibus, Glaucum & Deiphobum & Polydamanta ſecum habens. Nec dubiũ, quin deleta à prædictis regibus ea pars hoſtium foret, ni aduentu ſuo Hector noſtros vlterius progredi, & fugere ſuos cohibuiſſet. Ita Græci prohibiti cæde reliquorum, repreſſo gradu aduerſum eos qui ſuperfuerant conſtitere. Ac mox cognito per vniuerſum exercitum prælio in ea parte, reliqui duces confirmati, vbi quiſque pugnauerat, vndique eò confluunt. Denſatur vtrinque acies, & præliũ renouatũ eſt. Igitur Hector vbi plurimos ſuorum adeſſe, & ſatis tutum ſe intelligit, tollit animos. Dein clamore magno ſingulos ſuorũ nomine appellans, confidentius in hoſtem pugnare hortatur: ac progreſſus intra aciem, Diorem & Polyxenũ, aliósque ſatis impigrè pugnantes vulnerat. At vbi Achilles eum ita in hoſtem promptum animaduertit, ſimul ſubuenire his quos aduerſum bellabat cupiens, & memor paulo antè repulſæ in Polyxena, contrà tendit. Progreſſúsque in medio Philemonem Paphlagonum regem impedimento ſibi oppoſitum, cominus fundit, non alienum ſanguinis Priamidarum. Perhibebatur quippe hic etiam ex his, qui affines Agenoris originem propriam memoria repetebant. A quo etiam

Amal

Amalixonem genitam, poſtquam adoleuerat, deductam in matrimonium Dardani. Cæterum Hector poſtquam ad ſe agmine infeſto tendi videt, cauſam odij recordatus eſt: non vlterius impetum viri experiri auſus, ex acie ſubterfugit: eúmque Achilles inſecutus quantum acies hoſtium patiebatur, ad poſtremũ iaculatus, aurigam eius interficit, poſtquam Hector per aliam partem relicto curru aufugerat. Dein ereptum ſibi è manibus inimiciſſimum omnium dolens, rurſus vehementius ſæuire, extractóque ex corpore aurigæ telo, fundere obuios, ac proſtratos quum alios inuaderet deſuper proculcans, ſubterere. Inter quæ tam trepida cunctis fugientibus, Helenus quæſitum ex occulto locum vulneri vbi nactus eſt, manum Achillis procul atque improuiſus ſagitta transfigit. Ita vir egregius, cuius aduentu territus, fugatúſque Hector, multique mortales cum ducibus extinctis, laniatique ex occulto vulneratus, eo die finem bellandi fecit. Interim Agamemnon, & cum eo Aiaces duo, inter cæteram ſtragem ignotorum, nacti plurimos filiorum Priami interficiunt. Agamemnon, Arſacum cũ Deiopete, Archemachum, Laudacum, & Philenorẽ, Aiax Oilei & Telamonius Muliũ, Aſtymenẽ, Doriclũ, Hippodamãta. At in alia belli parte Patroclus & Lycius

eius Sarpedon locati in cornibus, nullis propinquorum præſentibus, ſigno inter ſe dato ſolitarij certaminis, extra aciē proceſſere. Moxq́; telis aduerſum iactis, vbi vterque intactus eſt, curru deſiliunt, atque arreptis gladijs pergunt obuiā. Iamq́; crebris aduerſum ſe ictibus congreſſi, neque vulneratus quiſquā, multū diei conſumpſerant. Tum Patroclus amplius audēdū ratus, colligit in arma ſeſe: & cautius contectus, ingreſſusq́; hoſtē complectitur, manu dextra poplitem ſuccidens. Quo vulnere debilitatū, atque exectis neruis inualidum propulſat corpore, ruentémque interficit. Quod vbi animaduertere Troiani, qui iuxtà ſteterant, gemitu magno clamorē tollunt. Relictísque ordinibus ſigno dato, arma in Patroclum conuertunt: ſcilicet Sarpedonis interitum publicam cladem rati. At Patroclus præuiſo hoſtium agmine, telum poſitum humi properè rapit, cōpoſitúsque in armis audentius reſiſtit. Tum ingruentem Deiphobum haſta cominus tibiā ferit, atque excedere ex acie cogit, interfecto prius Corgatione fratre eius. Neq́; multo pòſt, aduentu Aiacis fuſi reliqui. Quum interim Hector edoctus quæ acciderant, ſuperuenit, ac mox conuerſam ſuorum aciem pro tempore reſtituit, increpatis ducibus, ac pleriſq́; ex fuga reductis. Ita præſentia eius animi tolluntur, & prælium incenditur. Tum verò inclytis ex

Vtraque parte ducibus, confirmatoq́ exercitu confligunt acies, nunc hinc nunc inde cedentibus inſtantes: & vbi acies nutauerat, præſidijs accurrentibus. Interea vtriuſque exercitus cadunt plurimi, neque fortuna belli mutatur. Sed poſtquam miles bello intentus per multum diem, magis magisq́ fatigatur, & diei veſper erat, vtriſque cupientibus, pugna deceſſum eſt. Tum apud Troiam circa Sarpedonis cadauer cunctis deflentibus, ac præcipuè fœminis, luctu atque gemitu omnia complexa ſunt. Quis non alij caſus acerbiſsimi ne interitus quidē Priamidarum præ deſiderio eius cordi inſederat, tantum in eo viro præſidium, & interfecto ſpes ablata credebatur. At Græci in caſtra regreſsi, primùm omnium Achillem reuiſunt: eumq́ de vulnere percunctati, vbi ſine dolore agere vident, læti ad poſtremum narrare occipiunt Patrocli fortia facta. Dein reliquos qui vulnerati erant, per ordinem circumeunt: ita inſpectis omnibus ad tentoria ſua quiſque digreditur. Interim Achilles regreſſum Patroclum extollere laudibus. Dein monere, vti reliquo quoque bello memor rerum quas geſſerat, hoſtibus vehementius ingrueret. Hoc modo nox conſumitur. At lucis principio corpora ſuorum quiſque collecta, igni cremant, dein ſepeliunt. Sed poſtquam dies aliquot triti, & vulnerati conualuerant, arma expedire &

prod-

producere militem placet. Sed Barbari more peſſimo, neque quicquam compoſitum, nihilq́ aliud quàm turbata atque inſidioſa cupiẽtes, clàm atque ante tempus egreſſi, preliũ preuertere. túmque effuſi ruinæ modo, clamorẽ inconditũ, ſimúlque tela in hoſtes coniiciunt, ſemiermes etiam tum atque incompoſitos. Caſi ita noſtrorum multi, in quis Archeſilaus, Boëtius, & Shedius, Chryſeorũ vterque duces optimi: cæterum vulnerata pars maxima. Meges etiam & Agapenor, Arcadiæ. Inter quæ tam fœda, tantáque indignatione rerũ, Patroclus fortunam belli vincere aggreſſus. Dum hortatur ſuos, atque inſtat hoſtibus, promptior quàm bellandi mos eſt, telo Euphorbij ictus ruit. Statimque Hector aduolans eum opprimit ac deſuper vulneribus multis confodit: móxque nititur abſtrahere prælio, ſcilicet inſolentia gentis ſuæ illudere cupiens per vniuerſa genera dehoneſtamenti. Quod vbi Aiaci cognitũ eſt, relicto vbi pugnabat, properè accurrit, iámque eripere cadauer occipientẽ proturbat haſta. Interim Euphorbius à Menelao & Aiace altero, ſummo ſtudio circũuentus, ſcilicet autor interẽpti ducis, morte pœnas luit. Dein occipiente veſpera, prælium dirimitur, malè & cum dedecore plurimis noſtrorũ interfectis. Sed poſtquã vtrinque reducta acies, & iã in tuto miles noſter erat, cuncti

reges

reges ad Achillem conueniunt, deformatum iam lacrymis, atque omni ſupplicio lamentandi. Qui modò proſtratus humi, nunc cadaueri ſuperiacens, adeò reliquorum animos pertentauerat, ut Aiax, qui ſolandi cauſa aſtiterat, nihil luctui remitteret. Patrocli verò mors non tantum gemitum illum cunctis incuſſerat, ſed præcipuè recordatio vulnerum per loca corporis pudibunda, Quod exemplum peſſimum per mortales, tum primùm proditum eſt, nunquam antea Græcis ſolitum. Igitur reges multis precibus, atque omni conſolationis modo tandem Achillem flexum, humi erigunt. Dein Patrocli corpus elotum, mox veſte circum tegitur, maximè ob tegenda vulnera, quæ multis modis impreſſa, haud ſine magno gemitu cernebantur. His actis, Achilles monet, uti cuſtodes vigilias agerent: curarentq; ne hoſtes detentis circa funus noſtris, more ſolito irruerent. Ita per diſtributionem officia quiſque procurantes, igni plurimo in armis pernoctant. At lucis principio placet, uti ex omni ducum numero quinque in montem Idã vaderent ſyluã caſum, quo Patroclus cremaretur. Decretum quippe ab omnibus erat, ut funus eius publicè curaretur. Iere igitur Ialmenus, Aſcalaphus, Epios, & cum Merione Aiax alter. Moxq; Vlyſſes & Diomedes, buſto locum dimetiuntur, quinque haſta-

rum

rum longitudine, totidémque in tranſuerſum Aducta deinde ligni copia buſtum extruitur, impoſitumq; deſuper cadauer igni ſuppoſito cremant, exornatum iam decore omni precioſæ veſtis, Id nanq; Hippodamia & Diomedea curauerant: quarum Diomedea nimiũ iuueni & omni affectu dilecta erat. Ceterùm paucis pòſt diebus, refectis ex labore vigiliarum ducibus, cum luce ſimul exercitus in campum productus, per totum diem in armis agit, opperiens Barbarorum occurſum. Qui muris deſpectantes, poſtquam noſtros paratos ad prælium vident, eo die certamen diſtulere. Ita occaſu ſolis Græci ad naues regreſſi. At vix principio diei Troiani, rati etiam tunc incompoſitos Græcos, armati portis euolant temere & cum audacia, vt antea ſoliti: inſtantésque circa vallum, certatim tela iaciunt crebra magis quàm cum effectu, noſtris tantum ad euitandos ictus compoſitis. Igitur vbi ad multum diem Barbari intenti iaculis feſſi, nec ita vehementes animaduerterunt, ex parte vna noſtri erumpunt, incurſantesq; ſiniſtrum latus, fundunt, fugantq;: neq; multo pòſt ex alio latere abnuentibus iam Barbaris, ac ſine vlla difficultate verſis. Ita plurimi Barbarorum, vbi vertêre terga, fœdè euicti in bello, & ab inſequentibus proculcati, ad poſtremùm diſpere unt. In quis Aſius Hirtaco genitus, & cum

Hipp

Hippoireo Phileus, Hiralis Aſius, Seſto regnantes. Eodem die vivi à Diomede capiuntur duodecim, ab Aiace quadraginta. Capti etiam Pyſus & Euander, Priamidæ. In ea pugna Græcorũ Ceneus interfectus, rex Scythiæ. Vulneratus etiã Idomeneus, dux noſter. Cæterùm vbi Troiani muros ingreſsi clauſere portas, & finis ſtandi factus eſt: noſtri ſpoliata armis hoſtilia cadauera, apportataq; in flumen præcipitant, memores paulo antè in Patroclum inſolentiæ Barbarorum. Dein captiuos omnes, vti quenq; ceperant in ordine, Achilli offerunt. Isq; vino multo ſopita iam fauilla, reliquias in vrnam collegerat. Decretum quippe animo gerebat ſecum, in patriũ ſolum vti abiret: vel ſi fortuna in ſe caſum mutaret, vna atque eadem ſepultura cum chariſsimo ſibi omnium contegi. Itaq; eos qui oblati erant, deduci ad buſtum, vnà etiam cum Priami filijs: ibidemq; ſeorſum aliquantum à fauilla iugulari iubet, ſcilicet inferias Patrocli manibus. Ac mox regulos dilaniandos canibus obijcit, confirmatq; ſe non prius deſinere pernoctando humi, quàm autorem tanti luctus ſui ſanguine vindicaſſet. Nec multi tranſacti ſunt dies, quum repentè nunciatur, Hectorem obuiam Pentheſileæ cum paucis profectum. Quæ regina Amazonum, incertum precio an bellandi cupidine auxiliatura Priamo aduentauerat.

Gens bellatrix, & ob id à finitimis indomitã, ſpecie armorum inclyta per mortales. Igitur Achilles paucis fidis adiunctis ſecum, inſidiatum properè pergit, atq; hoſtem ſecurum iam ſui præuortit. Tum ingredi iam flumen occipientem, circumuenit. ita eum, & omnes qui comites regulo, dolos eiuſcemodi ignouerant, ex improuiſo interficit. At quendam filiorum Priami comprehenſum, mox exciſis manibus ad ciuitatem remittit, nunciatum quæ geſta erant. Ipſe cùm cæde inimiciſſimi, tum memoria doloris ferox, ſpoliatum armis hoſtem, mox conſtrictis in vnum pedibus, vinculo currui poſtremò adnectit. Dein vbi aſcendit ipſe, Automedonti imperat, daret lora equis. Ita concito curru per campum, quà maximè videri poterat, peruolat, hoſtem mirandum in modum circumtrahens. Genus pœnæ nouum, miſerandumq;. At apud Troiam vbi ſpolia Hectoris deſuper è muris animaduertere, quæ Græci præcepto regis, ante ora hoſtium prætulerant: & ille qui exciſis manibus acerbiſſimæ rei indicium in ſeipſo pertulerat, rem vt geſta erat, differuit: tantus per totam ciuitatem luctus atque clamor editur, vt aues etiam conſternatæ vocibus, ex alto decidiſſe crederentur, noſtris cum inſultatione reclamantibus. Mox ex omni parte cunctis clamantibus, vrbs clauditur. Fœdatur regni habitus, atque in modum

lugu b.

lugubrem, funeſtumq́; obductæ facies ciuitatis: & quum ſicut in talis negotiis aſſolet, repentè concurſus trepidantium fieret in eundem locum, ac ſtatim ſine Via certa ratione per diuerſum fuga, nunc planctus crebri, modò tota Vrbe ſilentium ex incerto. Inter quæ & ſpes extremas, multi credere cum noſtris ſimul Græcos mœnia inuaſuros, exciſurosq́; Vrbem, ſecuros interitu tanti ducis. Nonnulli etiam pro confirmato habere, Achillem exercitum, qui duce Pentheſilea Priami rebus auxilio Venerat, partibus ſuorum adiunxiſſe. Poſtremò omnia aduerſa, hoſtilia, fracta, ablatæq́; opes, nullam ſalutis ſpem habere, interempto Hectore. Quippe is ſolus omnium in ea ciuitate aduerſum tot milia, imperatoresq́; hoſtium, Varia ſemper Victoria certauerat, fortior quàm felicior cunctis ducibus noſtris. Cui famæ bellandi inclyto per gentes, nunquam tamen Vires conſilio ſuperfuerant. Interim apud Græcos, Vbi Achilles ad naues rediit, & cadauer Hectoris in ore omnium eſt, dolorem quem ob Patrocli interitum paulo antè perceperant, nece memorandi hoſtis ſedatur: & ob id præcipua lætitia circumſcribitur. Ac tum Vniuerſis placet, Vti in honorē eius, quoniam abeſſet hoſtilis metus, certamen ludis ſolitum celebraretur. Neque minus tamen reliqui populi, qui non certaturi ſpectandi gratia conuenerant,

inſtructi armis,paratiq́; adeſſent,ne qua ſcilicet hoſtis, quamuis fractis rebus, ſolito tamen inſidiandi more irrueret. Igitur Achilles victoribus præmia quæ ei videbantur maxima, ſtatui imperat. Et poſtquam nihil reliquũ erat, reges omnes ad conſidendum hortatur, ipſe medius, atq; inter cæteros exelſior. Tum primùm quadriiugis equis Eumelus ante omnes victor declaratur. Bigarum præmia Diomedes meruit. Secundò poſt eum Menelaus. Cæterùm ad certandum, qui ſagittarum arte maximè præualebant, Meriones atq; Vlyſſes, duos erexêre malos. Quis religatum linum tenuiſsimum, atque ex tranſuerſo extentum, vtrinſq; capiti an nectebatur: media columba parte dependebat, eius contingendæ certamen maximum. Tum reliquis incaſſum tendentibus, Vlyſſes cum Merione deſtinatum confixere. Quibus quum à reliquis fauor tolleretur, Philoctetæ, non columbã ſe, verùm id quo religata eſſet, ſagitta exciſurum promittit. Admirantibus deinde difficultatem regibus, fidem promiſsi non felicius quàm ſolertius confirmauit. Ac dirupto vinculo, columba cum maxima populi acclamatione decidit. Præmia certaminis eius Meriones atque Vlyſſes tulere. Achilles duplici extra ordinem munere Philoctetam donat. Curſu longo certantibus, Oilei Aiax victor excipitur. Poſt quem ſecundus, Polipœtes. Duplici

plici campo Machaon, ſingulari Eurypilus, ſaltu Tlepolemus, diſco Antilochus, victores abeunt. Præmia luctandi intacta permanſere. Quippe Aiax arripiens, medium Vlyſſem deijcit: qui ruens, pedibus eius circumuoluitur, atq; ita præpedito obligatoq; nexu, Aiax penè iam victor ad terram cadit. Ceſtibus, reliquo quoque manuum certamine idem Aiax Telamonius palmam refert. Curſu in armis poſtremò Diomedes præualuit. Dein vbi præmia certandi perſoluta ſunt, Achilles primò omnium Agamemnoni donum quod ei honoratiſſimum videbatur, offert. Secundò Neſtori, Idomeneo dein tertio. Poſt quos Podalirio & Machaoni. Dein reliquis pro merito ducibus. Ad poſtremum eorum ſocijs, qui in bello occiderant. Hiſq; mandatum, vti quum tempus fuiſſet, donum ad neceſſarios eorum perferrent. Poſtquam certandi præmiorumq; finis factus, & iam diei veſper erat, ad ſua quiſque tentoria diſceſſere. At lucis principio, Priamus lugubri veſte miſerabile tectus: cui dolor, non decus regium, non vllam tanti nominis ac famæ ſpeciem reliquam fecerat, manibus vultuq; ſupplicibus ad Achillem venit. Quo cum Andromacha non minor quàm in Priamo miſeratio. Ea quippe deformata multiplici modo, Aſtyanacta, quem nonnulli Scamandrum appellabant, & Laodamanta, paruulos

admodum filios præ ſe habens, regi adiumentum deprecandi addiderat, qui mœroribus ſenioq́; decrepitus filiæ Polyxenæ humeris innitebatur. Deinde ſequebantur vehicula plena auri atq́; argenti precioſæq́; veſtis quam ſuper murum ſpectantes Troiani, comitatum regis oculis proſequerentur. Quo viſo repentè ſilentium ex admiratione oritur. Ac mox reges auidi noſcere cauſas aduentus eius procedunt obuiam. Priamus vbi ad ſe tendi videt, protinus in os ruit, puluerem reliquaq́; humi purgamenta capiti aſpergens. Dein orat, vt miſerati fortunas ſuas, precatores ſecum ad Achillem veniant. Eius ætatem fortunamq́; recordatus Neſtor, dolet. Contrà, Vlyſſes maledictis inſequi, & commemorare, quæ apud Troiam in conſilio ante ſumptum bellum ipſe aduerſum legatos dixerat. Ea poſtquam Achilli nunciata ſunt, per Automedontem accerſiri iubet, ipſe retinens gremio vrnam cum Patrocli oſſibus. Igitur ingreſſis ducibus noſtris cum priamo, rex genua Achillis manibus complexus: Non tu mihi, inquit, cauſa huiuſce fortunæ, ſed deorum quiſpiam, qui poſtremam ætatem meam cum miſerari deberet, in haſce ærumnas deduxit, confectam iam, ac defatigatam tantis luctibus filiorum. Quippe hi filii regno per iuuentutem, quum ſemper cupiditates animi quoquo modo ex-

plere

plere geſtiunt, vltro ſibi, mihiq́ perniciem machinati ſunt. Neque dubium, quin contemptui ſit adoleſcentia, ſenecta ætas. Quod ſi interitu meo reliqui huiuſcemodi facinoribus temperabunt, me quoque, ſi videtur, exhibeo pœna mortis. Cui miſero cõfectoq́ mœroribus, omnes ærumnas, quibus nũc depreſſus infeliciſſimum ſpectaculum mortalibus prabeo, cum exiguo ſpiritu ſimul auferes. Adſum vltrò, nihil deprecor. Vel ſi ita cordi eſt, habe in cuſtodia captiuitatis. Neque enim mihi quicquam iam ſuperioris fortunæ reliquum eſt. Quippe interfecto Hectore, cuncta regni concidére. Sed iam Græcia vniuerſa ob meorum malè conſulta, ſatis pœnarum filiorum ſanguine, ac meis ærumnis perſolui. Miſerere ætatis: ac deos recordatus, retorque animos ad pietatem. Concede paruulis ſaltem ſi non animam parentis, ſed cadauer deprecantibus. Veniat in animum recordatio parentis tui, omnes curas, vigiliasq́ in te tuamq́ ſalutem impendentis. Sed illi quidem cuncta ſecundum ſua vota perueniant, longeq́ aliter: neque meis ſimilem ſenectam degat. Interea dum hæc commemorat, paulatim animo deficere, ac diſſolui mẽbris: dein obmuteſcere cœpit. Quod ſpectaculum longè miſerrimũ, omnib⁹ qui tũ aderãt, dolori fuit. Deinde Andromacha paruulos filios Hectoris ante

Achillem proſternit: ipſa fletu lamentabili orans, ut ſibi cadauer coniugis intueri ſaltem concederetur. Inter hæc tam miſeranda, Phœnix cum Neſtore Priamum ſuſtollere, atq; ut animum reciperet, hortari. Tum rex ubi aliquantum reſonuit ſpiritum, nixis genibus, atque utraq; manu dilanians caput: Vbi nunc illa eſt, ait, quæ apud Græcos præcipua erat miſericordia? An iuxta ſolum Priamum circumſcribitur? Iamq; omnibus dolore permotis, Achilles: Decuiſſe (ait) filios eum ſuos initiò ab eo quod admiſerint facinore, cohibere: neque ipſum concedendo, tanti delicti participem fieri. Cæterũ ante id decennium non ita defeſſum ſenecta fuiſſe, ut ſuis deſpectui eſſet. Sed obſediſſe animos eorum deſiderium rerum alienarum: neque ob mulierem ſolum unam, ſed Atrei atq; Pelopis diuitijs inhiantes, raptum res more incondito perrexiſſe. Pro quis æquiſſimum eſſe, eiuſmodi pœnas, uel etiã grauiores pendere. Namque ad id tempus Græcos ſecutos morem in bellis optimum, quoſcunque hoſtium pugna conficerent, reſtituere ſepulturæ ſolitos. Contrà, Hectorem ſupergreſſum humanitatis modum, Patroclum eripere prælio auſum, ſcilicet ad illudẽdum, ac fœdandum cadauer eius: quod exemplum pœnis ac ſupplicijs eorum eluendum, ut Græci ac reliquæ poſthac gentes memores ultionis eius, moreq; humanæ conditionis

tionis tuerentur. Non enim Helena, neque Menelai gratia exercitum relictis ſedibus, paruuliſq́ procul à domo, cruentum ſuo hoſtiliq́ ſanguine inter ipſa belli diſcrimina huiuſmodi militiam tolerare. Sed cupere dignoſcere. Barbari, Graci'ne ſumma rerum potirentur: quam quã iuſtam cauſam fuiſſe inferendi belli, etiã pro muliere. Nanque vt ipſi raptu rerum alienarum lætarentur, ita maximè dolori eſſe his qui amiſerint. Adhac multa infauſta deteſtandaq́ Helenæ imprecari: confirmareq́, ſe capto atque euerſo Ilio, ante omnes, tanti admiſſi pœnas ſanguine eius expetere: ob quam patria, parentibusq́ carẽs, Patroclum etiam, ſolitudinis ſua leuamen maximum, amiſerit. Dein conſultatum cum ſupradictis ducibus ſurgit. Quis omnibus vna atque eadem ſententia eſt, ſcilicet vti acceptis quæ allata eſſent, corpus exanime concederet. Quod vbi ſatis placuit, ſinguli ad ſua tentoria diſcedunt. Moxq́ Polyxena ingreſſo Achilli cõuoluta genibus eius, ſponte ſeruitium ſui pro abſolutione cadaueris pollicetur. Quo ſpectaculo adeò commotus iuuenis, vt qui inimiſſimus ob mortem Patrocli Priamo, eiusq́ regno eſſet: tum recordatione filia, ac parentis, ne lacrymis quidem temperauerit. Itaq́ manu oblata, Polyxenam erigit, prædicta prius, mandataq́ cura Phœnici ſuper Priamo, vt delectaretur. Sed rex nihil

ſe luctus, neque præſentium miſeriarum remiſſurum ait. Tum Achilles confirmare, non prius capitis eius ſatisfacturum, quã mutato in melius habitu, cibum etiam ſecum ſumeret. Ita rex veritus, ne quæ conceſſa videbantur, ipſe recuſando impediret, omnia quæ imperarentur, facienda decreuit. Igitur vbi excuſſus comis puluis, totusq́; lautus eſt, mox à iuuene. ipſe & qui cum eo venerant, cibo inuitantur, Dein vbi ſatietas omnes tenuit, hoc modo Achilles diſſeruit. Refer iam nunc mihi Priame, quid tantum cauſæ fuerit, cur deficientibus quidem vobis copijs indies militaribus, ingraueſcentibus autem calamitatibus atque ærumnis, Helenam tamen in hodiernum retinẽdam putetis? neque velut contagionem infauſti ominis repuleritis: quam prodidiſſe patriam, parentes, & quod indigniſſimum omniũ eſt, fratres ſanctiſſimos, cognoueritis? Nanque hi execrati facinus eius, ne in militiam quidem nobiſcũ coniurauerunt: ſcilicet, ne quam audire incolumem nollent, ea per ſe reditum in patriam quæreret. Eam igitur quum cerneretis malo omnium ciuitatem intrauiſſe veſtram, non eiciſtis? Non cum deteſtationibus extra muros proſecuti eſtis? Quid illi ſenes, quorum filios pugna indies conficit: non'ne adhuc præſenſerunt, eandem extitiſſe cauſam tantorũ funerum? Itáne ergo diuinitus vobis euerſa mens

eſt, & nullus in tanta ciuitate reperiri poſſet, qui fortunam labantis patriæ dolens, de pernicie publicæ cum exitio eius tranſigat? Ego quidem ætatis tuæ contemplatione, atque harum precum, cadauer reſtituam. Neque vnquam committam, vt quod in hoſtibus reprehenditur, crimen malitiæ ipſe ſubeam. Ad ea Priamus, renouato fletu quam miſerabili, Non ſine decreto diuûm aduerſa hominibus irruere, ait. Deum quippe autorem ſingulis mortalibus boni maliq́ eſſe: neque quoad beatum eſſe licitum ſit, cuiuſquam in eum vim inimicitiasq́ procedere. Cæterum ſe diuerſi partus quinquaginta filiorum patrem, beatiſſimum regum omnium habitum, ad poſtremum Alexandri natalem diem: quem euitare, ne dijs quidem præcinentibus potuiſſe. Namque Hecubam fœtu eo grauidam, facem per quietem ediđiſſe viſam: cuius ignibus conflagraſſe Idam, ac continuante flamma deorum delubra concremari, omnemq́ demum ad cineres collapſam ciuitatē, intactis, inuiolatisq́ Antenoris atque Anchiſæ domibus. Quæ dum denunciata ad perniciem publicam ſpectare aruſpices præcinerent, internecandum editum partum placuiſſe. Sed Hecubam more fœmineæ miſerationis, clā alendū paſtoribus in Idā tradidiſſe, in id dextrā dediſſe. Eū iam

adul

adultum cum res palàm eſſet, ne hoſtem quidem, quamuis ſæuiſſimum vt interficeret, pati potuiſſe: tanta ſcilicet eum fuiſſe pulchritudinis atque formæ. Quem coniugio deinde Oenonæ iunctum, cupidinem deſideriumq́; maximum cœpiſſe videndi regiones, atque regna procul poſita. Eo itinere abductam Helenam, venuſto aſpectu decoram, vrgente ac inſtigante quodam numine, cunctorum ciuium animis, ſibi etiam letitiæ fuiſſe. Neque cuiquam, quum orbari ſe filio, alióne conſanguineo cerneret, non acceptam tamen: ſolo omnium aduerſante Antenore. Qui mox poſt Alexandri reditum, filium ſuum Glaucum, qui tunc eius comitatum ſequutus erat, abdicandũ à penatibus ſuis decreuerit, vir domi belliq́; prudẽtiſſimus. Cæterum ſibi, quoniam ita res ruerent, optatiſſimum appropinquare naturæ finem, omiſſis iam regni gubernaculis atque cura. Tantum ſeſe in Hecubæ filiorumq́; recordatione cruciari, quas poſt excidium patriæ captiuas, incertum cuius domini faſtus manerent. Dein omnia quæ ad redimendum filium aduecta erant, ante conſpectum iuuenis exponi imperat. Ex quis, quicquid auri atque argenti fuit, tolli Achilles iubet: veſtibus etiam, quod ei viſum eſt, reliquis in vnum collectis, Polixenã & cadauer tradit. Quo recepto, rex in gratiam'ne impetrati funeris, an ſi quid Troiæ ac

cide

cideret, ſecurus iam filiæ, complexus Achillis genua, orat vti Polyxenam ſuſcipiat, ſibiq; habeat. Super qua iuuenis aliud tempus, atque alium locum, tractatumq; fore reſpondit. Interim cum eo reuerti iubet. Ita Priamus recepto Hectoris cadauere, aſcenſoq; vehiculo, cum his qui ſe tum comitati fuerant, ad Troiam rediit.

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO LIBER IIII.

SED *poſtquam Troianis palàm eſt, regem perfecto negotio inuiolatum, atque integro comitatu regredi: admirati, laudanteſq; Græciæ pietatem ad cœlum ferunt. Quippe quis ita animo hæſerat, nulla ſpes impetrandi cadaueris: ipſumq; & qui cum eo fuiſſent, retineri à Græcis maximè ob Helenæ quæ non remitteretur, recordationem. Cæterum viſo Hectoris funere, cuncti ciues ſocijq; accurrentes fletum tollunt, diuellentes comam, fœdanteſq; ora laniatibus in tanta populi multitudine. Neque quiſquam in virtute ſua, ſpei bonæ fiduciam ponere, illo interfecto qui inclyta per gentes fama rerum militarium, in pace etiam præclara prudentia, ex qua non minorem quàm reliquis artibus gloriã adeptus erat. Interea ſepeliere*

eum

eum haud longè à tumulo Ili regis quondam. Dein exorto quàm maximo vlulatu poſtrema funeris peragunt: hinc fœminis cum Hecuba deflentibus, hinc reclamātibus viris Troianis, & ad poſtremum ſociorum gentibus. Quæ per dies decem concuſſa bellandi requie, ab ortu ſolis vſque ad veſperam per Troianos geſta, nullo vſquam remiſſo lugendi officio. Interim per eoſdem dies Penthesilea, de qua antè memorauimus, cum magna Amazonum manu, reliquisq́ ex finitimis populis ſuperuenit. Quæ poſtquam Hectorem interemptum cognouit, perculſa morte eius, regredi domum cupiens: ad poſtremum multo auro atque argento ab Alexandro illecta, ibidem operiri decreuerat. Dein exactis aliquot diebus, copias ſuas armis inſtruit, ac ſeorſum à Troianis, ipſa ſuis modo bellatoribus ſatis fidens in pugnam pergit, cornu dextro ſagittariis, altero peditibus inſtructo, medios equites collocat. Cōtra quos à noſtris ita occurſum, vt ſagittariis Menelaus atque Vlyſſes, & cum Teucro Meriones: peditibus Aiaces duo, Diomedes, Agamemnon, & Tlepolemus, & cum Ialmeno Aſcalaphus opponerentur. In equites ab Achille & reliquis ducibus pugnaretur. Hoc modo inſtructo vtrinque exercitu, conflixere acies. Caduntq́ ſagittis reginæ plurimi, neque à Teucris ſecus bellatum. Interim Aiaces, &

qui

qui cum his erant pedites, contra quos ſteterant cædere, ac reſtantes detrudere vmbonibus, móxque detruſos obtruncare. Neque quoad deleta peditum copia, finis fit Achilles inter equitum turmas Pentheſileam nactus, haſta petit: neque difficilius quàm fœminam equo deturbat, manu comprehendens comam, atque ita grauiter vulneratam detrahens. Quod vbi viſum eſt, tum verò nullam ſpem in armis rati, fugam faciunt. Clauſiſq́; ciuitatis portis, noſtri reliquos quos fuga bello exemerat, inſecuti obtruncant: fœminis tamen abſtinentes manum parcentesq́; ſexui. Dein vti quiſque victor interfectis quos aduerſum ierat, regrediebatur, Pentheſileam viſere ſeminecem, admirariq́; audaciam. Ita breui ab omnibus in eundem locum eſt concurſum, placitumq́;, vti quoniam natura ſexusq́; conditionẽ ſuperare eſſet auſa, in fluuium, reliquo adhuc perſentiente ſpiritu, aut canibus dilanianda iaceretur. Achilles interfectam eam ſepelire cupiens, mox à Diomede prohibitus eſt. Is namque percontatus circumſtantes, quidnam de ea faciendum eſſet, conſenſu omnium pedibus attractam in Scamandrum præcipitat: ſcilicet pœnam poſtremæ deſperationis atq́; amentiæ. Hoc modo Amazonum regina deletis copijs, quibus cum auxiliatum Priamo venerat, ad poſtremũ ipſa ſpectaculum dignum.

dignum moribus ſuis præbuit. At ſequenti die Memnon Tithoni atque Auroræ filius, ingentibus Indorum atque Aethiopum copijs ſuperuenit, magna fama. Quippe in vnum multis milibus armatorum vario genere inſignium, ſpes etiam votaq́ de ſe Priami ſuperauerat. Nanque omnia circum Troiam, & vltra quæ viſui patebant, viris atque equis repleta, ſplendore inſignium refulgebant. Eos omnes è iugo Caucaſi montis ad Troiã duxit. Reliquos neq; numero inferiores, impoſito Phala duce atq; recto re, mari miſit. Qui appulſi Rhodum, vbi animaduertère, inſulam Græcis ſociam, veriti ne re cognita incenderentur naues, ibidem opperiebantur. Ac mox diuiſi in Camirã & Galiſſam vrbes opulentas. Neq; multo pòſt Rhodij Phalam incuſare, quod paulo antè euerſa ab Alexandro Sydone patria ſua, auxilium ei à quo læſus ſit, ferre cuperet. Quoq́ animos exercitus permouerent, confirmare, haud diſſimiles Barbarorum videri eos, qui tam indignum facinus defenderent: multa præterea quæ accenſura vulgus, & quæ pro ſe factura eſſent, diſſerere. Quæ res haud fruſtra fuit. Phœnices nanque qui in eo exercitu aderant, plurimi permoti querelis Rhodiorum, dein cupidine diripiendarum rerum quas ſecum aduexerant, Phalem lapidibus inſecuti necant: diſtributiq́ per ſupradictas

vrbes

vrbes, aurũ, atq; reliqua præda inter ſe diſpartiunt. Interim exercitus qui cum Memnone venerat, poſitis patulos per locos caſtris (nam intra mœnia haud facilè tanta vis hoſtium retineri poterat) diuerſi ſuo quiſque genere exercebantur. Neque in eadem arte ſimplex atque idẽ modus, ſed vt quenque regionis ſuæ mos aſſuefecerat, ita telis in alium modum formatis. Scutorum etiã & Galearum multiformis ſpecies, horrendam belli faciẽ præbuerant. At vbi triti aliquot dies, & miles bellum cupit, ſimul cum luce exercitus omnis ſigno dato in prælium ducitur, cumq; iis Troiani, & qui intra mœnia ſocij fuerant. At contrà Græci inſtructi pro tempore operiri, debilitati aliquantũ animo, metu ingentis atque incogniti hoſtis. Igitur vbi intra teli iactum ventum eſt, tum verò Barbari clamore ingenti ac diſſono, ruinæ modo irrumpunt. Noſtri confirmati inter ſe, ſatis impigrè vim hoſtiũ ſuſtentauere. Sed poſtquam acies renouatæ, atque in ordinẽ reformatæ ſunt, & iam hinc atque inde tela cepere, cadunt vtriuſque exercitus plurimi. Nec finis fit, quoad Memnon curru vectus, adhibito ſecum fortiſsimo quoque, medios Græcorum inuadit, primum quenque obuiũ fundens, aut debilitans. Ita iam plurimis noſtrorum interfectis ducibus, vbi fortuna belli verſa, neque ſpes reliqua niſi in fuga eſt, victoriam conceſſere.

re. Eo die incenſæ deletæq́; naues omnes forẽt, ni nox perfugiũ laborantiũ ingruens, hoſtes ab incepto cohibuiſſet. Tanta in Mẽnone bellandi vis, peritiáque, & noſtris aduerſa res. Igitur Græci poſtquam requies eſt, perculſi inter ſe, ac ſumma rerum diffidentes, per vniuerſam noctem quos in bello amiſerant, ſepeliere. Dein conſilium futuri certaminis aduerſum Memnonem ineunt: ac placet ſorte eligi nomen ducis, cum eo bellaturi. Tunc Agamemnon Menelaum excipit, Vlyſſem, & Idomeneum. Reliquorum ſors agi cepta, Aiacem Telamonium votis omnium deligit. Ita refectis cibo corporibus, reliquum noctis cum quiete tranſigunt. At lucis principio, armati inſtructiq́; pro negotio, pugnam aggrediuntur. Neque ſegnius à Memnone actum, cum quo Troiani omnes. Ita hinc atque inde ordinato exercitu, prælium initum. Tum plurimi vtriuſque partis, vt in tali certamine, cadunt, aut icti grauiter prælio decedunt. In quo bello Antilochus Neſtoris obuius fortè Memnoni, interficitur. Móxque Aiax, vbi tempus viſum eſt, inter vtraſque aciẽ progreſſus, laceſſit regem, prædicto prius Vlyſſi & Idomeneo, vt à ceteris ſe defenderent. Igitur Memnon vbi ad ſe tendi videt, curru deſilit, confligitque pedes cum Aiace, magno vtriuſque partis metu atque expectatione. Tum dux noſter ſumma vi vmbo-

nem

nem ſcuti eius telo aliquantum perforatum, viribus ingruens, impulit, vertitq; in latus. Quo viſo, regis comites accurrere, Aiacē exturbare nitentes. Tum Achilles vbi à Barbaris intercedi videt, pergit contrà, & nudatū ſcuto hoſtis iugulum haſta transfigit. Ita præter ſpem interfecto Memnone, animi hoſtiū commutantur, & Græcis aucta fiducia. Iam Aethiopum verſa acie, noſtri inſtantes cadunt plurimos. Tum Polydamas renouare præliū cupiens, circumuentus ad poſtremum, atque ictus inguina ab Aiace interficitur, Glaucus Antenoris aduerſum Diomedem aſtans, Agamemnonis telo cadit. Tum verò cerneres hinc Aethiopes cum Troianis per omnem campum ſine ordine atque Imperio fugientes, multitudine ac feſtinatione inter ſe implicari, cadere, ac mox palantibus equis proculcari. Hinc Græcos reſumptis animis ſequi, cadere, impeditos diſſoluere, atque ita confodere laxatos. Redundant circum muros campi ſanguine, & omnia, quà hoſtis ingruerat, armis atque cadaueribus repleta ſunt. In ea pugna Priami filiorum Attreus *& Echion ab Vlyſſe interfecti ſunt: Drapſis, Bias, & Corintha ab Idomeneo: ab* Aiace Oilei, *Ilioneus cū Philenore. Item Thieſtes, & Teleſites à Diomede.* Ab Aiace *verò altero*, Antiplus, Agapnus, Agathon, *atque Glaucus: & ab* Achille A-

ſteropeus. Neque prius finis factus, quàm Græcos ſatias, & ad poſtremũ fatigatio inceſsit. At vbi à noſtris in caſtra receſſum eſt, miſsi fuere à Troianis, qui peterent eorum qui in bello ceciderant, corpora humandi veniam. Ita collectos ſuos quiſque igni cremant, & more patrio ſepeliunt, ſeorſum à cæteris cremato Memnone: cuius reliquias vrna conditas, per neceſſarios regis remiſere in patrium ſolum. At Græci lautum bene cadauer Antilochi, iuſtis factis Nectori tradunt: eúmque orant, ferre æquo animo fortunæ belliq́ue aduerſa. Ita ad poſtremũ corpora ſua quiſque curantes, vino atque epulis per multam noctem Aiacem, ſimúlque Achillem laudibus celebrant, atque ad cœlum tollunt. At apud Troiam vbi requies funerum eſt, non iam dolor ex caſu Memnoni, ſed metus ſummæ rei, & ad poſtremum deſperatio inceſſerat: quum hinc Sarpedonis interitus, inde inſecuta paulo pòſt Hectoris clades, ſpes reliquas animis abſtuliſſent: neque quod poſtremum per Memnonem fortuna auxilium obtulerat, reliquũ iam exiſteret. Ita confluentib. in vnum tot aduerſis, curam omnem exurgendi amiſerant. Atque poſt paucos dies Græci inſtructi armis, proceſſere in campum, laceſſentes, ſi auderent, ad bellandum Troianos. Quibus Alexander dux cum reliquis fratrib⁹ militem ordinat, atque aduerſum pergit. Sed

prinſq

priuſquam ferire inter ſe acies, aut iaci tela cœpere, Barbari ſolutis ordinibus fugam faciunt: caſiq́; eorum plurimi, aut in flumen præcipitati, quum hinc atque inde ingruere hoſtis, atque vndique adempta fuga eſſet. Capti etiam Lycaon & Troilus Priamidæ, quos in medium productos, Achilles iugulari iubet: indignatus, nondum ſibi à Priamo ſuper his quæ ſecum tractauerat, mandatum. Quæ vbi animaduertere Troiani, tollũt gemitus: & clamore lugubri Troili caſum, miſerandum in modum deflent, recordati ætatem eius admodum immaturam: qui in primis pueritiæ annis, cum verecundia & probitate, tum præcipuè forma corporis amabilis, atque acceptus popularibus, adoleſcebat. Dein tranſactis paucis dieb. ſolenne Thymbræi Apollinis inceſſit, & requies bellandi per inducias interpoſita. Tunc vtroque exercitu ſacrificio inſiſtente, Priamus tempus nactus, Idæum ad Achillem ſuper Polyxena cum mandatis mittit. Sed vbi Achilles in luco ea quæ illata erant tum ab Idæo, ſeparatim ab alijs recognoſcit, cognitũ re apud naues ſuſpicio alienati ducis, & ad poſtremum indignatio exorta eſt. Nanque antea rumorem proditionis dementer ortam per exercitum in verum traxerant. Ob quæ ſimul, vti concitatus militis animus leniretur, Aiax cum Diomede & Vlyſſe ad lucum pergunt. Hiq́ue

ante templum reſiſtunt, opperientes ſi egrederetur, Achillem, ſimulque vti rem geſtam inueni referrent. De cætero etiam deterrent, ne colloquium clàm cum hoſtibus haberet. Interim Alexander compoſitis iam cum Deiphobo inſidijs, pugione cinctus Achillem aggreditur, confirmator veluti eorum quæ Priamus pollicebatur. Móxque ad aram Apollinis, quo ne hoſtis dolum perſentiſceret, auerſúsque à duce, aſſiſtit. Dein vbi tẽpus viſum eſt, Deiphobus amplexus inermem iuuenem, quippe in ſacro Apollinis nihil hoſtile metuentem, exoſculari, gratularíq; ſuper his quæ conceſſit, neque ab eo diuelli aut omittere. Quò Alexander librato gladio procurrens aduerſus hoſtem, per vtrũque latus geminato ictu transfigit. At vbi diſſolutũ vulneribus animaduertère, parte alia quam venerant, prorumnt. Re ita maxima, & ſuper vota omnium perfecta, in ciuitatem recurrunt. Quo viſo Vlyſſes: Non temerè eſt, inquit, quòd turbati ac trepidi repentè proſiliere. Dein ingreſſi lucum, circunſpicientésque vniuerſa, animaduertunt Achillem ſtratum humi, exanguem, atque etiam ſeminecẽ. Tum Aiax, Fuit (inquit) confirmatum, ac verum etiam per mortales, nullum hominum exiſtere potuiſſe, qui te vera virtute ſuperaret: ſed vti palàm eſt, tua te inconſulta temeritas perdidit. Deinde Achilles extremum adhuc retentans

tentans

tentans ſpiritum: Dolo me atque inſidijs, inquit, Deiphobus atque Alexander Polyxenæ gratia circumuenère. Tum expirantem eum duces amplexi cum magno gemitu, atque exoſculati, poſtremùm ſalutant. Denique Aiax exanimem iam humeris ſublatum, luco effert. Quod vbi animaduertère Troiani, omnes ſimul portis prorumpunt, eripere Achillem nitentes, atque auferre intra mœnia ſcilicet more ſolito, illudere cadaueri eius geſtientes. Contrà Græci cognita re, arreptis armis tendunt aduerſum: paulatimq́ue omnes copiæ productæ, ita vtrinque certamen breui adcleuit. Aiax tradito his qui ſecum erant cadauere, dein infenſus Aſium, Dimanthis Hecubæ fratrem, quem primum obuium habuit, interfecit. Dein plurimos, vti quenque intra telum fecerant. In quibus, Iaſtes & Amphimachus reperti, Cariæ imperitantes. Iamq́ue duces Aiax Oilei, & Menelaus adiuncti, fundunt plurimos, atque in fugam cogunt. Quare Troiani cæſis ſuorum plurimis, nuſquam vllo certo ordine aut ſpe reliqua reſiſtendi, diſperſi palantésque, ruere ad portas, neque vſquam niſi in muris ſalutem credere. Quare magna vis hoſtium ab inſequentibus noſtris obtruncatur. Sed vbi clauſis portis finis cadendi factus eſt, Græci Achillem ad naues referunt. Túncque reflentibus cunctis ducibus caſum

 tanti

tanti viri, plurimi militũ haud dolere, neque vti res expoſcebat, triſtia commoueri. Quippe queis in animo hæſerat, Achillem ſæpe conſilia prodendi exercitus iniſſe cum hoſtibus. Cæterum interfecto ſummam militiæ orbatã, & ademptum ſpei quàm plurimum, cui egregiè bellandi ne honeſtam quidem mortẽ, aut aliter quam in obſcuro oppetere licuerit. Igitur properè ex Ida apportata ligni vis multa, atque in eodem loco, quo antea Patroclo, buſtum extruunt. Dein poſito cadauere, ſubiectóque igni, iuſta funeri peragunt, Aiace præcipuè inſiſtente, qui per triduũ cõtinuatis vigilijs haud prius abire deſtitit, quàm reliquiæ coadunarentur. Solus nanque omniũ penè vltra virilem modum interitu Achillis conſternatus eſt, quem dilectum præter cæteros animo ſummis officijs percoluerat: quippe quum amiciſſimum, & ſanguine coniunctum ſibi, tum præcipuè plurimum virtute cæteros antecedẽtem ſciret. Contrà apud Troianos lætitia atque gratulatio cunctis inceſſerat, interfecto quam metuendo hoſte. Alexandríq́; commentum laudantes ad cælum ferunt, ſcilicet quum inſidijs tantum perfecerit, quantum in certamine ne auderet quidem. Inter quæ tam læta, nuncius Priamo ſuperuenit, Eurypilum Telephi ex Myſia aduentare, quem rex multis antea illectum præmijs, ad poſtremum oblatione Caſ-

ſand

ſandra confirmauerat. Sed inter cætera quæ ei pulcherrima miſerat, addiderat etiam vitem quandam auro effectam, & ob id per populos memorabilem. Cæterum Eurypilus virtutibus multis clarus, Myſia inſtructus legionibus, ſumma fama lætitiaq; à Troianis exceptus, ſpes omnes Barbaris in melius conuerterat. Interim Græci Achillis oſſa vrna condita, adiunctaq; ſimul Patrocli, in Sygæo ſepelire. Cui ſepulchrum etiam extruendũ ab ijs qui in eo loco habitabant, mercede Aiax locat, indignatus iam Græcis, quod nihil in his dignũ doloris iuxta amiſsionem tanti herois animaduerteret. Per idem tempus Pyrrhus, quem Neoptolemum memorabant Achille genitum ex Deidamia Lycomedis, ſuperueniens, offendit tumulum extructum iam ex parte maxima. Dein percontatus exitium patris, doctúsque Myrmidonas, gentẽ fortiſsimam & inclytam bellandi, armis atque animis confirmat. Impoſitóque faciendo opere Phœnici, ad naues atque tentoria parentis vadit, ibi cuſtodem rerum, Achillis Hippodamiam animaduertit. Móxque cognito aduentu eius, in eundem locum à cunctis ducibus concurritur: vti animum æquum haberet, deprecantur. Qui benignè reſpondens, nec ſibi ait ignoratũ eſſe, omnia quæcunque diuinitus fierent, forti animo pectoréque patienda, neque cuiquã ſu-

 per

per fatum viuendi conceſſam legem. Turpem nanque ac deteſtandam viris fortibus conditionem ſenectæ, contrà imbellibus optabilem. Cæterū ſibi eo leniorem dolorem eſſe, quòd non in certamine, neque in luce belli Achilles interfectus eſſet, quo fortiorem non optaſſe quidem quenquam exiſtere nunc, vel præteritum, excepto vno illo Hercule. Addit præterita, ſolum virum dignum ea tempeſtate, ſub cuius manibus excindi Troiam deceret. Neque tamen abnuere, quod infectum à patre relictum eſſet, à ſe atque à circunſtantibus perfici. Poſtquam finem loquendi fecit, in proximū diem certamen pronuntiatū: duces omnes, vbi tempus viſum eſt, ſolito ad Agamemnonem cænatum veniunt. In quibus Aiax cum Neoptolemo, Diomedes, Vliſſes, & Menelaus. Hiq; inter ſe eundem locum cœnandi capiunt. Interim inter epulas plurima iuueni patris fortia facinora enumerare, virtutémque eius cōmemorando efferre laudibus. Quibus Pyrrhus non mediocriter lætatus, accenſúsque induſtria, ſe omni opere conaturum reſpondit, quo ne indignus patris meritis exiſteret. Dein ad ſua quiſque tentoria quietum abeunt. At poſtero die ſimul cum duce iuuenis caſtris egreſſus, offendit Diomedem cum Vlyſſe. Quos ſalutatos, quid cauſæ ad ſe veniendi foret, rogat: hiq; aiunt, interponendam dierum moram ad reficiendos

milit

milites, cum eius animo, è longo maris itinere torpentibus etiam nunc membris, & ob id nequaquam ſatis firmo niſu, ut ſolitis viribus agerent. Itaque ex eorum ſententia biduum interpoſitum eſt. Quo tranſacto, omnes duces regesq; ſuis quiſque militibus inſtructis exercitum ordinant, atque in pugnam vadunt. In quibus Neoptolemus regens medios, circum ſe Mirmidonas atque Aiacem ſtatuit, quem affinitatis merito, parentis loco percolebat. Interim Troiani vehementer pauere, maximè quod in ſuis indies deficientibus auxilijs, nouus aduerſum ſe miles pararetur cum memorando duce. Tamen Eurypili hortatu arma capiunt. His nanque adiunctis ſecum regulis copias ſuas Troianis mixtas, porta educit: atque ita ordinata acie mediam ſe locat. Tum primùm Aeneas aſpernato certamine intra muros manet, execratus quippe Alexandri facinus commiſſum in Apollinem, cuius ſacra is præcipuè tuebatur. Sed vbi ſignum bellandi datum eſt, manus conſerunt, magnáque vi vtrinque decertare, cadúntque plurimi. Interim Eurypilus obuium fortè nactus Peneleū, proturbat haſta, atque interficit. Inde multo ſæuior Nerea aggreſſus, mox obtruncat. Iamq; obturbatis qui in acie ſteterant, medios aggrediebatur. Quum Neoptolemus re cognita, cominus aduolat, deiectumq; curru hoſtem, & ipſe deſiliens.

deſiliens, gladio impigrè interficit. Tum ablatũ properè cadauer, atque ad naues iuſſu eius perlatum. Quod vbi animaduertere Barbari, quibus ſpes omnis in Eurypilo fuerat, ſine certo ordine atque rectore, fuga præliũ deſerunt, atque ad muros reuolant. Tum plurimi eorũ in fuga interfecti. Poſtquam verò hoſtibus fuſis ad naues reuertere Græci, ex conſilij ſententia, Eurypili cremata oſſa, atque vrna condita patri remittunt, ſcilicet memores beneficiorũ atque amicitiæ. Cremati etiã per ſuos Nereus atque Peneleus, ſeorſum ſinguli. At poſtero die per Chryſen cognoſcitur, Helenũ Priami, fugiẽtem ſcelus Alexandri, apud ſe in templo agere: móxque ob id miſſis Diomede & Vlyſſe, tradidit ſeſe, deprecatus prius, vti ſibi partẽ aliquam regionis in qua reliquam vitam degeret, ſemotã ab alijs concederent. Dein ad naues ductus, vbi concilio mixtus eſt, multa prius locutus, Non metu, ait, ſe mortis patriam parentéſque deſerere, ſed deorum coactũ aduerſione, quorum delubra violari ab Alexandro, neque ſe, neque Aeneã nequiſſe pati. Qui metuens Græcorum iracundiam, apud Antenorem agere: ſenémque parentẽ, de cuius oraculo imminentia Troianis mala cognouiſſet, vltro ſupplicem ad eos decurrere. Tunc noſtris feſtinantibus ſecreta dignoſcere, Chryſes manu vti ſilentiũ ageretur ſignificat, atque Helenum ſecum

cum

cum abducit. A quo doctus, cuncta Græcis ut audierat, refert. Addit præterea tempus Troiani excidij, idq; à miniſtris Aeneæ atq; Antenore fore. Tum recordati eorũ quæ Calchas dixerat, eadẽ cuncta congruentiáque animaduertunt. Dein poſtero die, egreſſo utrinq; milite ad bellandum, plurimi Troianorum cadunt: ſed ex ſocijs tamen pars maxima. At uerò ubi uehementius à noſtris inſtatur, & omni opera bellũ finire in animo eſt, ſigno dato dux duci occurrit, atque in ſe præliũ conuertunt. Tum Philocteta progreſſum Alexandrum laceſſit, ſi auderet ſagittarum certamine. Ita conſenſu utriuſque partis Vlyſſes atque Deiphobus ſpatiũ certaminis definiunt. Igitur primus Alexander incaſſum ſagittã contendit. Dein Philocteta inſecutus, ſiniſtram manũ hoſti tranſfigit, reclamantique per dolorẽ dexterum oculum perforat. Et iam fugientem inſecutus, tertio uulnere per utrunque pedẽ traijcit, fatigatúmque ad poſtremũ interficit. Quippe Herculis armatꝰ ſagittis, quæ infectæ hydræ ſanguine, haud ſine exitio corpori figebantur. Quod ubi animaduertere Barbari, magna ui irruũt, eripere Alexandrum cupientes: multiſq; ſuorum interfectis à Philocteta, negotium tamen peragunt, atque in ciuitatẽ reportant. Túmque Aiax Telamonius inſecutus fugientes, adusq; portam pergit. Ibi cæſa ui hoſtium multa.

quum

quum feſtinantibus inter ſe Troianis, & ſingulis euadere inter primos cupientibus, magis in ipſo aditu, multitudine ſua detinerentur. Interim multi eorũ qui primi euaſerant, ſuper muros ſiti, collecta Vndique eiuſmodi ſaxa, ſuper clypeũ Aiacis deij cere, congeſtámque plurimam terram deſuper Voluere, ſcilicet ad depellendum hoſtem. Quum ſupra modum grauaretur egregius dux, facilè ſcuto decutiens, haud ſegnius imminere. Denique Philocteta, eos qui in muris locati erant, eminus ſagittis perturbat, multosq́ interficit. Neq́ ſecus à reliquis in parte alia res geſta. Atq́ eo die excisa, Verſaq́ mœnia hoſtiũ forent, ni nox iã ingruens, noſtros ab incepto cohibuiſſet. Qui Vbi ad naues regreſſi ſunt, læti Philoctetæ facinoribus: & ob id maximã animo fiduciã geſtantes, ſummo fauore ac laudibus duc̃ celebrant. Qui ſimul cum luce adiunctus ſibi reliquis ducibus, in prælium egreſſus, hoſtes metu ſui adeò terruit, Vt Vix ſe mœnibus defenſarent. Interim Neoptolemus apud tumulũ Achillis, poſtquam in autorem paternæ cædis Vindicatum eſt, initiũ lugendi ſumit, & Vnà cum Phœnice atq́ omni Mirmydonũ exercitu, comas ſepulcro deponit, pernoctátque in loco. Per idẽ tempus filij Antimachi, de quo ſuprà memorauimus, adiuncti Priami rebus, ad Helenũ Veniunt, eúmque, Vt in amicitiã cũ ſuis redeat,

depr

deprecati ſunt. Vbi nihil proficiunt, ad ſuos remeantes, Diomedi atque Aiaci alteri itineris medio occurrunt. A quibus cōprehenſi, perductique ad naues, qui'nā eſſent, & rem omnem ob quam venerant, expediunt. Tum noſtri recordati patris eorum, & quæ aduerſum legatos noſtros dixerit, molitusq́; ſit, tradi eos popularibus, atque ante conſpectum Barbarorum produci iubent, dein lapidibus iniectu necari. Interim Alexandri funus per partem aliam portæ ad Oenonen, quæ ei ante raptum Helenæ nupſerat, neceſſarij ſui vti ſepeliretur, perferunt. Sed fertur Oenonen viſo Alexandri cadauere, adeò commotam, vti amiſſa mente obſtupefieret, ac paulatim per mœrorē deficiente animo, concideret. Atque ita vno eodēq; funere cum Alexandro contegitur. Cæterùm apud Troiam, vbi hoſtis muris infeſtus, magis magisque ſæuit, nec iam reſiſtendi ex mœnibus ſpes vlterius eſt, aut vires valent, cuncti proceres ſeditionem aduerſus Priamum extollunt, atque ciues regulos. Denique accito Aenea filijsq; Antenoris, decernunt inter ſe: vti Helena cum his quæ ablata erant, ad Menelaum duceretur. Quod poſtquam Deiphobus cognouit, traductam ad ſe Helenam matrimonio ſibi adiungit. Cæterùm ingreſſus concilium Priamus, vbi multa ab Aenea contumelioſa ingeſta ſunt, ad poſtremū ex

conſil

conſilij ſententia, iubet Antenorem ad Græcos cum mandatis belli deponendi ire. Qui ex muris ſignũ oſtendens legationi, vbi à noſtris receſſum eſt, ad naues venit. Vbi benignè ſalutatus, atque exceptus, ſummi ũ fidei beneuolentiæq́; erga Græciam teſtimonium capit: maximéque à Neſtore, quod Menelaũ inſidijs Troianorũ appetitũ, conſilio ſuo atque auxilio filiorũ ſeruauerit. Pro quibus euerſa Troia, multa præclara polliceri: hortariq́; vti dignũ memoria, pro amicis aduerſum perfidos moliretur. Tum longam exorſus Antenor orationem, Semper, ait, principes Troiæ pœnam ob malè conſulta diuinitus conſecuti. Dein ſubiungit Laomedontis aduerſum Herculèm famoſam periuriã, inſecutámque eius atque regni euerſionẽ. Qua tempeſtate Priamus admodũ paruulus, atque expers omniũ quæ geſta erant, petitu Heſionæ, regno impoſitus eſt. Tũ iam inde male deſipientem, cunctos ſanguine & iniurijs inſectari ſolitum, prauum, inſuetũ atque appetentem alieni. Quo exemplo veluti contagione peſſima imbutos filios eius, neque ſacro, neque profano abſtinuiſſe. Cæterùm ſe eadẽ ſtirpe qua Priamum, Græcis coniunctum, animo ſemper ab eo diſſenſiſſe. Heſionam quippe Danai filiam, Electram genuiſſe, ex qua ortus eſt Dardanus, qui Teucri filia iunctus Erichthonium dedit. Eiuſdem eſt Tros, ex eo Ilus, Ganimedes,

Cleum

Cleomeſtra, & Aſſaracus. Atq; ex eo Capys Anchiſæ pater. Illum deinde Tithonum & Laomedontem genuiſſe. Ex Laomedonte Icetaonem, Clytium, Lampum, Timœtem, Bucolionem, atq; Priamum genitos. Rurſusq́; ex Cleomeſtra Lyerſum genitum. Cæterum Priamum cuncta iura affinitatis proculcantem, magis in ſuos ſuperbiam atq; odium exercuiſſe. Poſtquam finem loquendi fecit, poſtulat vti quoniã à ſenibus legatus pacis miſſus eſſet, darent ex ſuo numero cum quis ſuper tali negotio diſſertaret. Electiq́; Agamemnon, Idomeneus, Vlyſſes atq; Diomedes. Qui ſecreti ab alijs proditionem componunt. Præterea placet, vti Aeneæ, ſi permanere vellet in fide, pars prædæ & domus vniuerſa eius incolumis maneret. Ipſi autem Antenori dimidium bonorum Priami, regnumq́; vni filiorum eius quem elegiſſet, concederetur. Vbi ſatis tractatum viſum eſt, Antenor ad ciuitatem dimittitur, referẽs ad ſuos compoſita inter ſe longe alia. In quĩs donum Mineruæ parari à Græcis, eosq́; cupere recepta Helena, acceptoq́; auro, bellum omittere, atq; ad ſuos regredi. Ita compoſito negotio, Antenor, traditoq́; ſibi Talthybio, quo res finem acciperet, ad Troiam venit.

quiem emerſerit, vnquā nobis defuere fletus? aut ſocijs imminuta calamitates? Quando nō amici, propinqui, parentes, filij deniq; in bello amiſſi? Et vt ex me reliquorum luctuum memoriam recenſeā, quid nam in Glauco filio toleraui? Cuius interitus quāquā acerbus mihi, non tamē ita dolori fuit, quàm tepus illud, quo adiunctus Alexandro, ad raptum Helenæ comitatum ſui præbuit. Sed præteritorū ſatis, futuris ſaltem parcendū ac conſulendū eſt. Græci homines cuſtodes fidei ac veritatis, principes beneuolētia atq; officiorum. Teſtis his rebus Priamus, qui in ipſo ſtrepitu diſcordiarum fructum tamen miſericordiæ eorum tulit. Neq; inferende bellum quicquā prius tentatū ab his, quàm perfidiam in ipſa legatione, inſidias àquè à noſtris experti ſunt. In qua re (dico enim quod ſentio) Priamus eiusq; filij autores: in his etiā Antimachus, qui recens amiſſis liberis, iniquitatis ſuæ pœnas luit. Hæc omnia in gratiā geſta Helenæ, eius ſcilicet mulieris, quā nec Græci quidem recipere geſtiunt. Retineatur igitur in ciuitate ea fœmina, ob quam populi amici etiā, aut non infeſti huic regno. Nónne ſpōte ſupplices vt iam recipiant, rogabimus? non omni modo faciemus laſis iam toties per nos? Non in futurū ſaltē reconciliabimus tales viros? Ego quidem abibo iam hinc, & diſcedam longius. Neq; committam vlterius, vt interſim malis

noſtris. Fuit tempus quo manere in hac ciuitate iucundum erat, ſocij, amici, propinquorum ſalus, patria deniq; incolumis attinuere in hũc diem. Contrà nunc quid horum non imminutum, aut in totum ſublatum nobis eſt? Non feram me cum his morari, quorum opera, cuncta mihi cum patria cõcidère. Et eos quidem quos in bello fortuna eripuit, vtcunq; iam ſepeliuimus, concedentibus vltro veniam hoſtibus: ſed poſtquam deorum aræ atque delubra ſanguine humano per ſcelus infecta ſunt, hoc etiam amiſimus? Quippe, quibus maiora ſupplicio poſt mortem clariſſimorum quàm in ipſa amiſſione ſubeunda ſunt. Quæ ne accidant, nunc ſaltem prouidete. Auro atque huiuſmodi alijs præmijs, redimenda patria eſt. Multæ in hac ciuitate dites domus, ſinguli pro facultatib⁹ in medium conſulamus. Poſtremò offeratur pro vita hoſtibus, quod mox interitu noſtro ipſorum futurum eſt. Templorum etiam, ſi neceſſe erit ornamentis, pro incolumitate patriæ vtendum eſt. Solus ſuas opes intus cuſtodiat Priamus, ſolus diuitias potiores ſuis ciuibus teneat. His etiam quæ cum Helena rapta ſunt, incubet. Ipſe viderit quem ad finem vtendum putet, patriæ calamitatibus. Nos victi iam ſumus malis noſtris. Hæc atq; alia cum lacrymis eo diſſerente, cuncti ſimul gemitum edunt, tendentesq; ad cœlum manus, annuere tot aduerſis

rebus

rebus Priamum, ſinguli vel inter ſe omnes, finem miſeriarum deprecantes. Ad poſtremum vno ore patriam redimendam clamant. In quibus Priamus dilanians caput fletu quã miſerabili nõ ſolum iam odio, verùm ſuis hoſtem effectum: quippe cui dijs non amicus antea, non denique ciuis inueniri poſſet, qui ærumnis ſuis ingemiſceret. Nanque optaſſe hac non demum, verum viuis Alexandro atque Hectore agi cœpta. Sed quoniam præterita reuocare nulli conceſſum eſt, præſentium habendam rationem, ſpemq́ futuris adhibendam. Se nanque omnium quæ haberet ad redemptionem patriæ poteſtatem dare: quam rem Antenori agendam committere. Cæterùm ſe quoniam iam odio ſuis eſſet, abire è conſpectu, conſentientem his quæ inter ſe decernerent. Tum ſeparato rege, placet vt Antenor ad Græcos redeat exploratum voluntatem certam, adiunctusq́ ei Aeneas, Ipſa compoſita re, diſceditur. Sed media fermè nocte, Helena clàm ad Antenorem venit, ſuſpicans tradi ſe Menelao, & ob id iram derelictæ domus metuẽs. Itaque eum orat, vti inter cætera ſui quoq́ apud Græcos commemorationem faceret, ac pro ſe precaretur. Cæterùm, vt cognitum eſt, poſt Alexandri interitum inuiſa ei apud Troiam fuere omnia, deſideratusq́ ad ſuos reditus. At lucis initio quibus imperatũ erat, ad naues veniũt,

decretum ciuium cunctis narrant. Itaque cum quibus ante ad confirmāda quæ tempus monebat, ſecedunt. Ibi quum multa de republica ac ſumma rerum differerent Voluntatemq; Helena docent, Veniamq; orant. Et ad poſtremum confirmant inter ſe proditionis pactionē. Dein Vbi tempus Viſum eſt, cum Vlyſſe & Diomede ad Troiam Veniunt, cohibito Aiace ab Aenea, ſcilicet ne qua inſidijs opprimeretur talis Vir, quem ſolum Barbari non ſecus quàm Achillem metuebant. Igitur poſtquàm duces Graciæ in ciuitate conſpecti ſunt, cuncti ciues tollunt ſpe animos, exiſtimantes finem belli atque diſcordiarum. Itaque properè ſenatus habitus Vbi nostris præſentibus decernitur, primum omnium Antimacho ex omni Phrygia exulandi im, ſcilicet autori tanti mali. Dein ſuper conditione pacis tractari cœptum. Inter quæ ſtrepitus repentè ex Pergamo, Vbi regia Priami erat, clamorq; ingens editur. Quare turbati qui in conſilio erant, forâs proſiliunt, credentes inſidias à regulis ſolito more fieri. Itaque in templum Mineruæ properè concedunt. At paulo pòſt, ex his qui ex arce deſcenderant, cognoſcitur Alexandri filios, quos ex Helena ſuſceperat, caſu cameræ extinctos: hiq; erant Bunomus, Corinthus, atque Idus. Quare conſilio dilato, duces noſtri ad Antenorem abeunt, ibiq; acceptis epulis pernoctant. Præterea

terea cognoſcunt ab Antenore editum quondam oraculum, Troianis maximo exitio, ciuitatiq; fore, ſi Palladium quod in templo Mineruæ eſſet, extra mœnia auferretur. Nanque id antiquiſsimum ſignum cœlo lapſum, qua tempeſtate Ilus templum Mineruæ extruens, prope ſummum faſtigiū peruenerat: ibiq; inter opera quum necdum tegmen ſuperpoſitum eſſet, ſedem ſui occupauiſſe, idq; ſignum ligno fabrefactum eſſe. Hortantibus dein noſtris vti ſecum ad ea omnia eniterentur facturum ſe quæ cuperent, reſpondit. Atque his præcedit, publicè ſe in conſilio ſuper qualitate eorum quæ poſtulaturi eſſent, exercitum deſerturum, ſcilicet ne qua ſuſpicio ſui apud Barbaros oriretur. Ita compoſito negotio, cum luce ſimul Antenor ac reliqui proceres ad Priamum vadunt, noſtri ad naues redeunt. Dein vbi iuſta pueris Alexādri facta ſunt, poſt diem tertium Idæus ſupradictos duces accitum venit. Quis præſentibus Lampus, cæteriq; quorum conſilium præualebat, multa diſſerere, atq; docere ea quæ ante geſta eſſent, temerè & incōſultè, non per ſe, quippe qui contempti deſpectiq; à regulis, arbitrio alieno agerent. Cæterum quòd arma aduerſum Græcos tuliſſent, non ſponte factū. Nanque qui ſub imperio alieno agerent, expectandum his, atq; exequendum eſſe nutum eius qui teneat. Ob quæ dignum eſſe, Græcos data venia

conſulere his, qui ſemper autores pacis fuerint. Cæterum à Troianis ob malè conſulta, ſatis pœnarum exactum. Dein multo hinc atque inde habito ſermone, ad poſtremùm de modo præmiorum agi cœptum. Tum Diomedes quinque millia talentorum auri, atque argenti totidem optat. Præterea tritici centena milia, eaq; per annos decem. Tum ſilentio habito à cunctis, Antenor, non Græcorum more agere eos aduerſum ſe ait, ſed barbaro. Nam quum impoſſibilia poſtularent, palàm fieri, prætextu pacis bellum eos inſtruere. Cæterum auri atq; argenti tantum ne tum quidem priuſquam in auxilia cõducta dilaceraretur, ciuitati fuiſſe. Quod ſi permanere in eadem auaritia vellent, ſuper eſſe Troianis, vti clauſis portis, incenſisq; intus deorum edificijs, ad poſtremùm idem ſibi cum patria exitum peterent. Contrà Diomedes: Non ciuitatem veſtram conſideratum Argis venimus, verùm aduerſum vos dimicaturi. Quo circa ſiue etiam nũc bellare in animo eſt, parati Græci: ſiue, vt ais, igni dabitis Ilium, non prohibebimus. Quippe Græcis affectis iniuria, quoquomodo vlciſci hoſtes ſuos finis eſt. Tum Panthus in proximum diem deliberandi veniam orat. Ita noſtri ad Antenorẽ abeunt, atque inde in ædem Mineruæ. Interim cognoſcitur in apparatu rerum diuinarum portentum ingens. Namq; compoſita ſacrorum conſueta

ſueta, mox ſubiectus ignis nō comprehendere, neque conſumere vti antea, ſed aſpernari. Quare turbati populares, ſimul vti fidem nuncij noſcerent, ad aram Apollinis confluunt, atque ibi ſuperpoſitis extorum partibus, vbi flamma admota eſt, repentè cuncta que inerant diſturbata, ad terram decidunt. Quo quidem ſpectaculo perculſis atque attonitis omnibus ſubitò aquila ſtridore magno immittit ſeſe, atque extorum partem eripit. Moxq́ ſuperuolans, ad naues Græcorum pergit, ibiq́ raptum omittit. Id verò Barbari iam non leue aut in obſcuro, ſed palàm pernicioſum credere. Interim Diomedes cum Vlyſſe diſsimulantes quæ gerebantur, obambulare in foro, circumſpicientes laudantesq́ præclara opera ciuitatis eius. At apud naues auſpitio tali motis omnium animis, Calchas vti bonum animum gererēt hortatur, breui quippe dominos fore eorū quæ apud Troiam eſſent. Cæterum Hecuba re cognita, placatum deos egreditur, præcipuè Mineruam atque Apollinem. Quibus tū dona multa victimasq́ opimas admonet: ſed in adolēdo quæ ſacra aris reddebantur, eodem modo reſtingui ignes, ac repente interire viſi. Inter quæ tā ſollicita, Caſſādra deo plena, victimas ad Hectoris tumulū trāsferri, inferriq́ iubet. Deos quippe aſpernari iam ſacrificia, indignatos ob commiſſum paulo antè ſcelus in Apollinem. Ita

tauris qui immolati erant, ad rogum Hectoris, ſicuti imperatum eſt, apportatis, moxq́ igni ſubiecto, conſumuntur cuncta. Inde vbi iam veſper erat, domum diſceſſum eſt. Atque eadem nocte Antenor clàm in templum Mineruæ venit, vbi multis precibus mixtis Theana (quæ templi ſacerdos erat) perſuaſit, vti palladium ſibi traderet: habiturum nanque magna eius rei præmia. Ita perfecto negoti, ad noſtros venit, hisq́ promiſſum offert. Id Græci obuolutum bene, quo ne intelligi à quoquā poſſit, vehiculo ad tentoria Vlyſſis per neceſſarios fidosq́ ſuos remittunt. At lucis principio poſtquàm ſenatus coactus, & noſtri ingreſſi ſunt, Antenor veluti iracundiam Græcorum metuens, veniam orare eorum, quæ aduerſum eos pro patria exercitus diſſeruiſſet. Dein Vlyſſes, non ſe his moueri, neq́ indignari, ſed quod finis in tractando non adhiberetur: maximè quum opportunum ad nauigandum tempus, breui præteruolet. Tum multo inuicem habito ſermone, ad poſtremùm binis milibus talentorum auri atque argenti, rem decidunt. Quod vt ad ſuos referrent, Græci ad naues abeunt. Ibi conductis ducibus, cuncta quæ geſta ſunt, exponunt. Palladium etiam ablatum per Antenorem, docent. Dein ex omnium ſententia, reliquus miles rem cognoſcit. Ob quæ placet vniuerſis, mitti Mineruæ donum quàm honoratiſſimum.

Tum

Tum accitus ad eam rem Helenus, cuncta quæ antè geſta erant, non ſecus ac ſi præſens fuiſſet, ordine exponit: additq;, finem iam aduenisse Troianarum rerum. Quippe quo maximè ſuſtentaretur, ſummam ciuitatis palladium fuiſſe: quo ablato, exitium ingruere. Cæterum donum Mineruæ fatale Troianis eſſe, equum ligno fabrefactum forma ingenti cuius magnitudine muri ſoluendi eſſent, adnitente atq; miniſtro Antenore. Dein recordatus parentem Priamum reſiduosq; fratres, fletum edit miſerabilem conſternatusq; per dolorem atq; obſtupefactus ruit. Tum Pyrrhus collectum eum, refectumq; animi, ad ſe deducit, cuſtodesq; addit, Veritus ne qua per eum hoſtibus quæ geſta erant patefierent. Quod Vbi Helenus perſenſit, Pyrrhum Vti bonum animum gereret hortatur, ſecurum ſui ſecretorumq;. Namq; ſe cum eo etiam poſt patriæ excidium, multis tempeſtatibus in Græcia moraturum. Itaq; Vt Heleno placuerat, multa materies quæ apta huiuſmodi fabricæ Videbatur, per Epeum atq; Aiacem Oilei aduecta. Interim firmatores pacta pacis ad Troiam eunt. Decem lecti duces, Diomedes, Vlyſſes, Idomeneus, Aiax Telamonius, Noſtor, Meriones, Thoas, Philocteta, Neoptolemus, atq; Eumelus. Quos Vbi in foro animaduertêre populares, læti animos tollunt, finem iam ærumnarum credentes. Itaq; ſinguli

plures

plures'ue vti quiſque occurrerat, benignè adeunt, ſalutantes, gratulanteſq; exoſculantur. Tum Priamus pro Heleno orare Græcos, multùſq; adhibitis precibus, commendare chariſsimum ſibi, & inter cæteros dilectũ magis propter prudentiam. Dein vbi tempus viſum eſt, conuiuium publicè cœptum eſt in honore ducum, aſcitaq; pacis, Antenore deſeruiente Græcis, atq; omni modo benignè exhibente cuncta. At lucis initio ſenes omnes in ædem Mineruæ conueniunt. In quibus Antenor refert, miſſos à Græcis ſuper conditionibus prædictæ pacis, decem lectos viros. Quos vbi deduci in ſenatum placuit, & dextræ inuicem datæ atq; acceptæ ſunt, ſtatuunt inter ſe vti proximo die, cãpi in medio atq; in ore omnium aras ſtatuant, in quibus fidẽ pacis iuriſiurandi religionibus firmarẽt. Quib⁹ perfectis, Diomedes atq; Vlyſſes iurare occipiunt, permanſuros ſe in eo quod ſibi cum Antenore conueniſſet, teſteſq; in eam rem Iouem ſummum, Terramq; matrem, Solem, Lunam, atq; Oceanum fore. Dein exciſis in partes duas hoſtijs quæ ad eam rem admotæ erant, ita vt pars ad ſolem, reſiduum ad naues ſpectaret, per medium tranſeunt. Dein Antenor in eadem verba placitum confirmat. Ita perfecto negotio, ad ſuos quiſq; abeũt. Cæterum Barbari Antenorem ſummis laudibus efferre, venientemq; ſinguli quaſi deum vera

vera

merari. Solũ quippe omnium credere autorem pacis eius, aſcitaq́ꝫ cum Græcis amicitiæ. Ita ſopito iam inde bello, paſſim vti quiſq́ꝫ partiũ voluerat, nunc Græci cum Troianis, rurſusq́ꝫ hi apud naues amicè agere. Interim vbi fœdus interuenerat, cuncti Barbari ſocijq́ꝫ qui bello reſidui erant, gratulantes interuentu pacis ad ſuos diſcedunt, nõ opperientes quidem præmia tãtorum diſcriminum atque ærumnarum, ſcilicet veriti ne qua pacti fides apud Barbaros diſſolueretur. Interim apud naues, vti Heleno placuerat, equus tabulatus extruitur, per Epeum fabricatorem eius operis. Cui edito in immenſum, ima quæ ſub pedibus erãt, rotis interpoſitis ſuſpenderat, ſcilicet quod à tractu motus facilis foret: vnde offerri donum Mineruæ maximum, omnium ore agitabatur. Cæterum apud Troiam auri atq́ꝫ argenti prædictũ pondus, per Antenorem atq́ꝫ Aeneam ſummo ſtudio in ædem Mineruæ portabatur. Et Græci, poſtquam auxilia ſociorum dimiſſa cognitum eſt, impenſius pacẽ atque amicitiam agitauere, nullo pòſt Barbarorum interfecto, aut vulnerato, quo magis ſine vlla diſcordiarũ ſuſpicione apud hoſtes forent. Dein equum compactũ affabrè, confixumq́ꝫ ad muros mouent. Nunciatũ Troianis, vt cum ſumma religione ſuſciperent, Mineruæ ſcilicet ſacrũ, dicatumq́ꝫ. Quare magna vis hominũ portis egreſſa, ſumma

ma

ma lætitia, ſacrificioq́ donū excipit, attrahitq́ propius mœnia. Sed poſtquam magnitudine operis impediri per portas ingreſſum animaduertêre, conſilium destruendorum deſuper murorum capiunt, neq́ quiſquam ſecus præ tali ſtudio decernebat. Ita mutilatum multis tempeſtatibus murorum opus, Neptuniq́ ut perhibebatur, atq́ Apollinis maxima monumenta, multo delectu ciuium manibus diſſoluūtur. Sed poſtquàm maior pars operis eius deiecta eſt, conſulto à Græcis interceſſum, confirmantibus non ſe paſſuros intra mœnia duci equum, priuſquam prædicti pondus auri atque argenti ſuſciperēt. Ita intermiſſo opere, ſemiruptisq́ mœnibus, Vlyſſes cunctos ciuitatis Troianæ artifices, ad reficiendas naues conducit. Compoſita dein uniuerſa claſſe, ubi cuncta nauigia instructa, & præmium perſolutum eſt, iubent noſtris peragere cœpta. Itaq́ destructa murorum parte, cū ioco, laſciuiaq́ induxere equum, fœminis inter ſe atq́ uiris certatim attrahere festinantibus. Interim Græci ubi cuncta nauibus impoſita ſunt, inſcēſis omnibus ad Sigæum ſecedunt, ibiq́ noctem opperiuntur. Feſſis dein uino multoq́ ſomno Barbaris, quæ utraq́ per lætitiam ſecuritatemq́ pacis interuenerant, noſtri multo ſilentio ad ciuitatem nauigant, ſeruantes ſignum quod igne elato Sinon, ad eam rem clàm poſitus, tulerat. Moxq́ omnes

poſtquã intrauere mœnia, diuiſis inter ſe ciuitatis locis, vbi ſignum datum, magna vi cadere eos quos ſors obiecerat. atque obtruncare paſſim per domos atque vias, loca ſacra atq; profana. Et ſi qui perſenſerant, priuſquam armari, aut aliquid pro ſalute caperent, opprimere. Prorſus nulla requies ſtragis atque funerum, quũ palàm & in ore ſuorum liberi, parẽteſq; magno inſpectantiũ gemitu necarentur: moxq; ipſi qui ſpectaculo chariſſimorum interfuerant, miſerandum in modũ interirent. Neq; ſegnius per totam vrbem incẽdijs geſtum poſitis prius defenſoribus domui Aeneæ atque Antenoris. Interim priamus re cognita, ad aram Iouis Aedificialis confugit, multiq; ex ea loco ad reliqua deorum templa: Caſſandra in ædem Mineruæ. Sed poſt vniuerſos qui in manus venerant fœdè, atque multos obtruncauêre, occipiente luce domum in qua Helena erat aggrediuntur. Ibi Menelaus Deiphobum, quem poſt Alexandri interitum Helenæ matrimonium intercepiſſe, ſuprà docuimus, exectis primò auribus, brachijſq; ablatis, dein naribus, ad poſtremum truncatum omni ex parte, fœdatumq; ſummo cruciatu necat. Poſt quæ Priamũ Neoptolemus ſine vllo ætatis honoriſq; delectu retinentem vtraq; manu, ad aram iugulat. Cæterum Caſſandrã Aiax Oilei ex ſacro Mineruæ captiuã abſtrahit. Hoc modo conſumptis cum ciuitate

Barbaris, deliberatio inita ſuper his qui ad deorum aras auxilium vitæ implorauerant: decretumq́; ab omnibus, vti per vim auulſi necarentur. Tantus dolor iniuriæ, & ob id ſtudiũ extinguendi nominis Troiani inceſſerat. Ita comprehenſi qui cruciatũ prædictæ noctis ſubterfugerant, trepidantes vice pecorum interficiuntur. Dein more belli, per templa ac ſemiuſtas domos, populatio rerum omnium, ac per dies plurimos ne quis hoſtiũ euaderet, ſtudium inquirendi. Interim ad coaceruãdũ auri atq́; argenti materiam opportuna loca deſtinantur, & alia ob precioſam veſtem. Igitur vbi ſatietas Troiani ſanguinis tenuit, & vrbs incendijs complanata eſt, initium ſoluendæ per prædam milites capiũt: primò à captiuis fœminis, pueriſq́; adhuc imbellibus. Itaq; ex his prima omnium Helena, ſine ſorte Menelao conceditur. Dein Polyxena ſuadente Vlyſſe, per Neoptolemum Achilli inferias miſſa. Agamemnoni Caſſandra datur, poſtquam forma eius captus, quin palàm deſiderium fateretur, diſsimulare nequiuerat. Aetram & Clymenam, Demophoon & Acmas habuere. Reliquorum ſors agi cœpta, atque Neoptolemo Andromacha euenerat, adiunctis etiam eius filijs in honorem tanti ducis. Vlyſsi Hecuba obuenit. Hactenus nobilium fœminarum ceſſere ſeruitia. Alij, vt quenq; ſors contigerat,

præd

prædam aut ex captiuis, quantum pro merito diſtribuebatur, habuere. Interim ſuper palladio ingens certamen inter ſe ducibus exortū. Aiace Telamonio expoſtulante in munus ſibi, pro his quæ in ſingulos vniuerſosq; virtute atque induſtria ſua contulerat. Quare cæteri penè omnes vti ne læderetur animus tāti viri, cuius præclara facinora vigiliasq; pro exercitu, in animo retinebant, concedunt Aiaci, contradicentib. ſolis omniū Diomede atque Vlyſſe: ſua quippe opera id ablatū contrà infirmantibus. Contrà Aiax affirmare, non labore aut virtute eorum rem geſtam: Antenorem nanque contēplatione communis amicitiæ, abſtuliſſe. Tum Diomedes honori eius per verecundiā cedens, à certamine deſtitit. Igitur Vlyſſes cū Aiace ſumma vi contendere, atque inuicē induſtria meritis expoſtulare annitentibus Vlyſſe Agamēnone, & Menelao, ob ſeruatā paulo antè opera ſua Helenam. Nanque poſt captum Ilium: Aiax recordatus eorum quæ tantis tempeſtatibus propter mulierem perpeſſi, expertique eſſent, primus omnium interfici eam iuſſerat. Iamque approbantib. conſilium Aiacis multis bonis, Menelaus amorem coniugij etiam num retinens, ſingulos ambiendo orandoq; ad poſtremùm perfecerat, vt interceſſu Vlyſsis, Helena incolumis ſibi traderetur. Ob quæ veluti iudicio amborum merita

ſpectantes (quum etiamnum bellum in manibus, atq; hoſtiles multa nationes circũſtreperent, nullo delectu virorum fortium, ſpretiſq; Aiacis tot egregijs facinoribus, ac frumenti quod ex Thracia aduexerat, per totum exercitum diſtributione) Vlyſsi palladium tradunt. Quare cuncti duces, qui memores virtutũ Aiacis, nihil ei præferendũ cenſuerant: quiq; ſecuti gratiam Vlyſsis, impugnauerant talem virum, ſtudio in partes diſcedunt. Interim Aiax indignatus, & ob id victus dolore animi, palàm atque in ore omnium vltionem ſe ſanguine eorũ à quibus impugnatus eſſet, exactũrũ denuntiat. Itaque ex eo Vlyſſes, Agamemnon, & Menelaus cuſtodiam ſui agere, & quò tutiores eſſent, ſumma ope inuigilare. At vbi nox aderat, deſcendentes vno ore omnes, lacerare vtrunque regẽ, neque abſtinere maledictis: quippe quibus magis libido deſideriũq; in fœmina, quàm ſumma militia potiora forent. At lucis principio, Aiacẽ in medio exanimẽ offenduñt: perquirenteſq; mortis genus, animaduertère ferro interfectũ. Inde ortus per duces atq; exercitus tumultus ingẽs, ac dein ſeditio breui adulta, quũ antè iã Palamedẽ virũ domi belliq; prudentiſsimũ, nunc Aiacẽ inclytũ tot egregijs pugnis, atq; vtroſque inſidijs circũuentos ingemiſcerẽt. Ob quæ ſupradicti reges veriti, ne qua vis ab exercitu pararetur

tur

tur, intus clauſi firmatiq́ per neceſſarios manēt. Interim Neoptolemus aucta ligni materia, Aiacē cremat: reliquiasq́ vrna conditas, in Rheteo ſepeliēdas procurat. Breuiq́ tumulum extructū conſecrat in honorem tāti ducis. Quaſi ante captū Iliū accidere potuiſſent, profecto magna ex parte promota res hoſtiū, ac dubitatū de ſūma reǵū fuiſſet. Igitur Vlyſſes veritus vim offenſi exercitus, clā mari aufugit: ita Palladium apud Diomedē manet. Cæterū poſt abſceſſum Vlyßis, Hecuba quo ſeruitiū morte abſolueret multa ingerere maledicta, imprecariq́ infauſta omnia in exercitū. Quare motus miles, lapidibus obrutā necat ſepulcrūq́ apud Abydū ſtatuitur, appellaturq́ Cynoſſema, ob linguæ proteruiā imprudentēq́ petulantiā. Per idem tempus Caſſandra deo repleta, multa in Agamemnonem aduerſa pronuntiat. Inſidias quippe ex occulto cædemq́ domi per ſuos cōpoſitam. Præterea vniuerſo exercitui profectionē ad ſuos incommodam, exitialemq́. Inter quæ Antenor cū ſuis Græcos orare, omitterent iras, atq́ vrgente nauigij tēpore in cōmune conſulerent. Præterea omnes duces ad ſe epulatū deduxit: ibiq́ ſingulos quam maximis donis replet. Tum Græci Aeneæ ſuadent, vt ſecum in Græciam nauiget. Ibi nanq́ ei ſimile cum cæteris ducibus ius, regniq́ eandem poteſtatem fore. Neoptolemus filios Hectoris Heleno concedit.

Præterea reliqui duces auri atq; argenti quãtum ſingulis viſum eſt. Dein conſilio habito decernitur, vti per triduum funus Aiacis publicè ſuſciperetur. Itaque exactis diebus, cuncti reges comã apud tumulum eius deponunt. Atque exin contumelijs Agamemnonem, fratrémque agere, eósque non Atridas, ſed Pliſthenidas, & ob id ignobiles appellare. Quare coacti ſimul, vt odium ſui apud exercitum per abſentiam leniretur, orant vt ſibi ire è conſpectu eorum ſine noxa concederent. Itaque conſenſu omnium primi nauigant, deturbati expulsíque à ducibus. Cæterum Aiacis filij Aeantides Glauca genitus, atque Euryſates ex Tegmeſſa Teucro traditi. Dein Græci veriti ne per moram interuentu hyemis, quæ iam ingruebat, à nauigando excluderentur, deductas in mare naues, remigibus reliquísque nauticis inſtrumentis complent. Atque ita cum his quæ ſinguli, præda multorum annorum quæſiuerant, diſcedunt. Aeneas apud Troiam manet, qui poſt Græcorum profectionem cunctos ex Dardano, atque & proxima peninſula adit, orans vti ſecum Antenorem regno exigerent. Quæ poſtquã præuerſo de ſe nuntio, Antenori cognita ſunt, regrediens ad Troiam, imperfecto negotio aditu prohibetur. Ita coactus cum omni patrimonio à Troia nauigat, deueníque ad mare Adriaticum, multas gentes

Barbaras interim præteruectus. Ibiq́ condit cum his qui ſecū nauigauerant ciuitatem, appellatam Corcyrem Melenam. Cæterùm apud Troiam poſtquam fama eſt Antenorem regno potiri, tum cuncti qui bello reſidui, nocturnam ciuitatis cladem euaſerant, ad eum confluunt, breuiq́ ingens coalita multitudo. Tantus amor erga Antenorē, atque opinio ſapientia inceſſerat. Fitq́ princeps amicitia eius rex Gebrenorum Oenideus. Hæc ego Gnoſius Dictys, comes Idomenei conſcripſi, oratione ea quam maximè inter diuerſa loquendi genera conſequi ac comprehendere potui, literis Punicis, à Cadmo Danaóque traditis. Neque ſit mirū cuiquam, ſi quāuis Græci omnes, tamen diuerſô inter ſe ſermone agunt, quando ne nos quidē vnius eiuſdémque inſulæ, ſimili lingua, ſed varia permixtaq́ vtamur. Igitur ea quæ in bello euenere Græcis ac Barbaris, cuncta ſciens, perpeſſusq́ magna ex parte, memoria edidi. De Antenore eiusq́ regno quæ audiui, retuli. Nunc reditum noſtrorum narrare libet.

DICTYS CRETENSIS DE REDITV GRAECORVM,

LIBER VI.

POSTQVAM *impoſitis, quæ ſinguli bello quæſierant, aſcendere ipſi, ſolutis anchoralibus nauigant. Dein à puppi ſecundante vento, paucis diebus peruenêre ad Aegeum mare. Vbi multa imbribus ventisq́ꝫ, & ob id ſæuiente mari indigna experti, paſsim vt ſors tulerat, diſpalantur. In quibus Locrorum claſsis, perturbatis per tempeſtatem officijs nautarũ, & inter ſe implicatis, ad poſtremùm fulmine comminuta, & incenſa eſt. At rex Locrorum Aiax, poſtquam natando euadere naufragium eniſus eſt, reliqui per noctẽ tabulis, aut alio ex naufragio leuamine fluitantes, vbi ad Eubœã deuenere, Choradibus ſcopulis appulſi pereunt. Eos nanqꝫ re cognita, Nauplius vltũ iri cupiens Palamedis necem, per noctem igni elato ad ea loca deflectere, tanquam ad portum cœgerat. Per idem tempus Oeax Nauplij filius, Palamedis frater, cognito Græcos ad ſuos remeare, Argos venit. Ibi Aegialem atque Clytemneſtram falſis nuntijs aduerſum maritos armat, prædicto ducere eos ſecum vxo-*

res Troiæ, prælatas his. Præterea addidere ea, quibus mobile ſuapte natura ingeniũ muliebre magis aduerſum ſuos incenderentur. Ita Aegiale aduenientem Diomedem, per ciues aditu prohibet. Clytemneſtra per Aegiſtum adulterio ſibi cognitum, Agamemnonem inſidijs capit, eumq́ interficit. Breuiq́ denupta adultero, Erigonem ex eo edit. Interim Talthybius Oreſtem Agamemnonis filium manibus Aegiſti ereptum, Idomeneo, qui tum apud Corinthum agebat, tradit. Eo Diomedes expulſus regno, & Teucer prohibitus Salamine à Telamone, ſcilicet quod fratrem inſidijs circumuentum non defendiſſet, conueniunt. Interim Mneſtheus cum Aetra & Clymena filia eius ab Athenienſibus recipitur. Demophoon atque Achamas foris manent. Cæterum vbi plures eorum qui mare inſidiasq́ ſuorum euaſerant, apud Corinthum fuere, conſilium habent, vti iuncti inter ſe, ſingula aggrederentur regna, belloq́ aditum ad ſuos patefacerent. Eam rem Neſtor prohibet, ſuadens, tentandos prius ciuium animos: neque committendum, vti per ſeditionem Græcia omnis, inteſtinis diſcordijs corrumperetur. Neque multo pòſt cognoſcit Diomedes Aetoliam ab his qui per abſentiam eius regnum infeſtabant, eo nomine multis modis afflictari. Ob quæ profectus ad ea loca, omnes

quos autores iniuriæ repererat, interfecit: metuq; omnibus circum locis iniecto, facilè à ſuis receptus eſt. Inde per omnem Græciam fama orta. ſuos quiſque reges accipiunt: ſummā in his qui apud Troiam bellauerant virtutem, neque in reſiſtendo cuiuſquam vires ſatis idoneas exiſtimantes. Ita nos quoque cū Idomeneo, rege, Cretam patrium ſolum ſumma gratulatione ciuium remeauimus. Dein vbi Oreſtes tranſactis pueritiæ annis, officia viri exequi cœpit, orat Idomeneum, vt ſecum ex ea inſula quàm plurimos mitteret: cupere nāque ſe Athenas nauigare. Itaque collecto numero eorum quos idoneos credebat, Athenas venit: auxiliumq; ab his contra Aegiſtū orat. Dein oraculum adijt: reſponſum refert, vti matrem, & cum ea Aegiſtum interficiat. Ex quo fore, vti regnum patrium reciperet. Huiuſmodi nomine armatus cū prædicta manu ad Strophium venit. Is nanq; Phocenſis, cuius filiam in matrimoniū Aegiſti denupſerat, indignatus quod ſpreto coniugio priore, Clytemneſtram ſuperduxerit, & regē omnium Agamemnonē interfecerit, vltro ei auxiliū aduerſum inimiciſſimū obtulerat. Ita conſpirati inter ſe, cū magna manu Mycenas veniunt. Statimq;, Aegiſtus aberat, primò Clytemneſtram interficiunt, multosq; alios qui reſiſtere auſi erant. Dein cognito Aegiſtum aduentare, in-

ſidias ponunt, eumq́ circumueniunt. Inde per omnem Argiuorũ populum diſſenſio animorum exorta, quòd diuerſa inter ſe cupientes, ad poſtremùm in partes diſcederent. Per idẽ tẽpus Menelaus appulſus Cretã, cuncta ſuper Agamemnone, regnoq́ eius cognoſcit. Interea per omnem inſulam, poſtquam cognitũ eſt Helenã eò venisse, multi vndiq́ virilis ac muliebris ſexus confluunt: ambientes dignoſcere cuius gratia orbis penè omnis ad bellum conſpiraſſet. Vbi inter cætera Menelaus refert, Teucrum expulſum patria, ciuitatẽ apud Cyprũ Salaminã nomine, condidiſſe. Multa etiã apud Aegyptum miranda refert: & Canopi gubernatoris ſui, qui ibi morſu ſerpentis perierat, extructũ magnificum monumentũ. Dein vbi tẽpus viſum eſt, Mycenas nauigat: ibiq́ multa aduerſum Oreſtem molitus eſt. Ad poſtremùm multitudine popularium co̾ibitus, ab eo quod cæperat negotio deſtitit. Inde placet cunctis, Oreſtem ſuper eo facinere cauſam dicere apud Athenienſes, vbi Areopagitarũ iudicium ſeueriſſimũ per omnẽ Græciã memorabatur. Apud quos dicta cauſa, iuuenis abſoluitur. Erigona, quæ ex Aegiſto edita erat, vbi fratrem abſolutum intelligit, victa dolore immodico, laqueo interijt. Mneſteus liberatũ Oreſtem à parricidij crimine purgatumq́ more patrio cunctis remedijs quæ ad obliuionem

huiuſmodi facinoris adhiberi ſolita erant, Mycenas remittit: ibiq; regnũ ei conceſſum. Dein tranſacto tempore, accitu Idomenei Cretam venit. Neq; multo pòſt Menelaus ibi multa in patruum ſeuerè per eum ingeſta, quod ſibi per diſſenſionem popularium multis modis periclitanti, ipſe etiã inſidiatus eſſet. Ad poſtremùm interceſſu Idomenei vterq; reconciliatus, Lacedæmonam diſcedit. Ibi Menelaus, ſicuti conuenerat, Hermionen Oreſti in matrimonium deſpondit. Per idem tempus Vlyſſes Cretam appulſus eſt duabus Phœnicum nauibus, mercedis pacto acceptis. Namq; ſuos cum ſocijs atq; omnibus quæ ex Troia habuerat, per vim Telamonis amiſerat: ſcilicet infeſti ob illatã per eum filio necem, vix ipſe liberatus induſtria ſua. Percunctantiq; Idomeneo quibus ex cauſis in tantas miſerias deueniſſet, erroris initium narrare occipit. Quo pacto appulſus Zmarum, multa inde per bellum quæſita præda nauigauerit: appulſusq; ad Lotophagos, atq; aduerſa vſus fortuna, deuenerit in Siciliã: vbi per Cyclopem atque Leſtrigona fratres, multa indignè expertus, ad poſtremum ab eorum filijs Antiphate & Polyphemo, plurimos ſociorum amiſerit. Dein per miſericordiam Polyphemi in amicitiã receptus, filiam regis Arenen, poſtquã Elpenoris ſocij eius amore peribat, rapere conatus. Vbi res cognita eſt, interuentu

nentu parentis puella ablata per vim, exactus per Aeolos inſulas deuenit ad Circen, atque inde ad Calypſo, vtranq; reginã inſularũ in quibus morabantur, & quibuſdã illecebris animos hoſpitum ad amorẽ ſui illicientes. Inde liberatus, peruenerit ad eum locum, in quo exhibitis quibuſdam ſacris, futura defunctorum animis dignoſcerentur. Poſt quæ appulſus Sirenarum ſcopulis, vbi per induſtriam liberatus ſit. Ad poſtremum inter Scyllam & Charybdim mare ſæuiſſimũ, & illata ſorbere ſolitum, plurimas nauiũ cum ſocijs amiſerit. Ita ſe cum reſiduis in manus Phœnicum per maria prædantium incurriſſe, atq; ab his per miſericordiã reſeruatum. Igitur vti voluerat, acceptus à rege noſtro duabus nauibus, donatusq; multa præda, ad Alcinoum regẽ Phæacum remittitur Ibi ob celebritatem nominis per multos dies benignè acceptus, cognoſcit Penelopen à triginta illuſtribus viris diuerſis ex locis in matrimonium poſtulari. Hiq; erant à Zacyntho, Echinadibus, Leucadia, Ithaca. Ob quæ multis precibus perſuadet regi, vti ſecum ad vindicandã matrimonij iniuriã nauigaret. Sed poſtquam deuenere ad eum locum, pauliſper occultato Vlyſſe, vbi Telemachum rem quæ parabatur edocuere, domum ad Vlyſſem clàm veniunt. Ibiq; vino multo atque epulis repletos iam procos, ingreſſi interficiunt.

Deim

Dein per ciuitatem Vlyſſem aduentaſſe, popularibus cognitũ eſt. A quibus benignè & cum fauore exceptus, cuncta quæ domi geſta erant cognoſcit. Aut ſupplicijs meritos, aut donis afficit. De Penelope, eiusq́ꝫ pudicitia præclara fama. Neqꝫ multo poſt precibus atqꝫ hortatu Vlyſsis, Alcinoi filia Nauſica Telemacho denubit. Per idem tempus Idomeneus, dux noſter, apud Cretam interijt, tradito per ſucceſſionem Merioni regno, & Lacerta. Triennio poſtquam filius domum redijt, vita finẽ fecit. Telemacho ex Nauſica natum filium Vlyſſes Ptoliportum appellat. Dum hæc apud Ithacam geruntur, Neoptolemus apud Moloſſos, naues quaſſatas tempeſtatibus reficit. Atque inde, poſtquam cognitum eſt ab Acaſto expulſum regno Pelea, vltũ iri cupiens iniurias aui, primò exploratum duos quàm fidiſsimos, & incognitos illis locis, Chryſippum & Aratum, Theſſaliam mittit. Hiqꝫ cuncta quæ gerebantur, inſidiasq́ꝫ ei paratas per Acaſtum ab Aſcandro non alieno Pelei, cognoſcunt. Is namqꝫ Aſcandrus iniquitatem tyranni euitans, ad agrũ Pelei conceſſerat: notúsque adeò eius domus, vti inter cætera originem etã nuptiarũ Pelei cum Thetide Chironis filia, Chryſippo atqꝫ Arato narrauerit. Qua tempeſtate multi vndiqꝫ reges acciti domum Chyronis, inter ipſas epulas nouã nuptã nouis ac magnis

laud

laudibus veluti deam celebrauerant: parentem eius Chirona appellantes Nerea, ipſámque Nereidã. Et vt quiſque eorũ regũ qui conuiuio interfuerant, choro modulisq́; carminũ præualuerat, ita Apollinem, Liberumúe: & ex feminis plurimas, Muſas cognominauerunt. Vnde ad id tempus, conuiuium illud deorum appellatum eſt. Itaque vbi cuncta quæ voluerant cognouere, ad regem redeunt, eiq́; ſingula per ordinem narrant. Ob quæ conctus Neoptolemus aduerſo mari, & multis regionis eius prohibentibus, claſſem exornat, aſcenditq́;. Ipſe dein ſæuitia hyemis multum mari fatigatus, appulſúsque ad Sepianũ littus, quod propter ſaxorum difficultatem nomen huiuſmodi quæſiuerat, omnes ferè naues amittit: vix ipſe cũ his qui in eodem nauigio fuerant, liberatus. Ibi Pelea aurum reperit occultatum ſpelunca abdita & latebroſa: vbi ſenex vim atque inſidias Acaſti euitans, aſſiduè nepotis deſiderio, nauigantes, & ſi qui fortè eò appulſi eſſent, ſpeculari conſueuerat. Dein vbi cuncta domus fortunarúmque edoctus eſt, conſiliũ aggrediendi hoſtis inire occipit: quum fortè cognoſcit filios Acaſti Menelippum & Pliſthenem venatum profectos, dein veniſſe ad ea loca. Itaque mutata veſte Locrum ſimulans, iuuenibus offert ſe, hisq́; cupitum ſui interitum refert. Ob quæ iunctus his venando, vbi ſeorſum

à cæt

à cæteris Menalippum videt, eumq́ue ac paulo pòſt fratrem eius inſecutus, interficit. Ad quorum inquiſitionem ſeruus quidā Cirmas nomine, per quā fidus profectus, in manus iuuenis deuenit. Cōprehēſusq́ue, Acaſtū affore nunciat, atq́ue ita occidit. Itaq́ue Neoptolemus mutata veſte Phrygia, tanquam filius Priami Neſtor, qui captiuus cum Pyrrho ad ea loca nauigauerat, Acaſto obuiam venit: eiq́ue quiſnam eſſet indicat, & Neoptolemū in ſpelūca fatigatū nauigio, ſomnoq́ue iacere. Ob qua anxius Acaſtus, opprimere quàm inimiciſſimū cupiens, ad ſpeluncam pergit: atq́ue ipſo aditu à Thetide, quæ ad ipſa loca quæſitum Pelea venerat, re cognita reprimitur. Dein cunctis quæ aduerſum domum Achillis iniquè & aduerſum fas gesſerat enumeratis, increpatus, ad poſtremū interceſſu ſuo, manibus iuuenis liberat: perſuadens nepoti, vt ignoſceret potius, neque ſanguine vlterius vlciſci cuperet ea quæ anteceſſerant. Itaq́ue Acaſtus vbi ſe præter ſpē liberatū animaduertit, ſponte in loco cūcta regni Neoptolemo tradit. Inde iuuenis cū auo et Thetide, reliquisq́ue qui ſecū nauigauerāt ſummam regni adeptus, in ciuitatē venit. Ibi à cūctis popularibus, qui iuxta inhabitātes ſub imperio eius agebant, benignè ac cum gratulatione exceptus, amorem ſui breui confirmat. Hæc ego à Neoptolemo cognita, memoriæ mandaui,

accitꝰ

accitus ab eo qua tempeſtate Hermionē. Menelai in matrimonium ſuſceperat. At ea ětiā de reliquijs Mēnonis cognitū eſt mihi, vti tradita eius oſſa apud Paphū his qui cum Pallante duce Memnonis mari ad Troiam profecti, ductore interfecto, ablataq́ præda, ibidem morabantur. Vtq́ Himera (quam nonnulli materno nomine Hemeren apellabant) ſoror Memnonis ad inueſtigandum cadauer fratris, eò profecta poſtquam reliquias repperit, & de intercepta præda Mēnonis palàm ei factū eſt, vtrunq́ recipere cupiens, interceſſu Phœnicū, qui in eo exercitu plurimi fuerant, optionē rerum omnium ac ſeorſum fratris acceperit, prælatáq́ ſanguinis affectione, recepta vrna Phœnicē nauigauerit. Delata dein ad regionē eius Phalonem nomine, ſepultisq́ fratris reliquijs nuſquam cōparuerit. Cuius opinio exorta tripartita eſt. Seu quòd poſt occaſum ſolis cū matre Hemera è conſpectu hominū exceſſerit: Siue ſupra modum dolore effecta fraternæ mortis, vltro præceps ierit: Vel ab his qui incolebant, ob eripienda quæ ſecum habuerat, circumuenta interierit. Hæc de Mēnone, eiuſq́ ſorore comperta mihi per Neoptolemum. Poſt quæ profectus Cretam anno poſt nomine publico cū duobus alijs ad oraculum Apollinis remediū petitū venio. Nanq́ nulla certa cauſa ex improuiſo, tanta vis locuſtarū inſulam eā inuaſerat,

vti

vti cuncta fructuum quæ in agris erant, corrũperentur. Itaque multis precibus ſupplicijsq́; reſponſum editur, diuina ope animalia interitura, inſulamq́; prouentu frugum breui redundaturam. Dein nauigare cupientes ab his qui apud Delphos erant prohibentur, importunum nanque & turbidoſum tẽpus eſſe Lycophron & Ixeus, qui vnà ad oraculum venerant, contemptui habentes aſcendunt nauem, medioq́; ferè ſpatio fulmine icti, intereunt. Interim vt diuinitus prædictum erat, eodem ictu fulminum ſedata vis mali, immerſaq́; mari, & regio omnis repleta frugibus. Per idẽ tẽpus Neoptolemus, confirmato iam cum Hermione matrimonio, Delphos ad Apollinem gratulatum, quòd in autorem paternæ cædis Alexandrum vindicatum eſſet, proficiſcitur, relicta in domo Andromacha, eiúſque filio Laodamanta, qui reliquus iam filiorum Hectoris ſuperfuerat. Sed Hermione poſt abſceſſum viri, victa dolore animi, neque pellicatũ captiuæ patiens, parentem ſuum Menelaum accitũ mittit. Cui multa conqueſta ſuper iniuria prælatæ ſibi à viro captiuæ mulieris, perſuadet, vti filium Hectoris necet. Andromacha re cognita, inſtantis periculi vim ſubterfugit, auxilio popularium liberata. Qui miſerati fortunam eius, vltrò Menelaum contumelijs proſecuti, vix à pernicie viri retenti ſunt. Interim Oreſtes ad-

veniens rem cunctam cognoſcit, hortaturq́; Menelaum, vti incœpta perageret. Ipſe dolens præreptum ſibi à Neoptolemo Hermionæ matrimonium, inſidias aduenienti parare cœpit. Itaq; primo ex his quos ſecum habebat quàm fidiſsimos, ſpeculatum de aduentu Neoptolemi Delphos mittit. Quibus cognitis, Menelaus euitare huiuſmodi facinus cupiens, Spartam concedit. Sed illi qui præmiſsi erant, regreſsi, Neoptolemum Delphis eſſe negant. Quare coactus Oreſtes, ipſe ad inquiſitionẽ viri profectus, alio quo ierat die remeat: vt ſermo hominum ferebatur, imperfecto negotio. Dein poſt paucos dies fama perfertur, interemptum eſſe Neoptolemum: eumq́; ſermone omnium circumuentũ inſidijs Oreſtis, per populum diſſeminatur. Ita iuuenis, vbi de Pyrrho palàm eſt recepta Hermione, quæ ſibi antea deſponſa erat, Mycenas diſcedit. Interim Peleus cum Thetide cognito nepotis interitu, ad inueſtigationem eius profecti, cognoſcunt iuuenem Delphis ſepultum. Ibi, vt mos erat, iuſta perſoluũt: cognoſcũtq́; in his locis interiſſe, vbi viſus Oreſtes negabatur. Ea res per populum haud credita, adeò præſumpta antè iam opinio de Oreſtis inſidijs cunctorum animis inhæſerat. Cæterũ Thetis vbi Hermionẽ Oreſti iunctam videt, Andromacham partu grauidam ex Neoptolemo, Moloſſos mittit domum Oreſtem, eiuſq́; cõiugem de interimendo

fretu vitans. Per idem verò tempus Vlyſſes ter ritus crebris augurijs, ſomniſq; aduerſis, omnes vndiq; regionis eius interpretãdi ſomnia peritiſsimos, atq; ſolertiſsimos cõducit. His q; refert inter cætera, viſum ſibi ſepius ſimulacrũ quoddam, inter humanũ diuinumq; vultum forma perlaudabilis, ex eodẽ loco repentè edit. Quod complecti ſommo deſiderio cupienti ſibi, porrigentiq; manus, reſponſum ab eo humana voce, ſceleratam huiuſmodi coniunctionem. quippe eiuſdem ſanguinis atq; originis: nãq; ex eo alterum alterius opera interiturum. Dein perconstanti ſibi vehementius, cupientiq; cauſas eius rei perdiſcere, ſignum quoddam mari editũ interuenire viſum: idq; ſecundũ imperium eius in ſe iactum, vtrũq; diſiunxiſſe. Quã rem cuncti qui aderãt exitialẽ vno ore pronũciant, adduntq; caueret ab inſidijs filij. Ita ſuſpectus patris animo Telemachus, agris qui in Cephalonia erant relegatur, additis ei quã fidiſsimis cuſtodibus. Præterea Vlyſſes ſecedens in alia loca abdita, ſemotaq;, ſomniorũ vim euitare nitebatur. Per idem tempus Telegonus, quẽ Circe editum ex Vlyſſe apud Aeaam inſulam educauerat: vbi adoleuit, ad inquiſitionem patris profectus, Ithacam venit, gerens manibus quoddã haſtile, cui quidam ſummitas marina cuiuſdã turturis eſſe armabatur, inſigne ſcilicet inſulæ eius in qua ipſe penitus erat, Dein edoctus vbi

pater

pater Vlyſſes ageret, tãdẽ ad eũ venit. Ibiq; per cuſtodes agri ſuſpectior primo aditu prohibitus, vbi vehementius perſtat, e diuerſo repellitur, clamare occipit, indignũ facinus prohiberi ſe à parẽtis complexu. Ita creditum Telegonũ ad inferendam vim regi aduẽtare, acrius reſiſtitur: nulli quippe compertum, eſſe alium etiã Vlyſsi filium. At iuuenis vbi ſe vehementius, & per vim repelli videt: dolore elatus multos cuſtodum interficit, aut grauiter vulneratos debilitat. Quæ poſtquã Vlyſsi cognita ſunt, exiſtimans iuuenem à Telemacho immiſſum, egreſſus foras lanceam quam ob tutelam ſui gerere conſueuerat, aduerſum Telegonum iaculatur. Sed poſtquã huiuſmodi ictũ iuuenis caſu quodã ſubterfugit, ipſe in præſentẽ inſigne iaculũ mittit, feliciſsimum caſum vulnerantis cõtemplatus. At vbi eo ictu Vlyſſes concidit, gratulari cum fortuna: confiteriq; optimè ſecũ actũ, quod per vim externi hominis interẽptus, parricidij ſcelere Telemachum chariſsimũ ſibi liberauiſſet. Dein reliquum adhuc retentans ſpiritum, iuuenẽ percontari, quis'nã, et ex quo ortus loco, qui conſilio belloq; inclytũ Vlyſſem Laertis filiũ interficere auſus eſſet. Telegonus tũ cognito parentẽ eſſe, vtraq; manu dilaniãs caput, fletũ edit quàm miſerabilẽ, maximè diſcruciatus ob illatam per ſe patri necẽ. Itaq; Vlyſsi, vti voluerat, nomen ſuum atq; matris, inſulã

quoq; in qua ortus eſſet, et ad poſtremū inſigne iaculi oſtendit. Ita Vlyſſes vbi vim ingruentiū ſomniorum prædictū ab interpretibus vita exitum recordatus eſt. Vulneratus ab eo quē minimè crediderat, triduo pòſt mortē obijt, ſenior et iā prouecta ætatis, neq; tamē inualid⁹ viriū.

FINIS.

CORNELIVS NEPOS SALLVSTIO CRISPO S.

CVM *multa Athenis curioſè agerem, inueni hiſtoriā Daretis Phrygij, ipſius manu ſcriptā, vt titulus indicat, qui de Græcis & Troianis memoriæ commendauit. Quā ego ſummo amore complexus, continuò tranſtuli. Cui nihil adijciendum vel diminuendum rei formidandæ cauſa putaui, alioquin meā eſſet poſſet dubitari. Optimū ergo duxi, ita vt fuit verè & ſimpliciter perſcripta, ſic eā ad verbū in Latinitatē tranſuertere, vt legentes cognoſcere poſſint, quomodo res geſtæ eſſet, quas Dares Phrygius memoriæ commendauit: qui per id tēpus vixit, et militauit, quo Græci Troianos oppugnarent. Minimè Homero credendum, qui poſt multos annos natus eſt. De quo Athenis iudiciū fuit, cùm pro inſano Homerus haberetur, qui deos cum hominibus belligeraſſe deſcripſit. Sed hactenus iſta. Nunc ad pollicitum reuertamur.*

DARETIS PHRYGII DE EXCIDIO TROIAE, HISTORIA,

Cornelio Nepote interprete.

PELIAS *rex in Peloponneſo Aeſonē fratrem habuit. Aeſonis filius erat Iaſon, virtute præſtans: & qui ſub ipſius regno erant, omnes eos hoſpites habebat, & ab his validiſſimè amabatur. Pelias autem rex vt vidit Iaſonem acceptū eſſe onmi populo, veritus eſt ne ſibi iniurias faceret, & ſe regno eijceret. Dicit Iaſoni Colchis pellem inauratam arietis eſſe, dignam eius virtute, vt eam inde auferret, omnia ſe ei daturum pollicetur. Iaſon vbi audiuit, vt erat animo fortiſſimus, & quia loca omnia noſſe volebat, atque clariorem ſe exiſtimabat futurum, ſi pellem inauratam Colchis abſtuliſſet, dicit Peliæ regi ſe velle eò ire, ſi vires ſocijq́ue non deeſſent. Pelias rex Argum architectum vocari iuſſit, & ei imperat vt nauem ædificaret quàm pulcherrimam, ad voluntatem Iaſonis. Per totam Græciam rumor cucurrit, nauem ædificari, in qua Colchos eat Iaſon, pellem auream petiturus. Amici & hoſpites ad Iaſonem venerunt, & pollicentur ſe vnà ituros. Iaſon illis gratias egit: & rogauit vt*

parati eſſent. Quum tempus ſuperueniſſet, Iaſon literas ad eos mittit qui erant polliciti, ſeſe vnà ituros, & illico conuenerunt ad nauem, cui nomen erat Argo. Pelias rex quibus opus fuerat naui imponi iuſsit: & hortatus eſt Iaſonem, & qui cum eo ibant, animo forti ad perficiendum irent quæ conati eſſent. Ea res claritatem Græcis & ipſis factura videbatur. Demõſtrare eos qui cum Iaſone profecti ſunt, non videtur noſtrum eſſe: ſed qui volunt eos cognoſcere, Argonautas legant. Iaſon vt ad Phrygiam venit, nauem admouit ad portum Simoentis. Deinde omnis exercitus de naui ad terram deſcendit. Laomedonti regi nunciatum eſt, mirandam nauim in portum Simeontis intraſſe, & in ea multos iuuenes de Græcia aduectos eſſe. Vbi audiuit Laomedon rex commotus eſt. & conſiderauit commune periculum eſſe, ſi conſueſcerent Græci ad ſua littora nauibus aduentare. Mittit itaq; ad portum qui dicant vt Græci de finibus eius diſcedant: ſin edicto ſuo non audientes eſſent, ſeſe armis eos eiecturum de ſuis finibus. Iaſon & qui cum eo erant grauiter tulerunt crudelitatem Laomedontis ſic ſe ab eo tractari, quum nulla ab eis iniuria facta eſſet: ſimul timebant multitudinem Barbarorum, ſi contra imperium conarentur permanere, ne opprimerentur: quumq; ipſi nõ eſſent parati ad prœliandum, nauim conſcen

ſcenderunt, à terra diſceſſere, Colchos profecti ſunt, pellē abſtulere, domum reuerſi ſunt. Hercules grauiter tulit à rege Laomedonte contumelioſè ſeſe tractatū, & eos qui vnà profecti erāt Colchos, & cum Iaſone ſtatim Spartā ad Caſtorem & Pollucem venit. Agit cum his, vt ſuas iniurias defendant: ne Laomedō impune ferat, quod illos à terra & portu prohibuiſſet. Multos adiutores fuiſſe futuros, ſi ſe accommodaſſent. Caſtor & Pollux omnia promiſerunt ſe facturos, quæ Hercules vellet. Ab his Salaminam profectus, ad Telamonem venit: rogatq; eum vt ſecum ad Troiā eat, & vt ſuas ſuorumq; iniurias defendat. Telamon promiſit ſe in omnibus rebus paratum eſſe, quæ Hercules vellet facere. Inde in Phrygiam profectus eſt ad Peleum, rogatq; eum vt ſecum eat ad Troiam: pollicitusq; eſt ei Peleus ſe iturum. Inde ad Neſtorem profectus eſt, rogatq; eum Neſtor quid veniret. Hercules dicit, quod dolore commotus ſit, velle exercitum ducere in Phrygiam. Neſtor Herculē conlaudauit, operamq; ſuam pollicitus eſt. Hercules vbi omnium voluntates intellexit, naues quindecim parauit, milites elegit. Vbi tempus datum eſt proficiſcendi, literas ad eos quos rogauerat miſit, vt cum ſuis omnibus venirēt. Quum ergo omnes vnanimiter conueniſſent, in Phrygiam profecti ſunt: & ad Sigæum noctu acceſſerunt. Inde

Hercules, Telamon, & Peleus exercitum eduxerunt. Et nauibus qui præſidio eſſent, Caſtorem, Pollucem, & Neſtorem reliquerunt. Laomedonti regi nunciatum eſt claſſem Græcorum ad Sigæum acceßiſſe, & ipſe ſtatim cum equeſtri copia ad mare venit, cœpitq́ præliari. Hercules ad Ilium ierat, & imprudentes qui erãt in opido, vrgere cepit. Quod vbi Laomedonti nunciatum eſt, vrgeri ab hoſtibus Ilium, ilicò reuertitur: & in itinere obuius Græcis factus, ab Hercule occiditur. Telamon prius oppidum Ilium introijt. Cui Hercules virtutis cauſa Heſionem Laomedontis regis filiam dono dedit. Cæteri verò filij qui cum Laomedonte erant, occiduntur. Priamus in Phrygia erat, vbi eum Laomedõ pater eius exercitui præfecerat. Hercules & qui cum eo venerant, prædã magnam fecerunt, & ad naues deportant. Inde domum proficiſci decreuerunt. Telamon Heſionam ſecum conuexit. Hoc vbi Priamo nunciatum eſt, patrem occiſum, ciues ereptos, prædã euectam, Heſionam ſororem dono datam, grauiter tulit Phrygiam tam contumelioſe tractatam eſſe à Græcis. Ilium petit cum vxore Hecuba, & liberis Hectore, Alexandro, Deiphobo, Heleno, Troilo, Andromacha, Caſſandra, Polyxena. Nam erant ei etiam alij filij ex concubinis nati, quos nemo ex regio genere dixit eſſe, niſi eos qui eſſent ex legitimis vxoribus. Priamus vt

Ilium

Ilium venit, ampliora mœnia extruxit, & ciuitatem munitiſſimam reddit. Et multitudinem militum ibi eſſe fecit, ne per ignorantiam opprimeretur, ita vt Laomedon pater eius oppreſſus eſt. Regiã quoq; ædificauit, & ibi Iouis aram, ſtatuamq; conſecrauit, tunc quando Ilio portas fecit: quarum nomina ſunt hæc, Antenoride, Dardanie, Ilia, Scea, Catumbria, Troiana. Et poſtquam Ilium ſtabilitum vidit, tempus expectauit. Vt viſum eſt ei iniurias patris vlciſci, Antenorem vocari iubet, dicitq; ei, ſe velle legatum in Graciam mittere, vt conqueratur graues ſibi iniurias ab his qui cum exercitu venerant, factas. Idem in Laomedontis patris nece, & in abductione ſororis Heſionæ, regniq; prædatione pertuliſſe: quæ omnia æquo ſe animo paſſurum, ſi tamen Heſiona ei reddatur. Antenor, vt Priamus imperauit, nauim conſcendit, & profectus venit in Magneſiam ad Peleum. Quem Peleus hoſpitio recepit triduo, die quarto interrogat eum ad quid venerit. Antenor dicit quæ à Priamo mandata erãt, vt Graios poſtularet, vt Heſiona tantum redderetur. Hæc vbi Peleus audiuit grauiter tulit, eo quòd ad eum pertinere videbatur: iubet eum de finibus ſuis diſcedere. Antenor nihil moratus, nauim aſcendit, ſed in Bœotiam iter fecit. Salaminiam aduectus eſt ad Telamonẽ: rogare cœpit eum, vt Priamo ſororem redderet, dicens

non eſſe dignum, in ſeruitute habere regis filiã. Cui Telamon reſpondit, nihil à ſe Priamo factum: quod virtutis cauſa donatum ſit, ſe nemini daturum, ob hoc Antenorem de inſula diſcedere iubet. Tunc nauem conſcendit, & in Achaiam peruenit. Inde ad Caſtorem & Pollucem delatus, cœpit ab eis poſtulare, vt Priamo ſatisfacerent, & Heſionam ſororem redderent. Caſtor & Pollux negauerunt iniuriam ab eis Priamo factam eſſe, & Laomedontem eos priorem læſiſſe. Antenorem diſcedere iubẽt. Inde Pylum ad Neſtorem venit, dixitq́; ei qua de cauſa veniret. Qui vt audiuit, cœpit Antenorẽ obiurgare: cur auderet in Græciam venire, cũ à Phrygibus prius Græci læſi eſſent. Vbi Antenor audiuit nil ſe impetraſſe, & contumelioſè Priamum tractari, nauim conſcendit, domũ reuertitur. Priamo regi demõſtrat, quomodo ab vnoquoque illorum tractatus ſit: ſimulq́; hortatus eſt regem, vt eos bello proſequatur. Continuò Priamus filios vocari iubet, & omnes amicos ſuos Antenorem, Anchiſen, Aenean, Vcalegontem, Talantum, Lampotem, Panthum, & omnes filios qui ex concubinis nati erant. Qui vt cõuenerunt, dicit ſe Antenorem legatum in Græciam miſiſſe, vt hi qui patrem ſuum necauere, in hoc ſibi ſatisfacerent, Heſionam remittendo: illos autem contumelioſè tractaſſe Antenorem, & nihil ab eis

impe

impetraſſe. Verùm quoniam ſuam voluntatem facere noluiſſent, videri ſibi, exercitum in Graciam mittit, qui pœnas reciperet ab eis, ne Barbaros Graci haberent in riſu. Hortatusq; eſt Priamus liberos ſuos, vt huius rei principes forent maximè Hectorem. Erat enim maior natu: qui cœpit dicere, ſe voluntatem patris executurum & Laomedontis aui ſui necem, & quaſcunq; iniurias Graci Troianis feciſſent vindicaturũ, ne id impunitum Graijs foret. Sed vereri, quòd non perficere poſſent quod conarentur, multos adiutores Gracia futuros, Europam bellicoſos homines habere: Aſiam ſemper in deſidia vitam exercuiſſe, & ob id claſſem non habere, Alexander cœpit cohortari, vt claßis præpararetur, & in Craciam mitteretur: ſe rei principem futurum, ſi pater vellet: in deorum benignitate ſe confidere, victis hoſtibus laude adepta, de Gracia domum rediturum eſſe. Nã ſibi in Ida ſylua quum venatum abiſſet, in ſomnis Mercuriũ adduxiſſe, Iunonẽ, Venerem, & Mineruam, vt inter eas de ſpecie iudicaret, Et tunc ſibi Venerem pollicitã eſſe ſi ſuam faciem ſpecioſam iudicaret, daturam ſe ei vxorem, qua in Gracia ſpecioſißima videretur. Vnde ſperare deberet Priamus, Venerem adiutricem Alexandro futuram. Deiphobus placere ſibi dixit Alexandri conſilium: & ſperare Gracos Heſionem reddituros, & ſatisfa

tisfacturos, ſi ut diſpoſitum eſſet, claſsis in Graciam mitteretur. Helenus vaticinare cœpit, Graios venturos Ilium euerſuros, parentes & fratres hoſtili manu interituros, ſi Alexander ſibi uxorem de Gracia adduxiſſet. Troilus minimus natu, non minus fortis quàm Hector, bellum geri ſuadebat, & nõ debere terreri verbis Heleni, quod omnibus placuit: claſſem comparari, & in Graciã proficiſci. Priamus Alexandrum & Deiphobum in Peoniam miſit, ut milites eligerent, & populum ad concionem venire iuberent. Commonefacit filios, ut maiores natu minoribus imperarent. Monſtrauit quas iniurias Graci Troianis feciſſent, ob hoc Antenorem legatum in Graciam miſiſſe, ut ſibi Heſionam ſororem redderent, & ſatis Troianis facerent. Antenorem contumelioſè ab eis tractatum: nec quidquam ab his impetrare potuiſſe. ob hoc placere ſibi, Alexandrum mitti cum claſſe in Graciam, qui aui ſui mortem & Troianorum iniurias vlciſcatur. Antenorem dicere iuſſit, quomodo in Gracia tractatus eſſet. Antenor hortatus eſt Troianos, ne horreſcerent ad debellandam Graciam fortes & alacriores ſuos fecit. Paucis demonſtrauit, qua in ipſa Gracia geſſerat. Priamus dicit, ſi cui diſpliceret bellum geri, ſuam voluntatem edicere. Tunc Panthus Priamo & propinquis prodit ea qua à patre ſuo Euphorbio audierat,

dicens

dicens: Si Alexander vxorem de Gracia adduxiſſet, Troianis extremum exitium futurũ. Sed pulchrius eſſe in otio vitam degere, quàm in tumultu libertatem amittere, & periculum inire. Populus Panthi autoritatem cõtempſit: Regem dicere iuſſere, quid fieri vellet. Priamus dixit naues eſſe præparandas, vt eatur in Græciam. Vtenſilia quoque populo non deeſſe ad eam rẽ faciendam, iuſſitq́ue vt ire parati eſſent. Populus conclamauit per ſe moram non eſſe, quo minus regis præceptis pareatur. Priamus illis magnas gratias egit, concionemq́ue dimiſit. At mox in Idam ſyluam miſit, qui materiem ſuccidérent, naues ædificarent. Hectorem in ſuperiorem Phrygiam miſit, vt exercitum pararet: & ita profectus eſt. Caſſandra poſtquam audiuit patris conſilium, dicere cœpit quæ Troianis futura eſſent, ſi Priamus perſeueraſſet claſſem in Græciam mittere. Interea tempus ſuperuenit naues ædificatæ ſunt. Milites ſuperuenerunt, quos Alexander & Deiphobus in Peonia elegerant. At vbi viſum eſt poſſe nauigare, Priamus exercitum ſuum alloquitur. Alexandrum exercitui imperatorem præficit, mittit cum eo Deiphobum, Aeneam, Polydamantem. Imperatq́ue Alexandro, vt primùm Spartam accedat, Caſtorem & Pollucem conueniat, & ab his petat, vt Heſiona ſoror reddatur, & ſatis Troianis fiat. Quod ſi negaſſ

negaſſent, continuò ad ſe nuncium mitteret, vt exercitum poſſit in Græciam mittere. Poſthac Alexander in Græciam nauigauit, adducto ſecum duce eo qui cum Antenore iam prius nauigauerat non multos ante dies, quibus Alexander in Græciam nauigauit. Et antequam in inſulam Cithream accederet, Menelaus ad Neſtorem in Pylum proficiſcens, Alexandro in itinere occurrit, & mirabatur regiam claſſem quò tenderet. Vtriq; occurrentes aſpexere ſe inuicem, inſcij quò quiſq; iret. Caſtor & Pollux ad Clitemneſtram ierant, ſecũ Hermionam neptem ſuam Helenæ filiam adducentes. Argis Iunonis dies feſtus erat his diebus, quibus Alexander in inſulam Cithream venit. Vbi ad fanum Veneris & Dianæ ſacrificauit. At hi qui in inſula erant, mirabãtur claſſem regiam, & interrogabant ab illis qui cum Alexandro venerant, qui eſſent, vel ad quid veniſſent, reſpondère, à Priamo rege Alexandrum legatum miſſum ad Caſtorem & Pollucem, vt eos conueniret. Helena verò Menelai vxor, quum Alexander in inſula eſſet Cithærea, voluit eum videre. Qua de cauſa proceſſit ad oppidum, quod eſt Helenæ : peruenitq; ad mare vbi Dianæ & Apollinis fanum eſt, vbi rem diuinam Helena facere diſpoſuerat. Quod vbi Alexandro nunciatum eſt, Helenam ad mare veniſſe, conſcius formæ ſuæ, in conſpectũ

eius

eius ambulare cœpit, cupiens eam videre. Helenæ nunciatum eſt, Alexandrum Priami regis filium ad Helenam oppidum, vbi ipſa erat, veniſſe, quem etiam illa videre cupiebat. Et quum ſe vtrique reſpexiſſent, ambo forma ſui incenſi, tempus dedere, vt gratias inuicem referrent. Alexander imperat, vt omnes ſint in nauibus parati. Nocte claſſem ſoluunt, de fano Helenam eripiunt, ſecum ducunt, & cum ea aliquas mulieres rapiunt. Dum oppidani vidiſſent Helenam raptam, diu pugnare cum Alexandro, nec Helenam eripere valuere. Quos Alexander fretus multitudine ſociorum ſuperauit, fanum expoliauit, homines ſecum inde quàm plurimos captiuos duxit, naui impoſuit, & ſtatim claſſem ſoluit, domum reuerti diſpoſuit in portum Tenedon peruenit, vbi Helenam mæſtam alloquio mitigauit, patriq; rei geſtæ nuncium miſit. Menelao poſtquam in Pylo nunciatum eſt, cum Neſtore Spartam profectus eſt ad Agamemnonem. fratrem miſit Argos, rogans vt ad ſe veniant. Interea Alexander ad patrem ſuum cum magna præda, peruenit, & rei geſte ordinem refert. Priamus gauiſus eſt, ſperans Græcos ob hanc cauſam recuperationis Helenæ ſororem Heſionam reddituros, & ea quæ à Troianis inde abſtulere Helenam mæſtam conſolatus eſt, eámque Alexandro vxorem dedit.

*dedit. Vt aſpexit Caſſandra Helenam, vati-
cinari cepit, memorans ea quæ antè prædixe-
rat. Quam Priamus abſtrahi & includi iuſsit.
Agammemnon poſtquam Spartam venit, fra-
trem conſolatus eſt, & placuit vt per totam
Græciam conqueſturi mitterentur ad conuo-
candos Græcos, & Troianis bellum indice-
rent. Conuenere autem hi: Achilles cum Pa-
troclo, Tlepolemus & Diomedes. Poſtquam
Spartam acceſſêre, decreuere iniurias Troiano
rum perſequi cum exercitu. Agamemnonem
imperatorem & ducem præficiunt. Tunc lega-
tos mittunt per totam Græciam, vt armati ad
Athenienſem portum cum nauibus venirent,
vt inde pariter Ad Troiam proficiſcantur, ad
defendendas ſuas iniurias. Caſtor & Pollux
iere, poſtquam audierunt Helenam ſororem
ſuam raptam nauũ aſcendere, & ſecuti ſunt.
Quum in littore Lesbio nauim ſoluerent, maxi
ma tempeſtate correpti, nunquam eos compa-
ruiſſe creditũ eſt. Poſtea dictum eſt, eos immor
tales factos. Itaq; Lesbios, nauibus eos vſq; ad
Troiam quæſitum eſſe, neq; horum veſtigia in-
uenta, renũciaſſe. Dares Phrygius qui hanc hi
ſtoriã ſcripſit, ait ſe militaſſe vſq; dũ Troia ca
pta eſſet: hoc ſe vidiſſe, quũ induciæ eſſent, pari-
ter prælio interfuiſſe. à Dardanis autem dixit
ſe audÿſſe, quũ interrogaretur, qua facie & na
tura fuiſſent Caſtor & Pollux. Fuere antè al-
ter*

ter alteri ſimilis, capillo flauo, oculis magnis, facie pura, benè figurati, corpore deducto. Helenam ſimilem illis, formoſam, animo ſimplici, blandam, cruribus optimis, notã inter duo ſupercilia habentem, ore puſillo. Priamum Troianorum regem vultu pulcro, magnum, voce ſuaui, aquilino corpore. Hectorem bleſum, candidum, criſpum, ſtrabum, pernicibus membris, vultu venerabili, barbatum, decentem, bellicoſum, animo magnum, ciuibus clementẽ, dignũ & amori aptum. Deiphobum & Helenũ ſimiles patri, diſsimiles natura: Deiphobum fortem, Helenum clementem, doctum vatẽ. Troilum magnum, fortiſsimum, pulcherrimũ aetate valentem, fortem, cupidum virtutis. Alexandrũ candidum, longũ, fortem, oculis pulcherrimis, capillo flauo & molli, ore venuſto, voce ſuaui, velocem, cupidum imperij. Aeneã rufum, quadratum, facundum, affabilẽ, fortem in conſilio, pium, venuſtũ, oculis hilaribus & nigris. Antenorẽ longum, gracilem, velocibus membris, verſutum, cautum. Hecubã magnã, aquilino corpore, pulchram, mente virili, iuſtam, piam. Andromacham oculis claris, candidam, longam, formoſam, modeſtam, ſapientem, pudicam, blandam. Caſſandram candidam, mediocrĩ ſtatura, ore rotundo, rufam, oculis micantibus, futurorum praeſciam. Polyxenam candidam, altam, formoſam, collo lon-

go, oculis venuſtis, capillis flauis & longis, compoſitam membris dignis, digitis prolixis, cruribus rectis, pedibus optimis, quæ forma ſua omnes ſuperaret, animo ſimplici, largam, dapſilem. Agamemnonem albo corpore, magnum, membris valentibus, facundũ, prudentem nobilem, diuitem. Menelaũ mediocri ſtatura, rufum, formoſum, acceptum, gratum. Achillem pectoroſum, ore venuſto, membris valentibus, magna vi brachiorum, benè criſpatum, clementem, in armis acerrimus, vultu hilari, largum, dapſilem, capillo mirteo. Patroclum pulchro corpore, oculis cæſijs, viribus magnis, verecundum, rectum, prudentem, dapſilem. Aiacem Oileum, quadratum, valentibus membris, àquilino corpore, iucundum, fortem, ſagacem. Aiacem Telamonium valentem, voce clara, capillis nigris, coma criſpa, ſimplici animo, in hoſtem atrocem. Vlyſſem firmũ, doloſum, ore hilari, ſtatura media, eloquentem ſapientem. Diomedem fortem, quadratum, corpore honeſto, vultu auſtero, in bello acerrimum, clamoſum, crebrò calidum, impatientem, audacem. Neſtorem magnum, naſo longo, longum, latum, candidum, conſiliarium, prudentem. Proteſilaum corpore candido, vultu honeſto, velocem, confidentem, temerarium. Neoptolemum magnum, viroſum, ſtomachoſum, bleſum, vultu bonum, aduncum,

oculis

oculis rotundis, ſuperciliosum. Palamedē gracilem, longum, ſapientem, animo magno, blandum. Podalirium craſſum, valentem, ſuperbum, triſtem. Machaonem magnum, fortem, certum, prudentem, patientem, miſericordem. Merionem rufum, mediocri ſtaturæ, corpore iucundo, vitioſum, pertinacem, crudelem, impatientem. Briſeidam formoſam, nec alta ſtatura, candidam, capillo flauo & molli, ſupercilijs iunctis, oculis venuſtis, corpore æquali, blandam, verecundam, animo ſimplici, & piam. Sic igitur claſſe ornata Græci Athenas peruenerunt. Agamemnon ex Mycenis cum nauibus numero centum. Menelaus ex Sparta nauibus numero ſexaginta. Archelaus & Protenor ex Bœotia nauibus numero quinquaginta. Aſcalafus & Ialmenus ex Orcomeno, nauibus numero triginta. Epiſtrofus & Schedius ex Phocide, nauibus numero quadraginta. Aiax Telamonius ex Salamina adduxit ſecum Teucrum fratrem, Bublationem, Amphimachum, Dorium, Theſium, Poliſenum, nauibus numero quadraginta. Neſtor ex Pilo nauibus numero LXXX. *Thoas ex Aetolia nauibus numero* LX. *Aiax Oileus ex Locris nauibus numero* XXXVII. *Anthippus, Phidippus, Thoas ex Alcedone nauibus numero* XXX. *Idomeneus & Meriones ex Creta nauibus numero* LXXX.

Vlyſſes ex Ithaca nauibus numero X L. *Emeleus ex Pyrgis, nauibus numero* X. *Proteſilaus & Protarchus ex Phylaca, nauibus numero* X L. *Podalirius & Machaon Aeſculapij filij Ectrici nauibus numero* X L I I. *Achilles cum Patroclo & Myrmidonibus ex Pithia, nauibus numero* L. *Tlepolemus ex Rhodo nauibus numero* I X. *Eurypilus ex Orcomeno, nauibus numero* L X. *Xanthippus & Amphimachus ex Clide, nauibus numero* X I I. *Polybœtes & Leontius ex Lariſſa, nauibus numero* X L. *Diomedes Eurypilus, Steneleus ex Argis, nauibus numero* L X X X. *Philocetes ex Melibœa, nauibus numero* V I I. *Cuneus ex Cypro nauibus numero* X X I. *Proteus ex Magneſia, nauibus numero* X L. *Agapenor ex Arcadia, nauibus numero* X L. *Mneſtheus ex Athenis, nauibus numero* L. *Creneus ex Pylo, nauibus numero viginti duabus. Hi, fuere duces Græcorum, numero ſexaginta nouem, qui adduxere naues numero* M C X L. *Poſtquam Athenas venere, Agamemnon duces in concilium vocat, collaudat, hortatur, vt quamprimum iniurias ſuas defendant. Rogat, ſi cui quid placeat: ſuadétque, vt antequã proficiſcerentur, Delphos ad Apollinem conſulendum de tota re mitti: cui omnes aſſentiũtur. Huic rei Achilles præficitur, & cum Patroclo proficiſcitur. Priamus vt audiuit quia hoſtes*

hoſtes parati ſunt, miſit per totam Phrygiam qui finitimos adducant excercitus, domiq́ milites cōparat, qui magno animo ſe defendant. Quum Achilles Delphos venisſet, ad oraculum pergit: & ex adyto reſpondetur, Græcos victuros, decimóque anno Troiam capturos. Achilles, res diuinas, ſicut imperatum eſt, fecit. Et eo tempore venerat Calchas à Teſtore natus, & diuina dona pro Phrygibus, à ſuo populo miſſus, Apollini portabat. Simúlque conſulit de regno rebusq́ ſuis Huic ex adyto reſpondetur, vt cum Argiuorum claſſe militū contra Troianos proficiſcatur, eosq́ ſua intelligentia iuuet, ne vel inde prius diſcedant, quàm Troia capta ſit. Poſtquam in fanum ventum eſt, inter ſe Achilles & Calchas reſponſa contulere: gaudentésque hoſpitio, amicitiam confirmant. Athenas vnà proficiſcentes perueniunt. Et Achilles eadem in concilio refert. Argiui gaudent, Calchantem ſecum recipiunt, claſſem ſoluunt. Quum eas tempeſtates ibi retinerent, Calchas ex augurio reſpondit vt hinc reuertantur, & in Aulidem proficiſcantur. Profecti perueniunt. Agamemnon Dianam placat, dicitq́ ſocijs ſuis vt claſſem ſoluant, ad Troiam iter faciant. Vtuntur duce Philocteta, qui cum Argonautis ad Troiam fuerat. Deinde applicant claſſem ad oppidum, quod ſub Imperio Priami regis erat, & id expugnant, prædaq́

facta, proficiſcuntur. Pòſt veniunt Tenedon, ibi omnes occidunt. Agamemnon prædam diuidit, concilium vocauit. Inde legatos ad Priamum mittit, ſi velit Helenam reddere, & prædam quam Alexander fecit reſtituere. Legati eliguntur Diomedes & Vlyſſes, ad Priamũ veniunt. Dum legati mandato parent, mittuntur Achilles & Telephus ad prædandam Myſiam. Ad Teuthrantem regem veniunt, prædamq́ faciunt. Teuthras cum exercitu ſuo ſuperuenit, quem Achilles fugato exercitu vulnerat: quem iacentem Thelephus clypeo protexit, ne ab Achille interficeretur. Eo tempore Telephus adhuc puer erat, à patre Hercule progenitus, à Teuthrante rege hoſpitio ſuſceptus eſt. Diomedem regem ferunt eo tempore vexatum, cũ equis potentibus & feris ab Hercule interfectum, Teuthrantiq́ regnum tradidiſſe totum: ob hoc eius filium Telephum ei ſuppetias veniſſe. Quod quum Teuthras intelligeret, tunc ſe eodem vulnere mortem effugere non poſſe, regnũ ſuum & Myſiam viuus Telepho tradidit, & eum regem ordinauit. Mortuum Telephus magnifice ſepeliuit. Achilles vt nouum regnum conſeruet, ſuadet: & plus iuſto exercitum adiuturum, ſi commeatus frumento quotannis ex eo regno aduehat, quàm ſi ad Troiam dimicaturus accedat. Itaq́ Telephus remanet. Achilles cum magno præda

cum

commercio ad exercitum Tenedon reuertitur. Agamemnoni & ſocijs rem geſtam narrat: illi collaudant induſtriam eius. Interea legati miſsi ad Priamum veniunt, mandataque Agamemnonis referunt, poſtulantes vt Helena *& præda reddatur, ſatisq́; regi fiat, vt pacificè diſcedant.* Priamus *iniurias Argonautarum cōmemorat,* Patris *interitū, Troia expugnationem, &* Heſion*æ ſororis ſeruitutem. Denique Antenorem legatum, quàm contumelioſè ab eis tractatus ſit.* Pacem *repudiat, bellum indicit, Græcorum legatos de finibus repelli iubet. Legati in caſtra Tenedon reuertuntur, renunciantes reſponſum. Res conſulto geritur. Aderant verò ad auxiliū* Priami *aduerſus ductores duces Græcorum, hi cum exercitibus ſuis, quorum nomina & prouincias inſinuandas eſſe duximus. E Ceiia,* P*andarus, Amphidraſtus. De Colophania, à ſuis Carijs, Amphimachus, Mneſtheus. De Lycia, Sarpedon, Glaucus. De Lariſſa,* Hipp*orthogus & Cupeſus. De Cironia, Remus. De Thracia,* Pyrus *et Alcamus. De* P*aonia, Paraſtemeſus, Terope⁹. De* P*hrygia, Aſcanius, Xāthippus,* Porcius*. De Flconea, Eufemeus. De Bæotia, Sanias, Aſimaus, et Foricus. De Buſtino, Epiſtropolis et Boccius. De* P*alacenia,* Phil*leminus. De Aethiopia,* P*erſes & Memnon. De Thracia,* H*eſeus & Archilogus. De Agreſtia,*

Adraſtus & Amphius. De Auzonio, Epiſtrophus. His ductoribus & exercitibus, qui cuncta parāda pararēt, præfecit Priamus principem & ductorem Hectorem: deinde Deiphobum, Alexandrum, Troilum, Aeneam, Memnonem. Dum Agamemnon conſulit de tota re, & ex Cormo aduenit Nauplÿ filius Palamedes, cum nauibus triginta: ille ſe excuſauit, morbo affectum Athenas venire non potuiſſe: qui veniret, quum primum potuerit. Illi gratias agunt, rogantq́ eum in conſilio eſſe. Deinde quum Argiuis non conſtaret, exeundi ad Troiam clàm noctu an interdiu facerent, Palamedes ſic iam detractionem reddit in lucē, in Troiam excenſionem fieri oportere, & manum hoſtium deduci. Itaque omnes ei aſſentiuntur, conſultè Agamemnonem exercitui præficiunt. Legatos ad Miſyam, caterosq́ locos mittunt, vt exercitui commeatus ſupportandos curent, Heſiodum, Demorantem, & Anium. Deinde exercitum ad concionem vocat, collaudat, imperat, hortatur: monet diligenter, vt dicto audientes eſſent. Signo dato naues ſoluunt, tota claſſis ad latitudinem accedit ad Troiam, littora Troiani fortiter defendunt. Proteſilaus in terram excurſionem facit, fugat, cadit. Cui Hectori obuiam venit, & eum interfecit, cateros proturbat: vnde Hector recedebat, ibi Troiani fugabantur. Poſtquam magna cædes vtrinq; facta

facta eſt, aduenit Achilles, totũ exercitũ in fugam conuertit, redegitq́ omnes in Troiã. Nox praliũ dirimit, Agamemnon exercitum totum in terram ducit, caſtra facit. Poſtero die Hector exercitũ ex vrbe educit, & inſtruit. Agamemnon contrà acri clamore occurrit, praliũ acre atque iracundũ geritur: nam fortiſsimus quiſque in primis cadit. Hector Patroclum occidit, & ſpoliatum ex acie accepit, Merionemq́ perſequitur & occidit. Quem quum ſimiliter ſpoliare vellet, Mneſtheus ſuperuenit, & Hectorem in fœmore vulnerauit. Qui ſaucius multa milia occidit: & feſtinauiſſet Argiuos in fugam vertere, niſi obuius illi Aiax Telamonius ſuperueniſſet. Aduerſus quem quum congrederetur, cognouit eum eſſe de ſanguine ſuo: erat enim de Heſiona ſorore Priami natus. Hoc pacto Hector à nouibus ignem reuocari iuſsit, & vtrique ſe inuicem remunerauere, & amici diſceſſere. Poſtera die Graci inducias petunt. Agamemnon Proteſilaum magnifico funere effert, cateroſq́ ſepeliendos curat. Achilles Patroclum plangit, Argiui ſuos. Achilles Patroclo ludos funebres facit. Dum induciæ ſunt, Palamedes non ceſſat ſeditionem facere: & indignum aiebat, Agamemnonem regem eſſe qui exercitui imperaret. Ipſe coram exercitu multa ſua oſtendit ſtudia, excurſionem facit, caſtrorum munitio-

 nem,

nem ſigni dationem, vigiliarũ circuitionem, librarũ ponderũmque dimenſionẽ, exercitusq́ instructionem. Hæc *quum à ſe orta eſſent, non æquum eſſe, vt quum à paucis imperium datum Agamemnoni eſſet, eũ omnibus qui poſtea veniſſent, imperare, quum præſertim omnes ſignum virtutis expectaſſent in ducibus ſuis. Dum Achiui de imperio inter ſe viciſſim certant, prælium poſt biennium repetitũ eſt. Agamemnon, Achilles, Diomedes, Menelaus exercitum educunt. Contrà* Hector, *Troilus, Aeneas occurrunt. Fit magna cædes, ex vtraque parte fortiſſimi cadunt.* Hector *Boetem, Archilochum, Protenorem occidit: nox prælium dirimit. Agamemnon duces omnes in conſilium vocat: ſuadet, hortatur, vt omnes in aciem prodeant, & maximè* Hectorem *perſequantur, qui de his aliquos fortiſſimos duces occidit. Mane autem facto,* Hector, *Aeneas, Alexander exercitum educunt. Omnes duces Argiuorum prodeunt. Fit magna cædes. Multa milia ex vtroque exercitu mittuntur Orco. Menelaus & Aiax Alexandrum perſequuntur. Quos reſpiciens Alexander, ſagitta Menelai fœmur transfigit. Ille dolore commotus, pariter cum Aiace Locro non ceſſauit eum perſequi. Quos vt vidit* Hector *inſtantes fratrem ſuum perſequi, ſuppetias laturus venit cum Aenea. Quem Aeneas clypeo protexit,*

& de

& de prælio ad ciuitatem abduxit. Nox prælium dirimit. Achilles cum Diomede poſtera die exercitum eduxit. Contrà Hector *& Aeneas aciem dirigunt. Fit magna cædes.* Hector *Orcomeneum, Oramenē, Palamonem, Epiſtrophum, Schedium, Delpenorem, Dorium, Polyxenum, duces occidit: Aeneas Amphimachum, Nerium: Achilles Euphemum,* Hippotem, *Aſterium: Diomedes Xandippum, Meſtem. Agamemnon vt vidit duces fortiſſimos cecidiſſe pugnam reuocauit. Troiani læti in caſtra reuertuntur. Agamemnon ſollicitus, duces in conſilium vocauit: hortatur vt fortiter pugnarent, neque deſiſterent, quoniam maior pars ex ſuis exuperata ſit, ſperare ſe exercitum ex Myſia quotidie superuenturum. Poſtera die Agamemnon totum exercitum, & omnes duces in pugnam prodire coëgit. Contrà Troiani duce* Hectore *aciem direxerunt. Fit magna cædes, acriter ex vtraque parte pugnatur, multa milia hinc & inde cadunt: nec differabatur pugna, ita vt continuis octuaginta diebus animoſè pugnatum ſit. Agamemnon vt vidit multa millia quotidie occidi, nec ſufficere mortuos ſepelire, miſit legatos ad Priamum, vt inducias ad triennium peterent. Vlyſſes & Diomedes legati ad Priamum veniunt, inducias ſicut imperatum eſt poſtulant, vt ſuos funerarent.*

vult

vulnerato curarent, naues reficerent, exercitum compararent, commeatum conueherent. Vlyſſes & Diomedes noctu ad Priamum legati vadunt, occurrit illis ex Troianis Dolon. Qui quum interrogaret, quid ita armati ad oppidum veniſſent: dixere ſe, ab Agamemnone legatos ad Priamum miſſos. Quos vt Priamus audiuit veniſſe, & deſiderium ſuũ expoſuiſſe, in conſilium omnes duces conuocat. Quibus refert, legatos veniſſe ab Agamemnone, qui inducias ad trienniũ peterent. Hectori ſuſpectum videtur, quòd tam longum tempus poſtulaſſent. Priam⁹ dicere imperat, quid cuique videatur. omnibus placitum eſt, inducias ad trienniũ dare. Interim Troiani mœnia renouant, ſuos ſaucios curant, & mortuos cum ingenti honore ſepeliunt. Tempus pugnæ poſt triennium ſuperuenit. Hector & Troilus exercitum educunt. Agamemnon, Menelaus, Diomedes, etiam ipſi exercitum educunt: fit magna cædes. Hector in prima acie Phidippum & Xantippum duces interficit. Achilles Liconiũ & Euphorbium occidit. Et cætera ex plebe multa milia ex vtraq; parte cadunt: acriter pugnatur diebus continuis triginta. Priamus vt vidit multos de ſuo exercitu cecidiſſe, mittit legatos ad Agamemnonem, vt inducias peterent menſibus ſex. Et ex conſilij ſententia Agamemnon concedit inducias. Vt autem prælij tempus aduenit

uenit, acriter per duodecim dies pugnatur. Multi duces fortiſsimi hinc & inde cadunt, plures vulnerantur, plurimi in ipſa curatione moriuntur. Agamemnon mittit ad Priamum legatos, & triginta dierum inducias poſtulauit, vt funerare mortuos ſuos poſsit. Priamus conſultè fecit, annuitque. At vbi tẽpus pugnæ ſuperuenit, Andromacha vxor Hectoris in ſomnis vidit, Hectorem non debere ea die in pugnã procedere: & quum ad eum viſum referret, hæc muliebria verba abijcit. Andromacha mœſta miſit ad Priamum, vt illum prohibeat ne ea die pugnaret. Priamus Alexandrum, Helenum, Troilum, & Aeneam in pugnã miſit. Hector vt iſta audiuit, multum increpans Andromacham, arma vt proferret popoſcit, nec retinere ſe vllo modo potuit. Tum planctu fœmineo oppidum concitat, ad Priamũ in regiã cucurrit, refert ea quæ in ſomnis viderat, velle Hectorẽ veloci ſaltu in pugnam ire. Proiectáque ad genua, aſtante filio ſuo Aſtyanacte, eum reuocare mandat. Priamus in pugnam omnes prodire iuſsit, Hectorem retinuit. Agamemnon, Achilles, Diomedes, Aiax Locrus, vt videre Hectorem in pugna non eſſe, acriter pugnauerũt, multosq́ue duces ex Troianorum numero occidere. Hector vt audiuit tumultum, Troianósque in bello nimis laborare, proſilijt in pugnam. Statimq́ue Idumeum

Obtr.

obtruncauit, Hiphilum ſauciauit, Leontheum occidit, Stenelei iaculo femur figit. Achilles vt reſpexit multos duces eius dextera cecidiſſe, animum in eum dirigebat, vt illi obuius fieret. Conſiderabat enim Achiles, niſi Hectorem occideret, plures de Græcorũ numero eius dextera perituros. Prælium interea acre colliditur. Hector Polybœtẽ ducem fortiſſimum occidit: dumq́ eum ſpoliare cœpit, Achiles ſuperuenit. Fit pugna maior, & clamor, ab oppido & à toto exercitu ſurgit. Hector Achillis femur ſauciauit. Achilles dolore accepto, magis eum perſequi cepit, nec deſtitit niſi occideret. Quo interempto: Troianos in fugam vertit, & maxima cæde eos vſque ad portas ſequitur. Cui tamen Mẽnon reſtitit, & inter ſe acriter pugnauerunt: leſi vterq́ diſceſſere. Nox præliũ dirimit. Achilles ſaucius de bello redit. Noctu Troiani Hectorem lamentabantur. Poſtera die Memnon Troianos educit, contra Græcorum exercitum. Agamemnon exercitum conſuluit, ſuadetq́ inducias duorum mẽſium poſtulare. vt ſuos vnuſquiſq́ ſepelire poſſit. Legati ad Priamũ proficiſcuntur: deſideriũ proſecuti ſunt, duorum menſiũ inducias accipiunt. Priamus Hectorem ſuorum more ante portas ſepeliuit, ludosq́ funebres facit. Dum induciæ ſunt, Palamedes iterũ non ceſſat de imperio conqueri. Itaq́ Agamẽnon ſeditionem excitat,

citat, & dicit ſe de ea re libenter laturum, vt quem vellet, imperaret. Poſtero die populum ad concionem vocat, negat ſe vnquam cupidum imperij fuiſſe: animo æquo ſe accipere ſi cui vellent dare: ſufficere ſibi exercitum Troiæ. Sed tamen Mycenis regnum habere. Iubet dicere, ſi cui quid placeat. Palamedes prodijt, ſuum ingenium oſtendit. Itaque Argiui imperium ei libenter tradunt. Palamedes Argiuis gratias agit, imperium accipit, adminiſtrat. Achilles vituperat imperij commutationem, induciæ exeunt. Palamedes ornatus exercitũ inſtruit, hortatur. Contrà idem fecit Deiphobus: pugnatur acriter à Troianis. Sarpedon Lycius cum ſuis impreſſionem in Argiuos facit, cedit, proſternit. Obuius ei fit Tlepolemus Rhodius: ſed inſtando pugnandoq́ male vulneratus cadit. Secundo Perſes Admeſtæ filius prælium reſtituis: diuq́ cum Sarpedone cominus pugnando, occiditur. Sarpedon quoq́ vulneratus de prælio recedit. Itaq́ per aliquot dies prælia fiunt. Ex vtraq́ parte multi ductores occiduntur, ſed plures à Priamo. Troiani legatos mittunt, inducias petunt, mortuos vtroſq́ ſepeliunt, ſaucios curant, fide data vltro citroq́ in oppidum & caſtra Argiuum commeant. Palamedes Agamemnonem, Demophoontem, & Athamantem ad Theſidas mittit, quos legatos Agamẽnoni præfecerat,

vt com

Vt commeatus compararent, & frumentũ de Myſia à Telepho acceptum ſupportent. Hi ſubueniunt ſeditioni, Palamedis proditionem narrant. Palamedes moleſtè fert. Agamemnon ait moleſtè non ferre, ſua voluntate eſſe factum. Naues onerandas curant. Palamedes caſtra munit, turribus circundat. Quærunt Troiani, quare exercitum exerceant, cur murum vrbis diligenter inſtaurent, foſſam & vallum addant, cæteraq; diligenter comparent. Poſtquam autem anni dies venit quo Hector ſepultus eſt, Priamus & Hecuba, Polyxena, cæteriq; Troiani ad Hectoris ſepulcrum profecti ſunt. Quibus obuius fuit Achilles, Polyxenam contemplatur, figit animum, amare eam vehementiſſimè cœpit. Tunc ardore compulſus, odioſam in amore vitam conſumit, & ferebat ægrè ademptum imperium Agamemnoni, ſibique Palamedẽ propoſitum cogentem. Igitur Phrygio fideliſſimo ſeruo mandata dat ad Hecubam, & ab ea ſibi vxorem Polyxenam poſcit: ſi dederit, ſe cum ſuis Myrmidonibus domum rediturũ. Quod quum ipſe fecerit, cæteros idem facturos. Seruus proficiſcitur ad Hecubam, conuenit, mandata dixit. Hecuba reſpondit velle, hoc pacto, ſi Priamo viro ſuo placeat: dum ipſa cum Priamo agat, ſeruum reuerti iubet. Agamemnon cum magno comitatu ad caſtra reuertitur. Hecuba cum Priamo de.

mo de conditione Achillis loquitur. Priamus reſpondit, fieri non poſſe: non quod eum indignum vel affinitate extremũ aſtimet, ſed ſi ei dederit, & ipſe diſceſſerit, cateros Graios non diſceſſuros: & iniquum eſſe, filiam ſuam hoſti coniungere. Quapropter ſi id fieri vellet, pax perpetua fiat, exercitus diſcedat, fœderum iura ſanciantur. Si id factum ſit, ſibi illum libenter filiam daturum. Itaq; Achilles vt conſtitutum erat, ſeruum ad Hecubam mittit, vt ſciat quid cũ Priamo egerit. Hecuba Priamo narrat omnia mandata: ſeruus hac Achilli refert. Achilles in vulgo quaritur, in vnius mulieris Helena cauſa totam Graciam Europamq; vaſtatam eſſe, tanto tempore tot milia hominum periiſſe, libertatem mãcipatam eſſe: vnde oportere fieri pacem, & exercitum reducere. Annus circumactus eſt. Palamedes exercitum ducit, & inſtruit Deiphobus. Contrà, Achilles iratus in pralium non prodit. Palamedes occaſione ductus, impreſſionem in Deiphobum facit, eumq; obtruncat: pralium acriter inſurgit, ab vtriſq; multa milia hominum cadunt. Palamedes in prima acie verſatur: hortaturq; pralium vt fortiter gerant. Contra eum Sarpedon currit, eumq; Palamedes interfecit. Eo facto latus in acie verſatur. Cui glorianti Alexander pari ſagitta colum transfigit. Phryges animaduertunt, tela coniiciunt,

atque ita Palamedes occiditur. Rege occiſo, Argiui cedunt cuncti, impreſsionem faciunt, in caſtra confugiunt. Troiani perſequuntur, caſtra oppugnant, naues incendunt. Achilli nunciatum eſt, diſsimulat. Aiax Telamonius fortiter defendit, nox prælium dirimit. Argiui in caſtris Palamedis ſcientiam, æquitatem, clementiam, bonitatem lamentabantur. Troiani Sarpedonem & Deiphobum miſerabiliter deflent. Neſtor qui maior natu erat, nocte ductores in concilium vocat, ſuadet hortari, vt imperatorem eligant: & ſi eis videtur eundem Agamemnonem minima cum diſcordia fieri poſſe. Item commemorat, dum fuerat imperator, quod res proſperè geſta ſint, ſatis fœlicem fuiſſe exercitum. Si cui quid aliud videatur, dicere ſuadet. Omnes aſſentiunt, Agamemnonem ſummum imperatorem præficiunt. Poſtero die Troiani alacres in aciem prodeunt. Agamemnon contrà exercitum educit: prælio commiſſo vterque exercitus inter ſe fugantur. Poſtquam maior pars diei tranſijt, in primis prodijt Troilus, cadit, deuaſtat, Argiuos in caſtra fugat. Poſtera die exercitum Troiani educunt contra Agamemnonem. Fit magna cædes, vterq; exercitus inter ſe pugnant, prælium acriter ſurgit, Multos duces Argiuorum Troilus interfecit. Pugnatur continuis diebus ſeptem. Agamẽnon inducias petit in duos

menſ

menſes. Palamedem magnifico funere effert, cæterosq́; duces ac milites ſepeliẽdos curat. Interea Agamemnon dum induciæ fiunt, mittit ad Achillem, Vlyſſem, Neſtorem, & Diomedem, vt rogent eum in bellum prodire. Achilles autem mœſtus, qui iam deſtinauerat in bellũ nõ prodire, ob id quod promiſerat Hecubæ, aut certè minus pugnaturum, quoniam Polyxenam intenſiſſimè amabat, cœpit malè eos accipere qui ad eum venerant: dicit ſe debere perpetuam pacem expoſtulare, pugnam negat. Agamemnoni renunciatur, quod ab Achille actum ſit, illum pertinaciter negare. Agamemnon omnes duces in conſilium vocat, exercitum quid fieri debeat conſulit, imperat dicere quid cuiq; videatur. Menelaus hortatur fratrem ſuum, vt exercitum in pugnam produceret: nec debere terreri, ſi Achilles ſe excuſauerit: ſed tamen perſuaſum ei vt in bellum prodeat, nec vereri ſi noluerit. Commemorare cœpit, Troianos non habere alium virum fortem ſicut Hector fuit. Diomedes & Vlyſſes dicere cœperunt, Troilum non minus quàm Hectorem virum fortiſſimum eſſe. Diomedi & Vlyſſi Menelaus reſiſtens, bellum geri ſuadebat. Calchas ex augurio reſpondit, debere pugnare, quòd ſuperiores Troianis fient. Tempus pugnæ ſuperuenit. Agamemnon, Menelaus, Diomedes, Aiax, exercitum ducunt

contra Troianos. Fit magna cædes, pugnatur acrier, vterq; exercitus in ſe ſauiunt. Troilus Menelaum ſauciat, multos interficit, cæteros paulatim perſequitur, nox prælium dirimit. Poſtera autem die Troilus cum Alexandro exercitum educit. Contra omnes Argiui prodeunt, acriter pugnatur. Troilus Diomedem ſauciat: in Agamemnonem impreſſionem facit, & ipſum ſauciat, argiuos cædit. Per aliquot dies pugnatur acriter, multa milia hominum ex vtraq; parte trucidantur. Agamemnon vt vidit maiorem partem exercitus ſe quotidie amittere, neq; ſufficere poſſe, petit inducias per ſex menſes. Priamus concilium cogit, indicat Argiuorum deſideria. Troiani renuunt debere dari tam longo tempore inducias, ſed potius impreſſionem fieri, naues incendi. Priamus quid cuiq; videatur, dicere imperat. Omnibus placitum eſt, debere fieri quod Argiui poſtulant. Priamus inducias dedit. Agamemnon honorificè ſuos ſepeliendos curat: Diomedem, Menelaum ſauciatos curat. Troiani ſuos æquè ſepeliunt. Dum induciæ ſunt, ex conſilij ſententia Agamemnon ad Achillem proficiſcitur, vt eum ad pugnam perſuaderet. Achilles triſtis rogare cœpit, ſe non proditurum, ſed pacem peti oportere. Conqueri cœpit quod Agamemnoni nihil negare poſſit, tamen quum tempus pugnæ ſuperueniſſet, ſe milites ſuos miſſurum,

ipſum

ipſum excuſatum habere. Agamemnon ei gratias condignas egit. Tempus pugnæ ſuperuenit, Troiani exercitum ſuum educunt. Cōtrà Argiui prodeunt. Achilles primò Myrmidones inſtruit, ad Agamemnonem paratos mittit. fit pugna maior, acerrimè ſæuitur. Troilus enim in prima acie Argiuos cædit, Myrmidones verò fugat, impreſsionem vſq; ad caſtra Argiuorum facit. Multos hinc inde occidit, plurimos acriter ſauciat. Aiax Telamonius obſtitit. Troiani victores in oppidum reuertuntur. Poſtera die Agamemnon exercitum educit, omnes duces & Myrmidones prodeunt. Contrà verò Troilus in aciem lætus exiuit. Prælio commiſſo vterq; exercitus inter ſe dimicat, acriter pugnatur, multa milia hominum ex vtraq; parte cadunt. Troilus Myrmidones perſequitur, ſternit, fugat. Agamemnon vt vidit ex ſuis partibus multos occiſos, inducias in dies triginta petit, vt ſuos funerare poſſit. Priamus inducias dedit, ſuosq́; ſepeliendos curat. Tempus pugnæ ſuperuenit. Troiani exercitum educunt. Contrà Agamemnon omnes duces in pugnam coëgit. prælio commiſſo fit magna cædes, acriter pugnatur. Poſtquam primum tempus diei tranſijt, prodit in primo Troilus, cædit, proſternit. Argiui fugam cum clamore fecerunt. Achilles vt animaduertit

Troilum iracundè ſæuire, & Argiuis inſultare, ſimulq́ue ſine intermiſſione Myrmidones proſternere, procedit in bellum. Quem Troilus continuò excepit, & ſauciat. Achilles de prælio ſaucius redit, pugnatur continuis diebus ſex. Die ſeptimo dum vterq; exercitus prælio facto inter ſe fugantur, Achilles qui aliquibus diebus vexatus in pugnam non prodierat, Myrmidones inſtruit. Hortatur, alloquitur vt fortiter impreſſionem in Troilum faciant. Poſtquam pars diei tranſit, prodijt Troilus ex equo lætus. Argiui maximum clamorem faciunt. Myrmidones ſuperuenere, impreſſionē in Troilum faciunt, de quorum numero multi à Troilo occiduntur. Dum acriter pugnatur, equus Troili vulneratus corruit, Troilum implicitum excutit. Tum citò Achilles adueniens eum occidit, & de ipſo prælio eum trahere cœpit, quod Achilles interuentu Memnonis complere non potuit. Adueniens enim Memnon, & Troili corpus eripuit, & Achillem vulnere ſauciauit. Achilles de prælio ſaucius redit. Memnon inſequi eum cœpit cum multis. Quem Achilles vt reſpexit, ſubſtitit: curato vulnere, & aliquandiu præliatus, Memnonem multis plagis occidit, & ipſe vulneratus ab eo ex prælio receſſit. Poſtquam ductor Perſarum occiſus eſt, reliqui in oppidum confugêre, prælium nox dirimit. Clauſis portis, poſtera die

ra die à Priamo legati ad Agamemnonem miſſi ſunt, qui dierũ viginti inducias peterent: quod Agamemnon conceſſit. Priamus igitur Troilũ, Memnonemq́ magnifico funere effert: cæterosq́ milites vtrinq́ ſepeliendos curant. Hecuba mœſta, quòd duo filij eius fortiſſimi Hector & Troilus ab Achille interfecti eſſent, conſilium muliebre temerarium inijt ad vlciſcendum dolorem. Alexandrum filium acceſſit, hortatur vt ſe & ſuos fratres vindicaret, inſidias Achilli faceret, & eum nec opinantem occidat: quoniam ad ſe miſerit, & rogauerit vt ſibi Polixenam daret in matrimonium, ſe ad eum miſſuram Priami verbis, vt pacem fœdusq́ inter ſe confirmarent. Conſtituunt in fano Apollinis Tymbræi, quod eſt ante portam, eò Achilli venienti, colloquuturoq́ inſidias collocari ſibi ſatis viſum eſſe ſi eum occiderit. Quod tentaturum ſe Alexander promiſit. Noctu eliguntur de exercitu fortiſſimi, & in fanum Apollinis collocantur, ſignum accipiunt. Hecuba ad Achillem, ſicuti condixerat, nuncium mittit. Achilles lętus Polyxenam amans, poſtera die ad fanum ſe cõſtituit venturum. Interea Achilles conſequenti die cum Antilocho filio Neſtoris ad conſtitutum venit, ſimulq́ fanum Apollinis ingrediebatur. Vndiq́ inſidias fieri Paris hortatur, tela conijciunt. Achilles, cum Antilocho brachio ſini-

 ſtro

ſtro chlamyde inuoluto, enſes exerere. Exinde Achilles multos occidit. Alexander Antilochum interemit, ipſumq́ Achillem multis plagis confodit. Ita animā ex inſidijs, nequicquam fortiter faciens, amiſit: quem Alexander feris & volucribus proijci iubet. Hæc ne faciat, Helenus rogat, & ſuis tradi. Quorum corpora accepta Argiui in caſtra tulere. Agamemnon eos occiſos magnifico funere effert: Achilliq́ ſepulchrum vt fieri liceret, à Priamo inducias petit, ibiq́ ludos funebres facit. Deinde concilio prouocat Argiuos, alloquitur, vt ea quæ Achillis eſſent, Aiaci propinquo eius commendarent. Tunc ſic Aiax ait: Quum filius Neoptolemus ei ſuperſit, neminem æquius habere quàm eum: oportere ad pugnam accerſiri, eiq́ vniuerſa quæ patris erant reſtitui. Cōcilio inde placuit, vt detur negotium Menelao: qui Scyrum proficiſcitur ad Lycomedem auum eius, imperatq́ vt nepotē ſuum mittat. Quod Lycomedes Argiuis libenter conceſſit. Poſtquam induciæ tranſactæ ſunt, Agamemnon exercitū eduxit, inſtruit, hortatur. Contrà Troiani ex vrbe prodeunt, prælium committitur. In prima acie Aiax nudus verſatur, clamore magno orto. Multi ex vtraq́ parte cadunt. Alexander arcum tetendit, multos interficit, Aiacis latus nudum transfixit. Aiax ſaucius Alexandrum perſequitur: nec deſtitit, niſi

niſi eum occideret. Aiax feſſus vulnere in caſtra refertur. Sagitta exempta moritur. Alexandri corpus ad vrbem portatur. Diomedes virili animo impreſsionem in hoſtes facit. Phryges feſsi ad portas confugiunt, quos Diomedes vſque in vrbem perſequitur. Agamemnon exercitum circa oppidum duxit, & tota nocte circa murum ſedit, alterna vice vigilias agit. Poſtera die Priamus Alexandrum magnifico funere effert: quem magno vlulatu Helena proſecuta eſt, quoniam ab eo honorificè tractata ſit. Quam, Priamus & Hecuba vt filiam aſpexere, & diligēter curauere, quòd nūquam Troiam deſpexiſſet, nec Argiuos deſideraſſet. Poſtera die Agamemnon exercitum cœpit ante portas inſtruere, & Dardonos ad prælium prouacare. Priamus contrà iuſsit vrbem munire & interim ſubſiſtere vſq; dum Penteſilea cum Amazonibus ſuperueniret. Penteſilea poſtea ſuperuenit, exercitum contra Agamemnonem eduxit. fit prælium ingens per aliquot dies, diu pugnatur. Argiui fugantur in caſtra, opprimuntur. Cui vix Diomedes obſtitit, alioquin naues incendiſſet Argiuorum, & vniuerſum prælıū deuaſtaſſet. Prælio direpto, Agamemnon in caſtris ſeſe continuit. Penteſilea verò quotidie prodit, deuaſtat Argiuos, in bellum prouocans. Agamemnon ex conſilio caſtra muniuit, & in bellum non prodiuit,

Vſq; dum Menelaus veniret. Menelaus à Scyro venit, arma Achillis Neoptolemo filio eius tradit. Quæ quum accepiſſet, in Argiuorum caſtris vehementer circa patris tumulum lamentatus eſt. Penteſilea ex more prælium inſtruxit, & vſq; Argiuorum caſtra proceſſit. Neoptolemus Myrmidonum princeps, contrà aciem duxit, Agamemnon exercitum inſtruit, pariter concurrunt. Neoptolemus ſtragem fecit, occurrit Penteſilea, & fortiter in prælio verſatur. Vtriq; per aliquot dies acriter pugnauerunt, multos vtriq; occiderunt. Pēteſilea Neoptolemum ſauciat. Ille dolore accepto, Amazonum ductricem Penteſileam obtruncat. Eo facto totum exercitum Troianorum in vrbem fugere fecit. Statim Argiui cum omni exercitu murum circundant, ita vt foras Troiani exire non poſſent. Hoc poſtquam Troiani videre, Antenor, Polydamas, Aeneas ad Priamum veniunt. Agunt cum eo, & conſilium quærunt, vt deliberent quid de fortunis futurum ſit. Priamus conſilium conuocat, quid poſtularent iubet eos dicere, & quid deſiderēt. Antenor memorat, principes defenſoresq; Troiæ, cæterosq; natos eius cum aduenis ductoribus interfectos: Argiuorum principes remanere fortiſsimos, Agamemnonem, Menelaum, Neoptolemum, non minus fortiſsimum quàm pater eius fuit: Diomedem, Aiacem Locrum

cæte

cæterosq́ complures ſummæ prudentiæ, Neſtorem, Vlyſſem. Contrà, Troianos clauſos & obſeſſos, & penè contritos. Suadet potius eſſe, vt Helena his reddatur, & ea quæ Alexander cum ſecũs attulerat: & pax fiat. Poſtquam multis verbis de pace concilianda ſatis fecerunt, ſurgit Amphimachus filius Priami adoleſcens fortiſſimus: malisq́ verbis Antenorem adortus eſt, eosq́ qui conſenſerant, improperare eis facta eorum: ſuadere potius educendum exercitum, & irruptionem in caſtra faciendam, vſque dum vincant, aut victi pro patria occumbant. Poſtquam finem fecit, exurgit Aeneas, lenibus mitibusq́ verbis Amphimacho repugnat, ab Argiuis pacem petendam magnopere perſuadet. Poſtquam dicendi finis factus eſt, Priamus magno animo ſurrexit, ingerit multa mala Antenori & Aeneæ: eos belli appetendi ductores fuiſſe, vt legati in Græciam mitterentur, quum ipſe quoque Antenor legatus redierit, & renunciauerit ſe contumelioſe tractatum eſſe, & ipſe bellum ſuaſerit. Deinde Aeneam, qui cum Alexandro Helenam, & prædam de Argiuis nõ modicam extraxit: quapropter certum ſibi eſſe, pacẽ non fieri. Statimq́ imperauit, vt hi omnes parati eſſent, vt quum ſignum daret portis irruptionẽ facerent, aut vincere mori'ue ſibi certum eſſe. Hæc poſtquam locutus eſt, con-

cilium

cilium dimiſit, Amphimachum ſecum duxit, dixitq́; ei: Vereri ſe ab his qui pacē ſuadebāt, ne oppidum prodant, eosq́; habere multos de plebe qui vnà ſentirent, opus eſſe eos interfici. Quod ſi hoc factum fuerit, ſe eſſe patriam defenſurum, Argiuosq́; ſuperaturum. Simulq́; rogat vt ſibi fidelis & audiens, paratusq́; cum armatura eſſet, vt ſine ſuſpicione fieri poſſit. Simulq́; ſuaſit Amphimachus, ad cœnam eos vocari diuinamq́; rem facturū, & ita inſidiјs circumuenturum. Amphimachus ita ſe facturum promiſit, & ab eo diſceſſit. Eodē die conueniunt Antenor, Polydamas, Vcalegon Amphidamas, Dolon: dicunt ſe mirari regis pertinaciam, quum patriam & comites perire malit, quam pacem facere. Antenor ait, ſe inueniſſe quod ſibi & illis in cūmune proſpiciat, ſi ſibi fides ſeruaretur. Omnes fidem obſtringunt. Antenor vt vidit ſe obſtrictum, mittit ad Aeneam, dicens, patriam eſſe prodendam, & ſibi ſuisq́; cauendum eſſe ad Agamemnonem de his rebus aliquem eſſe mittendum, qui id ſine ſuſpicione curet: maturandum eſſe. Animaduertiſſe Priamum iratum, quia ei pacem ſuaſerit, de cōſilio ſurrexiſſe, & vereri ne quid noui conſilij ineat. Itaque omnes promittunt: ſtatimq́; Polydamantem, qui ex his minime inuidioſus erat, ad Agamemnonem clàm mittunt. Polydamas in caſtra Argiuorum peruenit

venit, Agamemnonem cõuenit, dixitq́; ea quæ ſuis placerent. Agamemnon clàm nocte omnes in concilium conuocat, & refert ea quæ audiuit: quid cuique videatur, dicere iubet. Inde omnibus placitum eſt, vt fides proditoribus ſeruaretur. Vlyſſes & Neſtor vereri ſe dixere, hãc rem ſubire. Neoptolemus hos refutat, inter ſe certant. placitum eſt, ſignum à Polydamante exigi. Et idipſum per Sinonem ad Aeneam, & Anchiſem, & Antenorem mittit. Sinon ad Troiam proficiſcitur. Et quia nondum claues portæ Amphimachus cuſtodibus tradiderat, ſigno dato Sinon vocem Aeneæ & Antenoris audiendo confirmatus, Agamemnoni renunciat. Tunc placitum eſt omnibus fidem dari fœdere firmari, iureiurando, ſtringi, eo pacto vt ſi oppidum proxima nocte tradidiſſent, Antenori, Aeneæ, Vcalegoni, Polydamanti, Doloni, nec non liberis, coniugibus, propinquis, amicis, ſuisq́; omnibus fides ſeruaretur, & ſua cauſa omnia ſibi liceat habere. Pacto confirmato, iureiurando adſtricto, ſuadet Polydamas, noctu exercitum ad portam Sceam adducant, vbi extrinſecus caput equi ſculptum eſt, ibi præſidia habere, noctu Antenorem & Anchiſem exercitui Argiuorum portam reſeraturos, eisq́; lumen prolaturos. Id ſignum eruptionis fore dicunt, quòd ibi præſto forent qui ad regem eos ducant. Poſtquam pacta da-

ta ſunt, Polydamas in oppidum redijt, rem per actam denunciat, dicit Antenori & Aeneæ, cæteriſq; quibus placitum erat, ut ſuos omnes adducant, & noctu Scaam portam aperiant, lumen oſtendant, exercitum inducant. Antenor & Aeneas noctu ad portam præſto fuere, Neoptolemum ſuſceperunt, exercitui portam reſerauere, lumen oſtendere, fugã præſidio ſibi ſuiſq; omnibus prauidere. Neoptolemus præſidium dat. Antenor eum in regiam duxit, ubi Troianis poſitum præſidium erat. Priamum perſequitur, quem ante aram Iouis Hercei obtruncat. Hecuba dum fugit cum Polyxena, Aeneas occurrit. Polyxena ei ſe tradidit, quam Aeneas ad patrem Anchiſem abſcondit. Andromacha & Caſſandra in ædem Mineruæ ſe occultant. tota nocte non ceſſant Argiui deuaſtare, prædamq; facere. Poſtquàm dies illuxit, Agamemnon omnes duces in arcem conuocat, dijs gratias agit, exercitum collaudat, omnemq; prædam iubet in medio reponendam, quam omni exercitui æquè partitus eſt: ſimulq; exercitum conſulit, an placeat Antenori & Aeneæ, qui patriam prodiderint, fidẽ ſeruari. Exercitus omnis conclamat, placere ſibi conuocatiſq; omnibus, uniuerſa quæ erant reddiderũt. Antenor rogat, Agamemnonẽ, ut ſibi loqui liceret. Agamẽnon dicere iubet. Mox ut loqui cæpit, primò omnibus Graijs iuuenib⁹

gra

gratias egit, ſimulq́ commemorat Helenum & Caſſandram pacem ſemper patri ſuaſiſſe, Achillemq́ ſuaſu Heleni ſepultura conditum fuiſſe Agamemnon ex conſilij ſententia Heleno & caſſandra libertatem reddidit. Helenus Agamemnonem pro Hecuba & Andromacha deprecatur, commemoratq́ ſemper ab his eſſe dilectum. etiã his ex conſilij ſententia libertas conceſſa eſt. Interea pradã omni exercitui diuiſit, dijs gratias egit, hoſtias immolauit, & quinto die ſtatuit iter pergere. Vt autẽ dies profectionis aduenit, tẽpeſtates magnæ exortæ ſunt, & per aliquot dies remanſere. Calchas reſpondit, inferis ſatisfactũ non eſſe. Neoptolemo in mentem venit, Polyxenam, cuius cauſa pater eius perierat, in regia nõ eſſe inuentã. Agamẽnonẽ poſcit, conqueritur, exercitum accuſat, Antenorem accerſiri iubet, imperat vt diligenter eam inquireret, inuentamq́ ad ſe adduceret. Mox Antenor veniens ad Aeneam, & Polyxenam ab eo abſconſam ſuſcipiens, ad Agamemnonem eam duxit. Agamemnon Polixenam Neoptolemo dedit, quam accipiens ad tumulum patris iugulauit. Tunc Agamemnon iratus Aeneæ quod Polyxenam abſconderat, cum omnibus ſuis à patria protinus diſcedere iubet. Aeneas cum ſuis proficiſcitur, Antenori terram tradidit. Agamemnon profectus eſt de vrbe, victoria ſibi conceſſa. Helena poſt aliquot

dies mœſta magis quàm antè, domum reporta tur cum ſuo Menelao. Helenus cum Caſſandra ſorore, & Andromacha Hectoris fratris vxore, & Hecuba matre, Cherroneſum petit. Hactenus Dares Phrygius quæ geſta ſunt literis mandauit: nam ipſe ibidem cum Antenoris factione remanſit. Pugnatum eſt annis X. *menſibus* VI. *diebus* XII. *Ad Troiam corruere ex Argiuis, ſicut Dares ſcribendo traddidit, 886. milia. Ex Troianis vſque ad oppidum proditum, 676. milia. Aeneas nauibus profectus eſt, in quibus Alexander in Græciam ierat, numero 22. Quem omnis ætas ſecuta eſt hominum, in milibus tribus & 400. Antenorem ſequuti ſunt duo milia & quingenti. Helenum & Andromacham mille ducenti. Hucuſque Daretis hiſtoria perſcripta eſt. Qui Troianorum, Græcorum principes occidère, denotantur: Hector Proteſilaum, Patroclum, Merionem, Boetem, Archilochum, Protenorem, Deipenorem, Dorium, Polyxenum, Phidippum, Xantippum, Leontem, Polibœtum, Carpedontem, Lepodemon, Luſorē, Epiſtrophum, & Schedium, Maimentum, Palamonem: Aeneas Amphimachum, Nireum: Alexander Palamedem, Antilochum, Aiacem. Aiax Telamonius, & Alexander, mutuis vulneribus ſe occidère. Qui etiam Græcorum & Troianorum duces occidère, literis ſubter notantur. Achilles Eu-*

phe

phemium, Hippotum, Plebeum, Aſterium, Liconium, Euphorbium, Hectorem, Memnonem: Neoptolemus Pentheſileam, Priamũ, ad tumulum patris Polyxenam iugulauit: Diomedes Xantippum, Mnestheum, Epiſtrophum Orcomeneum.

FINIS.

LIBANII SOPHISTAE DECLAMATIO

SVB PERSONA MENELAI, *pro concione Troianorum, Helenam & res repetẽtis, ni reddant, armis iniuriam vlturum ſe denuntiantis.*

interprete.

SI QVIDEM *Paris, viri Troiani, vllam æqui boniq; rationẽ habere voluiſſet, nihil in præſenti opus erat, neque concione, neque armis, neque legatione: ſed tum nos domi rebus omnibus integris verſaremur, tum veſtræ vobis fortunæ in tuto conſiſterent. At poſteaquam ille rectum poſthabuit voluptati, appulimus, Troiani, non quò quempiã iniuria*

violemus, ſed vti quæ noſtra ipſorũ ſũt recipia mus, vtiq; ſi licebit. Itaq; Græcorũ quidẽ exercitũ è mœnibus nimirũ conſpicitis, ac multitudinẽ oppido quàm ingentẽ, & apparatũ haud mediocrẽ. Nos tamẽ adeò cauendũ nobis, proſpiciendũq; putauimus, ne quid præter æquũ cõmitteremus, vt quũ arma in prõptu ſint verbis prius vti maluerim⁹: vt ſi quod ius eſt, id poſtulatione cõſequimur, protinus hinc faceſſamus: ſin minus, tũ verò quæ proxima ſunt experiamur. Neq; enim noſtri eſt inſtituti, illico ad manus venire: neq; rurſum fieri poteſt, vt irrita legatione dimiſſi, conquieſcamus. Vobis iam in manu eſt, vtrũ malitis Paridis voluptatẽ veſtra ipſorũ anteponere incolumitati, an cũ Helena ſimul & bello liberari. Nã ad hunc vſq; diem rationẽ vni Paridi imputamus: neq; vllã iniuriarũ in vos partẽ, ad cõmunẽ Troianorũ populũ autorẽ referimus. Quanquã mox concilij præſentis exitus, aut hãc noſtrã cõfirmabit opinionem, aut certe palàm faciet, facinus quidẽ proprium illius eſſe, cæterũ conſiliũ cõmune omnium. In hoc enim apparebit vos Alexandri factis cõmunicare, ſi in dicẽdis ſentẽtijs illi ad gratiã obſecũdabitis. Sin verò præter illius ſententiã, quod æquũ rectũq; eſt, id ſtatuere voletis, ita demũ in eo crimẽ omne circunſcribetur. Ac mihi quidẽ ea ſemper fuit cõſuetudo, ne quibus omnino de rebus orationẽ in longũ proferrem

idq;

idq; adeò mihi rectè videor facere. Nā pro cau ſa min⁹ æqua, ne exordiar quidē dicere. Bonis autē cauſis, & breuē orationē ſufficere arbitror. Reor autē, etiā ſi aliàs verboſior eſſe cōſueſſem, tamē in præſenti negotio oportere ad quāpauciſsima ſermonē cōtrahi. Hoc enim vel ex omnibus vnū eſt huiuſmodi, vt nihil operoſum, nihil magnū poſtulet, quum liceat aduerſarium ſimplici, nudaq; rogatiōe cōuincere. Ac mihi iā per Iouem hoſpitalem, reſpōde Pari, an nō tuliſti, quæ ad te nō pertinebant? Igitur reſtitue. Tuliſti per iniuriā? Igitur & pœnā debes. Videlicet è duobus alterum neceſſe eſt, aut doceas te nihil abſtuliſſe, aut ſi fateris iſtud, deſinas etiā velle defendere. Quod autem me ſpoliaris ijs, quæ mihi erant chariſsima, ne dignaberis quidem inficiari. Audio enim te ex malefactis laudē quoq; quærere. Id quū ita habeat, æqui honeſtiq; ratio dictabat, vt ab noſtris tēperares. Ad quæ tu quidē cōmuni hoſpitū lege admiſſus plus quàm hoſtilia repoſuiſti. Neque enim exiſtimetis eū palàm in nos ſtructis inſidijs rē tātā potuiſſe. Neq; verò aut illū vſq; adeò ſtrenuum eſſe, aut nos in tantum oſcitabundos, ac ſupinos, vt ille cū denuntiatione talia facturus fuerit, nos autē ſi præſciſſemus ea fuerim⁹ paſſuri. Sed quēadmodū res acta ſit, audita. Paris enim eā nō vt habet, ſed quatenus ſibi iudicauit cōducere, eaten⁹ forſitā vobis retulit, mēdacium male

ficio tegens. Nemo ſiquidem eorum qui peccarunt, culpā agnoſcit. Quin potius modis omnibus verum peruertunt: pariter agentes, vt tum ex ſcelere plus commodi ferant: tum ex inficiatione probi, frugiq́ue habeātur. Res igitur ex preparato confecta eſt ad hunc modum: Appulit in Laconicā Paris cultu quidē ac ſpecie non illiberali viſendus: tum famulitiū adducens, vnde coniÿceres eū haudquaquā de plebeiorū eſſe ſorte. Vt verò Spartā ingreſſus eſt, præter alia, præcipue mira in obuium quēque comitate vtebatur, non mediocrē probitatem, atque modeſtiā adſimulans. Deſiderabat autem hoſpitiū. Quæ ſimul atque audiſſem, meas, inter alios partes, potiſsimū eſſe ducens, hoſpiti omnia ſuppeditare, familiā apperui, & ad ea quæ mihi ſunt chariſsima, volens lubēsque induxi, nempe vxorē & filiam, nihildum horū cogitans, Troiani, quæ poſt mihi acciderunt. Ratus enim Iouē eius negotÿ præſidē, & conciliatorem eſſe, perſuaſerā mihi pari erga Deū religione futuros, & qui hoſpitē excepiſſet, & qui excipientis humanitatē fuiſſet expertus, multoq́ue adeò maiore hūc qui fuiſſet acceptus: nimirum quò plus cōmodi cepit is, qui beneficio adiutus eſt, præ hoc qui beneficiū præſtitit. Velut & in præſentia quanto putatis animo ſuſpicimus, & obſeruamus Antenorē hūc virū excellentiſsimum, cui quā optimè & cupimus & precamur, nihilq́ue minus

minus velimus quā eiuſmodi quidpiā in ſua illi familia cōtingere. Itidē & tum hoſpitē iuſta comitate, benignitateq; proſequebar. Prodeat Paris, dicatq; nū quare opus habuit, quā non acceperit. Nū quando diuturni ipſius conſuetudinē moleſtius ferre viſi ſumus. Nunquid ſeu magnū, ſeu paruū, nō praberi ſenſit? Nunc ubi parſimoniā noſtrā aut ſordes animaduertit, quā dānarit? Num quā in ſeſe iniuriā deprehendit? Si quid omnino his de rebus incuſat, eloquatur, doceat, & nos vix milleſimā partē eorū quibus eramus digni paſſos eſſe fatebimur. Verū haudquaquā poſsit, eoq; nec aſſurgit. Nos itaq; quū incuſtodite atq; inobſeruanter ageremus, videlicet tāquā cum amico iā & familiari, nobisq; noſtra fiducia ſecuritatem attuliſſet: id quod & reliquis erga quemlibet conſueuit accidere: quod his in rebus fas iusq; ſuadet, id omne, Troiani, diuerſam in partem tranſtulit. Proq; humanitate maleficium, pro hoſpitalitate maleuolentiā, proq; hoſpitio rapinā pro honore contumeliā pro fide crudelitatem repoſuit. Neq; Deos metuēs, neq; eos quorū erat expertus benignitatē reueritus, ne veſtra quidem cauſa pudeſcens, aut Priami patris, quē audimus religionis ac numinū egiſſe cura, ac planè ſollicitū fuiſſe, vt ne quid delinquere videretur. Hæc omnia, atq; his etiam plura pro minimo ducens, vxorē meā rapuit. Inſuper & pecunia

uim aſportauit, ut de famulis interim, multisq́ꝫ præterea dicere ſuperſedeã. Quorſum enim attinet, hæc perſequi ad longum, apud eos qui ipſi liquidò norunt? Nãqꝫ ex ijs quæ huc deportauit, ſatis oſtẽdit quãtum rerum à nobis abſtuliſſet. ne nunc quidẽ aliunde quã m noſtris dãnis diues eſt. Quod ſi quid uelit palã indignitatem negotij pernoſcere, nihil alio quopiã mortalium eguerit, tãtùm ipſius Alexãdri domum adeat, eumq́ꝫ ad hunc percõtetur modum: Mulierculã iſtã cedò, unde tandẽ nactꝰ poſſides? Num quẽ admodum pater tuus matri tuæ conuixit, itidẽ tu quoqꝫ Helenã domi habes coniugij iure ductã? Nimirum aut facti pudẽs mentietur, aut uera loquens, maleficium confitebitur. Neqꝫ uerò quẽquã ueſtrum oportet offendi, ſi libera noſtra uideetur oratio. Primum, neqꝫ nos, quæ par eſt, conſequemur, neqꝫ uos quæ oportet cognoſcetis niſi negotium, ut geſtum eſt ita narretur. Deinde hinc uel maximè, licebit perpendere quãtum habeant indignitatis, quæ facta ſunt. Etenim ſi ubi quiſpiã quæ paſſus eſt, ea palàm exponit, cõmemoratione offenduntur ij qui fecerunt, quomodo conſentaneum eſt eos affectos eſſe, qui rebus ipſis læſi ſunt? Ad hæc autẽ ne fieri quidẽ põt, ut poſtulationẽ ſuã quis æquam eſſe demonſtret, niſi facinoris autorẽ nocẽtẽ oſtendat. Videte igitur quàm expedita, quãq́ꝫ æqua proponimꝰ. Nã duæ profectò res ſunt, quæ reũ à cauſa liberãt, aut ſi nihil omnino patrauit, aut

aut ſi qua fecit, iure ſunt facta. Quod ſi neq; ra tionē inficiari potis eſt, neque iuſtā docere ſuſtinet, profectò quòd ſupereſt, per ſe liquet. Qua tandē igitur honeſta ratio? Cepi, inquit, ac teneo, moleſtus ne ſis. Atqui non ſatis eſt cepiſſe, neq; tenere, Pari. Fit enim vt & tollat quis vn denō deceat, & poßideat, non ſua. Neq; enim ideo protinus iure quis poßidet, quia rē nactus eſt ſed ita demū, ſi citra culpā. Eoq; nō ſimplici ter ſpectari cōuenit, ſi quid capiatur, ſed longè magis, quibus rationibus capiatur. Hinc enim et illud perpēditur. Vides impune nō eſſe ſacrilegis ædes Deorū ſuſtuliſſe. Cæterum ſi poſſediſſe per ſe efficax eſſet ad defenſionē, oporteret quicūq; rē tenens ſe eſſe fateātur, à negotio liberari. Nūc vt minor, ſolū iſthuc, ac præterea nihil, cri mini vertēdū eſt, ſi quis teneat in qua ius nō ha bet. Itaq; non ſatis eſt per ſe manū inieciſſe, ſed accedat neceſſum eſt, citra iniuriā. Neq; enim ſi nūc Paris exacto patre, & arrepto imperio, veſtris fortunis dominari cōtēderet, rē honeſtā, aut tolerandā aggredi iudicaretur. Imò neque Priamus hic tacite ferret, contumelia affectus, neq; vos eius reueſtes: quin protinus oēs dignū qui lapidibus obrueretur haberetis, tāquā nefaria moliētē. Proinde ne tu ſic defende quia ceperis, ſed iniuria nihil eſſe admiſſum doce. Nam æquitas, ſiue meo, ſiue Priami nomine cōſideretur, parē vim obtinet. At hoſtes, inquit, ſumus,

nos qui hanc orbis partẽ incolimus, & vos qui alterã. Res autẽ hoſtiũ ius eſt abigere, aſportare, diripere ſine vitio. Verũ nũ & ius eſt, Paris, apud hoſtes hoſpitẽ agere, & accipere xenia, & humanitate iuuari. Tu ſcilicet quæ tũ deſiderabas, ea conſecutus es. At oportebat, vt egregie, te iam tũ initio vitaſſe domũ hominis, qui cũ tibi inimicitiæ intercedebant, ac nequaquã ab hoſtibus beneficia accipere. Neq; contubernalẽ fieri ijs, quibus cũ iã olim, vt tu quidẽ ais, ſimultate mutua diſsidebas. An tũ quidẽ, vt pro tẽpore cõmodis amicis vtebaris, paulò verò poſt vt hoſtibus? Atqui medio quidẽ tempore nihil à nobis ortũ eſt, quod animũ tuũ offenderit, neq; quicquã habes quod expoſtules. Ergo ſi ab initio nos pro hoſtib⁹ habebas, quim iſtud dicebas? Cur aliud tu prætereferebas, quàm habebas in animo? Sin poſtea mutato animo viſũ eſt nos lædere, dic per Deũ, quo noſtro merito? Profectò nihil habes quod adfras, ſed facinus omniũ ſceleratiſsimũ. quũ animo cõcepiſſes, vt hoſpes quidẽ ingreſſus es, diſceſsiſti verò tanquã hoſtis. Deinde fraudẽ occultãs, ſpecioſa vocabula maleficijs imponis. Verum haud vlli mortaliũ perſuaſeris. Qui ſic? Non enim verba naturæ cõſentanea ſunt. Decet autẽ vt quæ dicũtur, cũ natura reſpõdeãt. Si cũ lõgis nauibus, cúmq; armis relucẽti exercitu aduectus Lacedæmonẽ, ſi inimicitia palàm denũciata, ſi manũ contra tollẽs, ſi telo eriſſo, ſi arrepta lancea,

fecit ĩpetũ experiẽs, vel fortuna, vel virtute fauente vincere, cepit ciuitatẽ, corporũ potitus eſt, eiq́ in præda partẽ Helena ceſſit, habeat, fruatur. Deſipimus nos, qui belli præmia crimẽ faciam᷒. Porrò autẽ, ſi omnia pacata præſe ferens, claſſem, apparatũ, orationẽ, vultũ, cõuictũ, conſuetudinẽ, finẽ intulit longe ab initijs diuerſũ, ſciat multũ à furto diſtare victoriam à bellica virtute, arte cõpoſitam fraudẽ. Illa enim virũ præſtantiorẽ declarat, hac aũt inferiores eſſe arguit eos, qui dolis aſſequi conentur, quod virtute nequeãt. Atq; vt inferiorũ fortuna ad eos qui ſunt præſtãtiores trãſeãt, neq; rõne fortaſſe vacat, & belli ius permittit. Verũ qui inimicitiã ne fateri quidẽ ſint auſi eos vltro meliorũ fortunas inuadere, hoc profecto cũ iniuria cõiunctũ eſt, & ſupplicio dignũ. Quod igitur ĩdigniſſima paſſi exercitũ in agros veſtros induximus, neq; iniuriæ autores, ſed vltores, & quod Paridi nihil ſupereſt, præter impudentiã, multis ex rebus perſpicuũm eſſe puto. Nos tamen lingua prius quàm manibus vtimur, Idq́, plurimis de cauſis. Primũ enim nõ ſtatĩ ad arma ruere, magis aũt verbis experiri, poſſis'ne quod ius eſt obtinere, id eſt, profecto homine dignius. Deinde nõ æquũ arbitramur, qua vnus peccauit, horũ nomine, ab vniuerſis pœnã ſumere, quod tamẽ bello cõſtituto neceſſe eſt accidere. Nõ enim ibi vacat inſõtib᷒ parcere, ſed intereat neceſſe eſt, quiſ

quis occiderit. Hoc Vti ne cõtingeret, ne'ue qui piã in eas res præcipitaretur, quibꝰ grauari nollet, nõ recuſamus legatiõe, & ſuffragijs cõtrouerſiã dirimere. *Ad hæc aũt nõ mediocre momẽtũ in rebus bellicis adferre credimus, diuinũ fauorẽ.* Hũc Verò Videmus adeſſe nõ ijs qui plus audẽt, ſed qui cã ſunt meliore. *Eãq; ob rẽ animo moderãtes, à legatiõe fecimus initiũ, Vt ſiquidẽ hæc ad finiẽdã cõtrouerſiã ſuffecerit, nulla præterea re ſit opus: ſin aliter, diuino auxilio propter cauſæ æquitatẽ freti, ita demum ad ſecunda cõuertamur. Vtraq; igitur cõſiderate, atq; cõferẽtes cũ diſceptatione præliũ, cũ Verbis arma, ſimul ad præſentẽ felicitatẽ reſpicientes, & quæ ex illis incõmoda proficiſci ſoleãt, perpẽdẽtes, id quod potiꝰ eſt eligite. Oportet enim Troiani, in huiuſmodi negotio neutiquã indiligenter cõſultare: quũ illud nõ ignoretis, ſi ſemel peccatũ ſit, nõ fore Vobis iterũ de integro ſtatuẽdi facultatẽ. Etenim ante ſuſceptũ bellũ, integrũ eſt in illud oĩno nõ incidere, atq; Vtiliore cõſilio præſẽs incõmodũ euitare. At ſimul atq; ad manus Vẽtũ eſt ipſa ſeſe mala in immẽſũ propagant. Ac finẽ deniq; certãtibus nõ moderata cõditiões ſed Victoria imponit. Videte igitur, ne quũ in præſẽtia licet decernere Vtilia, bellũ decernatis, mox aũt belli incõmodis admoniti, rurſum ad cõſultationẽ redire cupiatis, quũ iã licere deſierit. Maxime Verò, etiã ſi nulla inſtaret dimicatio, nihilq; periculi impenderet, tamẽ oportebat*

ipſum per ſe iuſtum rectū́q; ſequi. Nā qui hoc ſunt animo,illis res ſolēt ex ſentētia ſuccedere. Nunc ſi vere rē reputaueritis,ne ſi velitis quidē,liberū ſit vobis ſecus facere. An non videtis Achiuorū copias per litus cāpumq; effuſas tāto numero,vt capiendæ multitudini,& regio ipſa videatur anguſta? Hi quāquā pluribus ex oppidis delecti ſunt,vna tamen omnibus mens eſt, ad extremum vſq; iniuria laceßitis adeſſe ad vltionem. Et tanta quidem ſunt animi promptitudine ad rem gerendam,vt nullo iureiurando ſit opus:tanta rurſum iuris iurādi religione ſunt adſtricti,quāta,vel ſi nolint, ad grauiter agendum queant impelli. Iā quis vſq; adeò vecors ſit,qui nō malit circa incōmodum ea reſtituere, quæ tamen cum infortunio ſit depenſurus? An per Iouem, quòd anceps ſit euentus belli? Non per deos,non eſt vllo modo incertus huius exitus belli,quando ne illud quidem in dubio eſt,potius ne præmium æquitatis, quā iniquitatis: & an illā colentes honos , huius verò autores diuerſa conſequātur. Etenim ſi de neutro iſtorum ambigitur,protinus indubitatū eſt et illud,vtrorum melior ſit cauſa, eos in certamine fore ſuperiores. Porrò de his, qui vobis auxilio futuri ſint,auguror enim ſic cogitare nonnullos, quaſi non paucos auxiliatores ſitis habituri, illud dico , quod etiāſi reliquus exercitus omnis in otio ſe contineret,vel vnus hic Vlyſſes auxilia veſtra in ludibrium verterit,multitu-

dinē ingenio, ſolertiaq́ reprimēs. Hac neq́ bellū detrectās: neq́ negotiorum cupiēs dixerim. Plura vero dicere procliue quidem, ſed ſuperuacaneum ſit. Nam ſi his mentem non adhibebitis, nihil retulerit plura dixiſſe. Teſtor autē Iouemq́ hoſpitalem, cunctosq́ ſimul & deos, & dæmones, quicunq́ hāc incolunt regionē, quod & iniuria priores laceßiti Iliū appulimus, & nūc quoq́ præoptamus verbis negotiū conficere, neq́ niſi ab alijs adacti bellū ſumꝰ inituri.

QVAE DIXERIT MEDEA SVOS MACTATVRA FILIOS. DECLAMATIO.

FVIT & mihi mea ars auxilio, vt accepta contumelia, non tantum angerer, ſed & pœnas ſumerem. Non amplius rex Iaſon, non amplius Corinthiorum potitur. Omnes opes ſubuertit corona, omnia velū perdidit, omnia conflagrarunt incendio. Et accedit ad calamitatis cumulum dementia generis, quod illi de me nihil etiam ſubolet. Quid igitur? Sufficere hæc putabimus ac præterea nihil requiremus? Minimè gentium, imò ſupereſt alia vindicandi ratio, ſuperiore atrocior, nihil egens veneficijs, aut arte clācularia, verum animo præſenti, viriliq́, & dextra quæ facinus nullū refugiat. Sunt liberi mortaliū omniū impijßimo, & vocatur pater.

Hoc è filijs ſolatium, vnà cum ipſa appellatione illi adimamus. Haudquaquam me ſinit quæ iuſta ſunt expēdere meorum malorū, tum multitudo, tū magnitudo. Sed rationē ineunti mihi, pro quibus factis, quē fructū receperim, omnia ad pœnam minora videntur. Aeeta mihi pater erat, isq; Scytharum rex, tum virginitas & fama egregia, ac multi inter finitimos proci, deniq; ſpes præſentibus bonis potiores. Appulit ſceleſtus iſte. neq; Deos metuens, neq; homines reuerēs. Atq; erat omnibus malis circumuallatus, & neceſſe habebat inuincibilia vincere, Tauros ignem efflantes, armatam aciē è terra proſilientem, Draconem peruigilem. Ac dignus quidem erat, qui in his omnibus vinceretur, vt iſto cadente victoria penes patrem meum eſſet potius, quàm Aeeta regnum ludibrio haberet, vnius nauigij dominus. At ego quicquid eſt proditorū ſcelere præcurrens, quicquid amentium ſtultitia ſuperans, familiares pro hoſtibus, hoſtes familiarium loco habui. Et contra patriam, ab alienigenis ſtabam. Porrò artem oppoſui naturæ ferarum. Extinctus eſt ignis. Tauri iugum duxerunt. Ceſſit aratro ſolum longe duriſſimum. Sopitus apparuit Draco, id quod antea nunquam. Manu tenebam adhuc trementem Iaſonem. Ego porrò ſuper hæc omnia nauem conſcendi, multis magnisq; perſuaſa pollicitationibus, ſacramentis, meis ipſis

bene

beneficijs. Accepit & beneuolẽtia mea argumẽtũ & Iolcus, Vbi rex Pelias inimicus ſenex, ab ijs quas genuerat diſcerptus eſt, iuuentutis ſpe, Vltro ſe fraudi tradens. Et huiuſmodi quidem mea in Iaſonẽ, partim domi, partim in Græcia benefi ia extiterunt. Græcia Verò cuiuſmodi? Corinthũ Vidit, & Creõtis imperiũ, ac de Glace audiuit. Cæterũ nulla habita ratione eorũ quæ fecerã, Vxorẽ duxit, quũ ex me liberos haberet. Me Viua Vidit nuptias. Atq; illa omnia exciderunt animo, præq; imperij cupiditate, mea merita neglecta ſunt. Atqui ne iſta quidẽ ſufficiebant, inſuper expulſa ſum, cõtumelia affecta ſum, minis onerata ſum. Hæc quidem iuſtã indignandi cauſam præbuerunt. Artẽ V*erò effugij tãtum gratia tenebã, & hactenus ſuffeci*. *Incedamus iam. & per reliqua, quaq; licet eamus. Feri Medea filios, macta filios Iaſonis, Viri ſcelerati, impij patris, hoſpitis mali. Ne quid te rerum omnium reuocet, non natura, non geſtatio, non partus recordatio, non nutricatio, non Vox, non forma. Plectatur Iaſon in filijs, hi Verò hoſtium nomine plagam recipiant. Non arripiant eos cognati Glauca, neq; irã in illos euomãt. Atrox quidẽ facinus, ſed ad pri⁹ illud conſequens. Cõtra naturã impie agemus? At iſtud olim auſa ſumus. Fratris cædes ad liberorũ cædẽ deducit. Eiuſdẽ eſt & hoc animi, eiuſdẽ dextera. Obſecro filij, ſub enſẽ Venite, hic*

in Vos

in vos per me adigēdus eſt. Enimverò ſi probus ille fuiſſet, nihil horū. Bona forma, bona figura corporū, ſed patris imaginē referunt. Id facit vt occidā lubentius. Hi quidē igitur mox iacebūt. Ego verò è ſublimi medioq́ aëre, ſceleſtū aſpiciā. Atq́ ille gemēs, et nihil nō faciēs, vociferabitur quidē, me verò nequaquā attinget. Eiuſmodi draconū iugo freta vehar. Supra Athenarū verò vrbē ingrediēs, inde cruciatū ſpectabo.

QVAE DIXERIT ANDROMACHE INTERFECTO HECTORE. DECLAMATIO.

E*Venit quod timebā, & verba mea deſpiciens Hector ad optima hortatā eſſe cognouit. Admonueram vt ſibi parceret. Ille verò contrà, ſuam ſalutem vilem habuit. Ergo extinctus eſt non meis, proh dÿ in manibus, verū ab Achille. Quod ille occubuit, hoc eſt interiſſe Priamū,* Hecubam, *fratres, hunc ipſum puellum, me, ciuitatem omnē. Ille tuebatur Ilium. A quo igitur poſt hac ſeruabitur? Interierunt, occiderunt omnia, facta ſum mulierū infeliciſſima. Quāta me felicitate, cuius guſtū modò dederat fortuna, ſpoliauit. Erant mihi in regÿs pater ac mater, tum fratrum chorus, nitidaq́ ac lauta omnia. Accedebat ad hac aliud maximum*

omn

omnium, coniunx Hector, bellator inſignis. Spectabar, beata dicebar. Et ſi quis adiẽs me Andromachẽ appellabat cognominis vice, adijciebat, imperatoris, victoris, fortunatam. Oportebat igitur in eadẽ fortuna pariter conſeneſcere. At non paſſus eſt ſæuus iſte Achilles, quem quidem in meum exitium produxit Thetis. patrẽ mihi ademit, trucidauit fratres, ſeruitutem matri iniecit. Deinde reſtituta eſt. Ac ne ea quidem ſupereſt. Et hæc grauia quidem, verũ tu tolerabiles reddebas ærumnas Hector, atq; vnus præſtabas omnia. Et quibus erã orbata, ea rebar adeſſe per te. Sed occiſus es, accepiſti vulnus. Nos rapimur, perdimur, inſtant triſtia. Impendet periculũ, imminet incendiũ. Videre mihi videor Troianos cædi, vxores per vim indignè tractari, liberos trahi, videre ferrũ, videre flãmã. Aperta eſt hoſtibus Troia, te haud amplius pro portis propugnante. Ah puer, forte prehenſum te quiſpiam hoſtium, ad turrim adiget. Strenuus erat pater, à te pœnas repetent Græci. Me forſitan occidet alia vis. Atq; in hoc quidẽ fortunata erimus. At non continget. Seruitus me manet. & famulatus, plaga, et in extremũ vſq; æui lacrymæ. Haud etiã ſcio an viſura ſim terrã vnde nobis hoſtis iſte aduenit. Mox etiam, quod acerbiſſimum eſt, concubitum cogar pati cius qui interemit Hectorem.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google